tepav
türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

Akademik Danışmanlar Projesi

Akademik Danışmanlar Projesi

Gaziantep İli Ocak Ayı Ekonomik Görünümü

tepav

İçerik

- Büyüme, Üretim ve Satışlar
- Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi
- İstihdam ve İşsizlik
- Kamu Maliyesi
- Enflasyon
- Kredi ve Mevduat
- Finansal Piyasa Göstergeleri
- TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler
- Genel Değerlendirme

Bu sunum, TOBB ve TEPAV ortaklığında yürütülen Akademik Danışmanlar Projesi kapsamında Gaziantep Akademik Danışmanı Prof. Dr. Hüseyin BOZKURT tarafından hazırlanmıştır.
İçerik tamamıyla Akademik Danışmanın sorumluluğu altında olup TOBB ve TEPAV'ın görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

İçerik

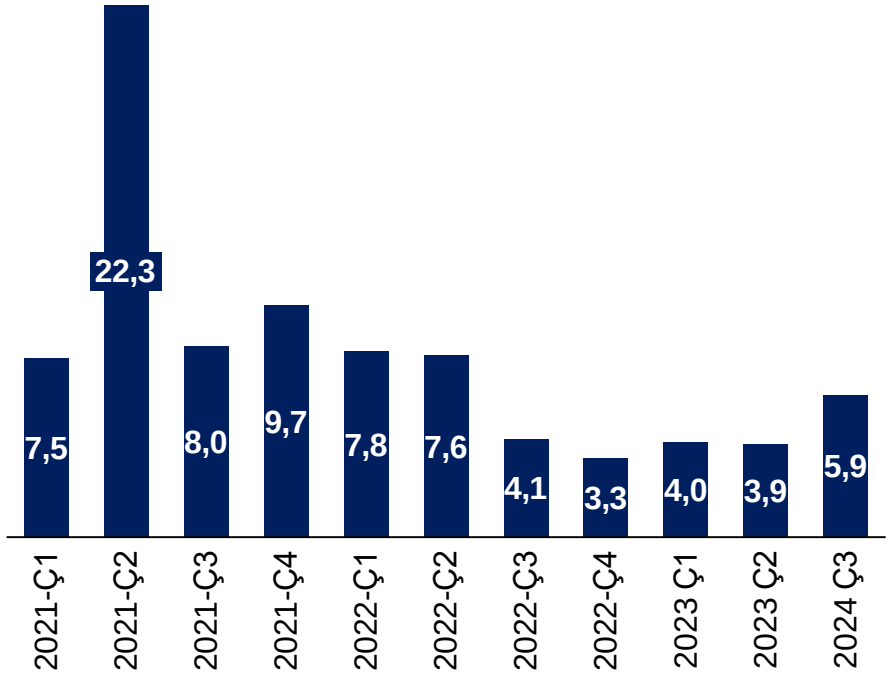
- Büyüme, Üretim ve Satışlar
- Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi
- İstihdam ve İşsizlik
- Kamu Maliyesi
- Enflasyon
- Kredi ve Mevduat
- Finansal Piyasa Göstergeleri
- TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler
- Genel Değerlendirme

Büyüme, Üretim ve Satışlar

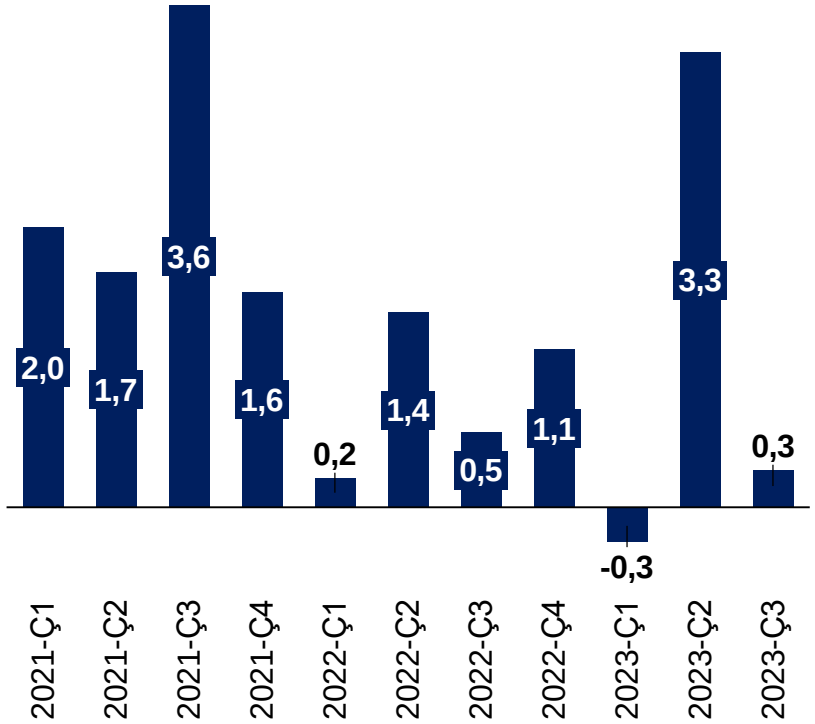
- Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH)
  - GSYİH büyümesi
  - Üretim, harcama ve gelir yönünden katkılar
- Üretim ve satışlar
  - Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)
  - Perakende Satış Hacim Endeksi
- Öncü göstergeler
- Ekonomik Güven Endeksi
- Büyüme Tahminleri

Yılın üçüncü çeyreğinde milli gelir %5,9 büyüme kaydetmiştir.
Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış endeks büyüme eğiliminin yavaşladığına işaret etmektedir.

GSYİH büyüme hızı (%) 2021 Ç1 – 2023 Ç3

Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim

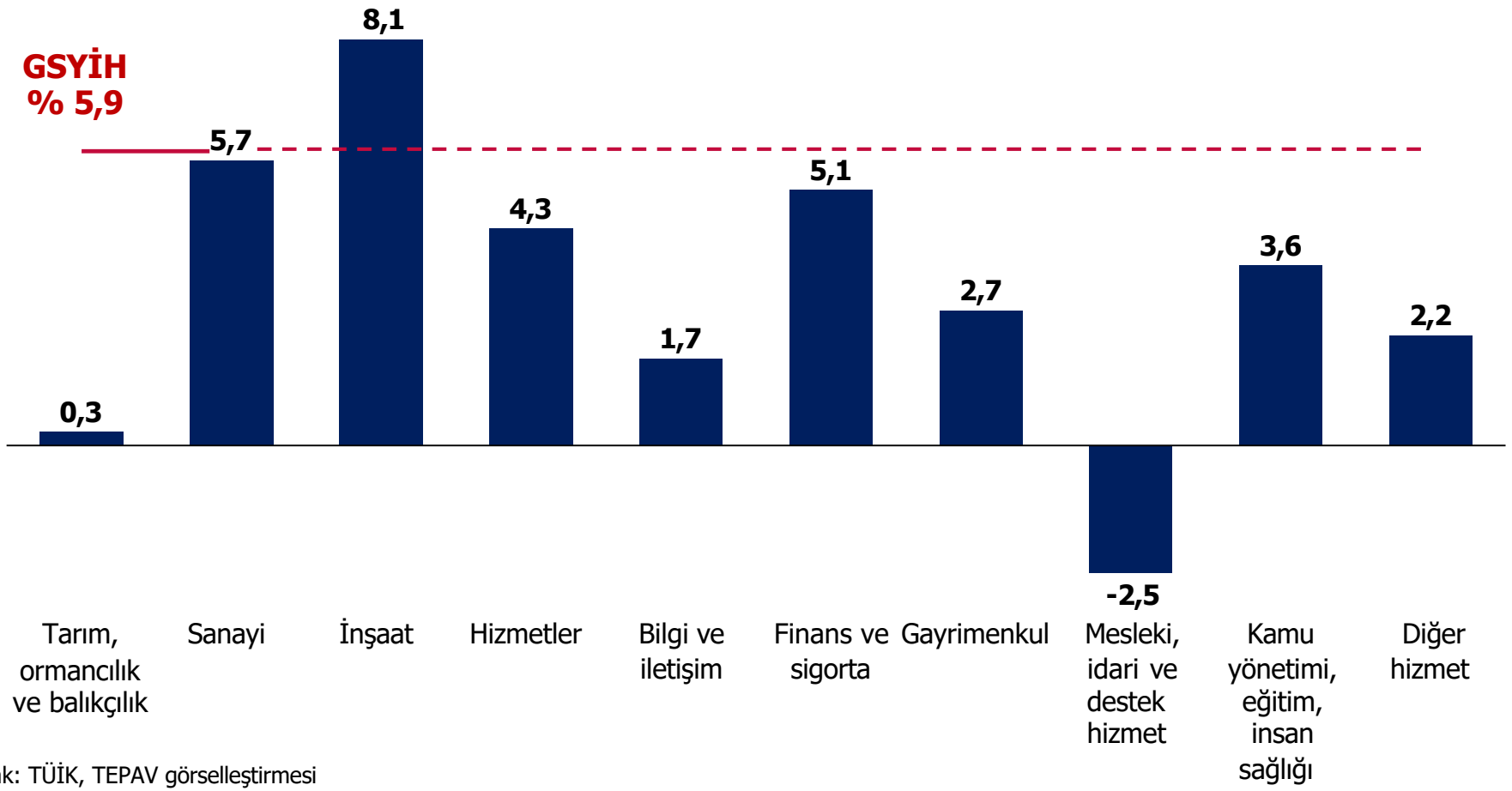
Bir önceki çeyreğe göre değişim
(mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış)

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

İnşaat büyümeyi sürükleyen ana sektör iken sanayi ve finans sektörleri büyümeyi desteklemiştir.

Mesleki ve idari hizmetler daralmıştır.

GSYİH iktisadi faaliyet kolları (bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim oranı, %) 2023 Ç3

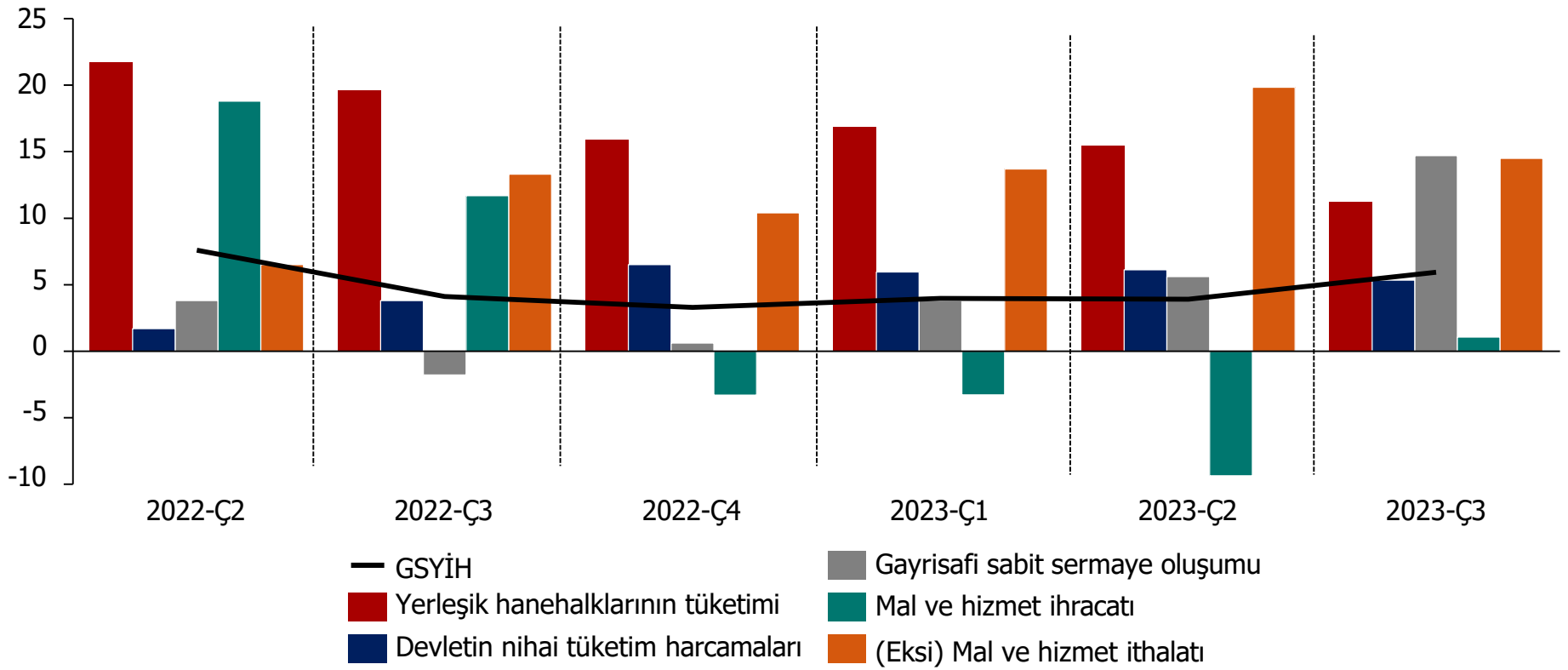

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Harcama tarafında ise özel ve kamu tüketimi ile yatırım harcamaları büyümeyi yukarı çekmektedir.

Net dış talep ve stok azalışı büyümeyi olumsuz etkilemiştir.

GSYİH harcama yöntemiyle bileşenler (bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim, %) 2022 Ç2 – 2023 Ç3

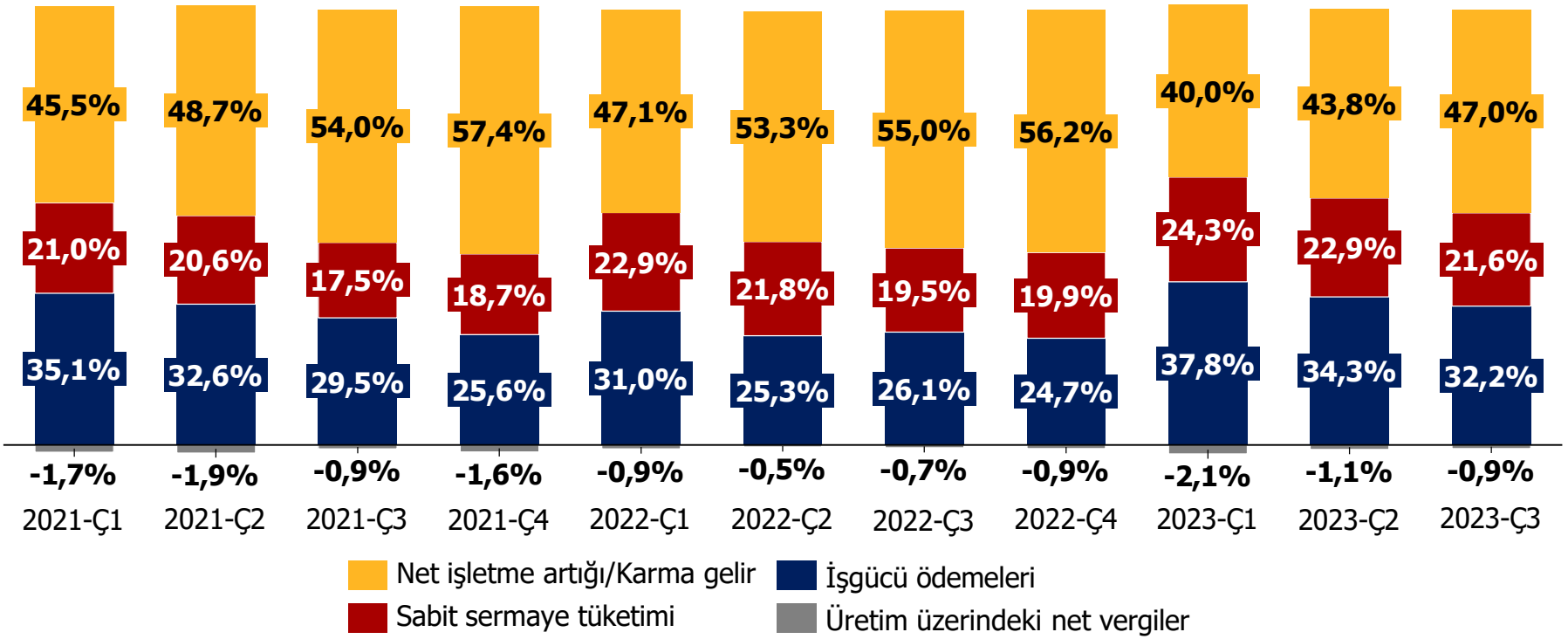

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

İşgücü ödemelerinin gayrisafi katma değer içindeki payı 2023 başından bu yana gerilemeye devam etmektedir.

İşgücü ödemelerinin payı geçen çeyreğe göre 2,1 puan düşmüş, net işletme artığı/karma gelirin payı ise 3,2 puan artmıştır.

GSYİH gelir yöntemiyle bileşenler (katma değer içindeki pay, %) 2021 Ç1 – 2023 Ç3

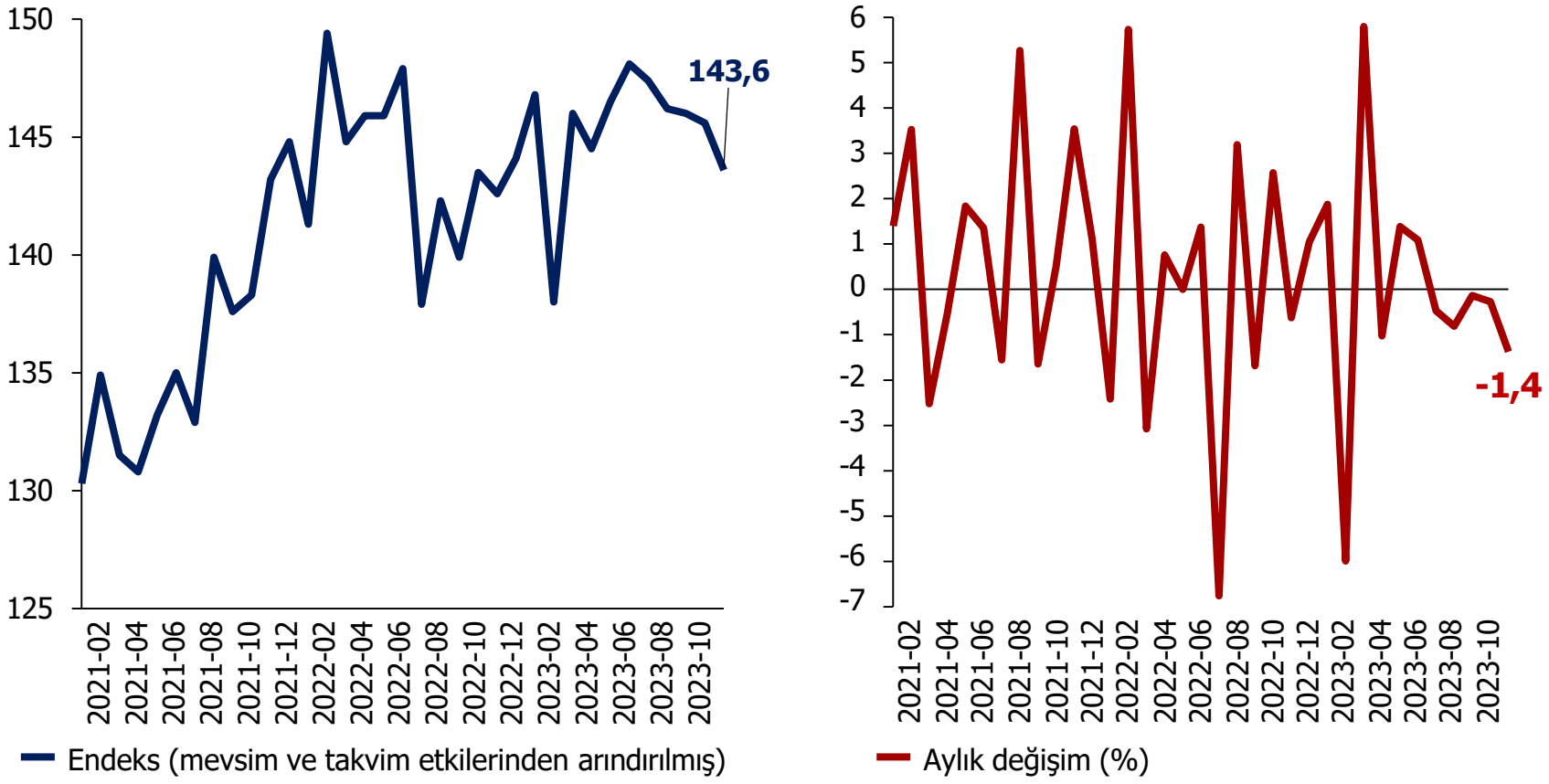

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları ve görselleştirmesi

Sanayi üretimi beş aydır gerilemektedir.

Sanayi Üretim Endeksi (SÜE), kasım ayında bir önceki aya göre %1,4 oranında düşmüştür.

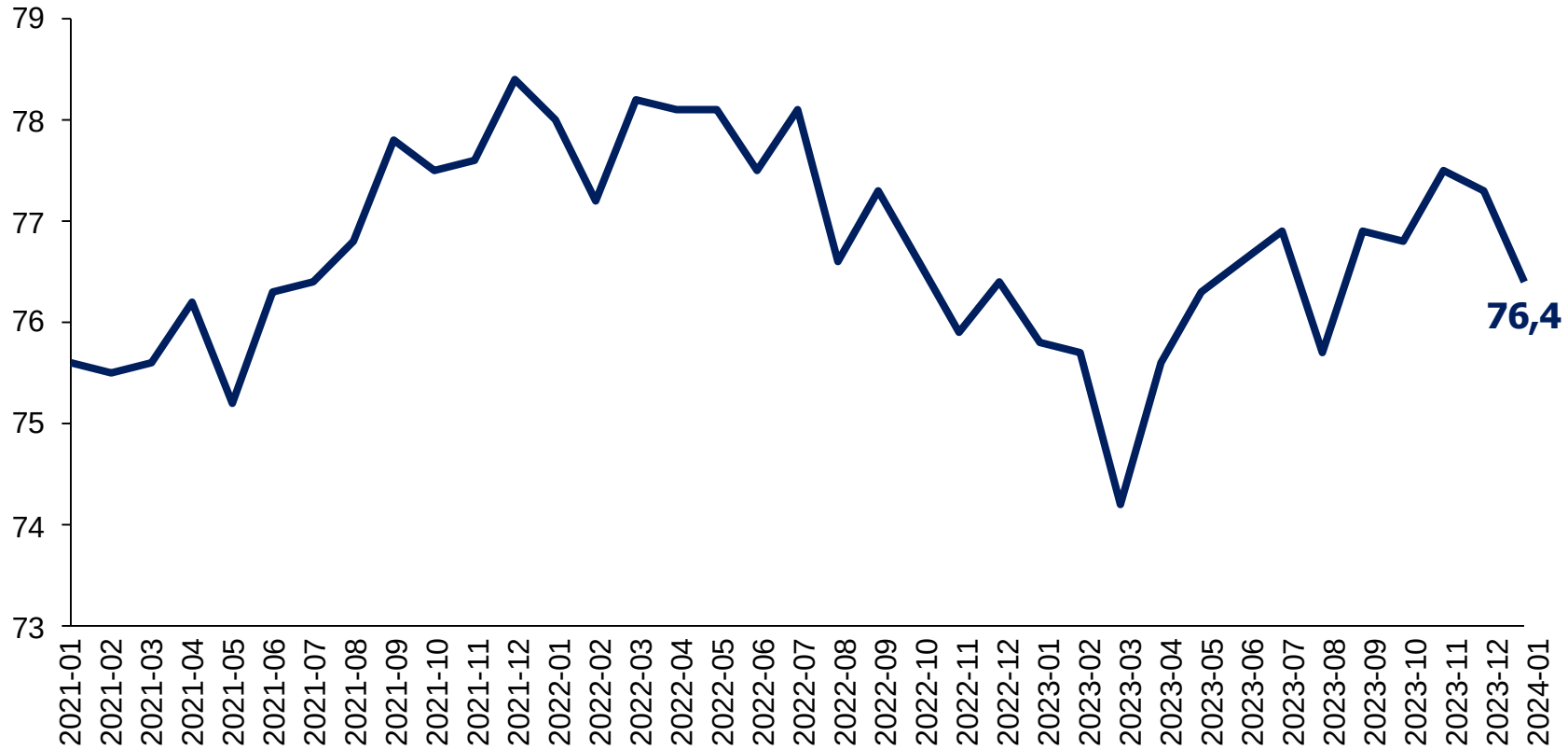
Sanayi Üretim Endeksi (Ocak 2021 – Kasım 2023)

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

İmalat sanayinde Kapasite Kullanım Oranı (KKO) gerilemektedir.
KKO, ocak ayında bir önceki aya göre 0,9 puan azalmış, %76,4 oranında gerçekleşmiştir.

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (mevsim etkilerinden arındırılmış) Ocak 2021 – Ocak 2023

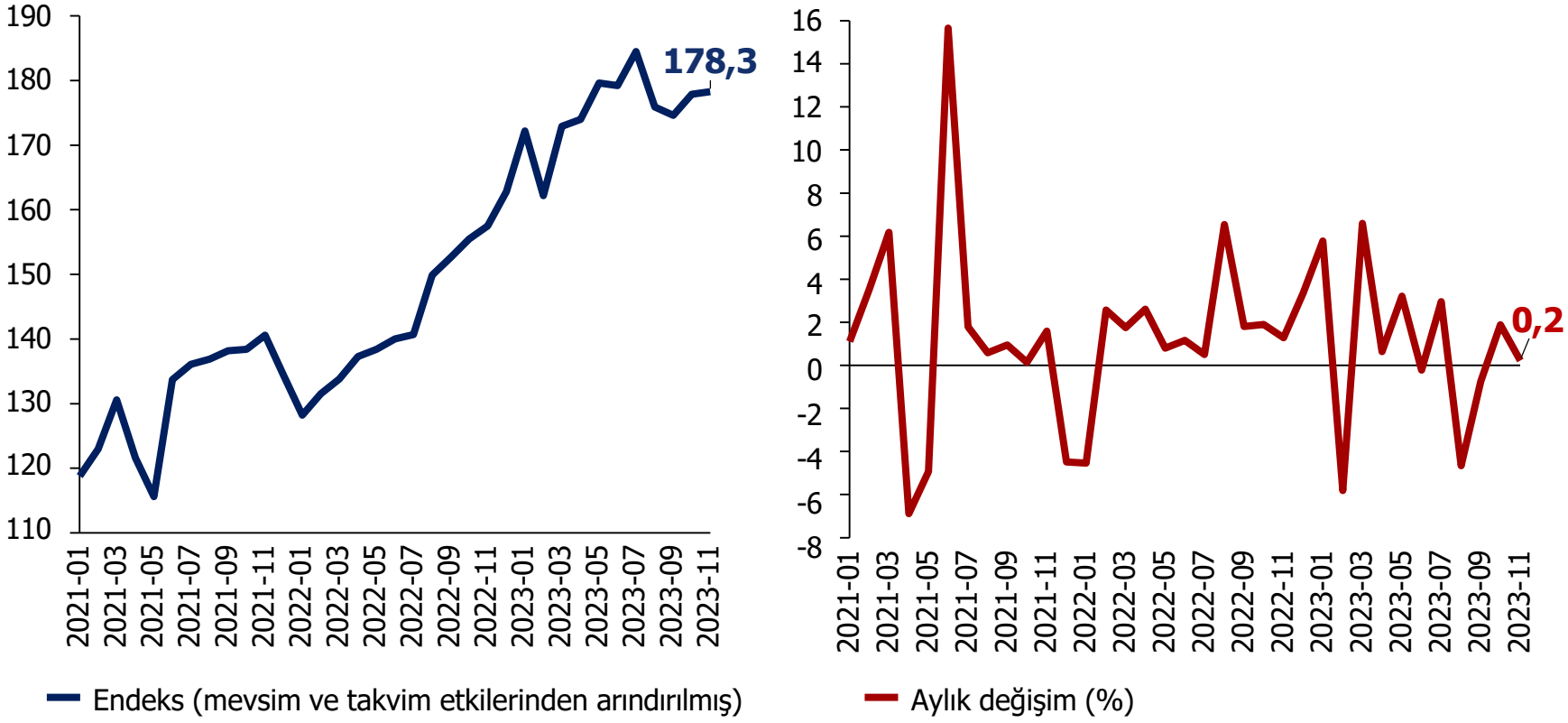

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Perakende satışlardaki gerileme durmuştur.

Perakende Satış Hacim Endeksi, kasım ayında ise bir önceki aya göre %0,2 artmıştır.

Perakende satış hacmi (Ocak 2021 – Kasım 2023)

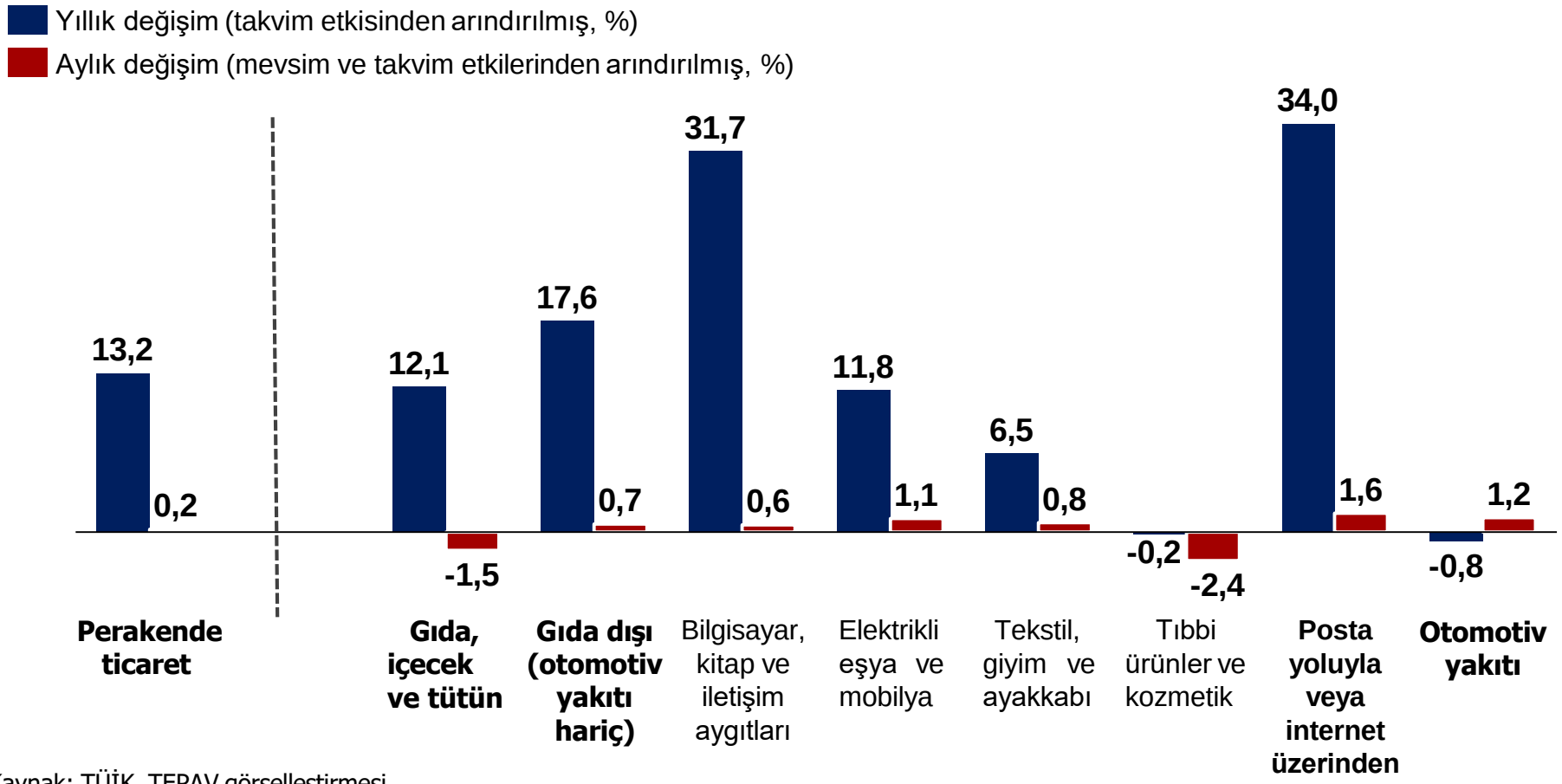

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Kasım ayında perakende satışlarda gözlenen sınırlı artış gıda dışı kalemlerden kaynaklanmaktadır.

Gıda, içecek ve tütün satışları gerilemiştir.

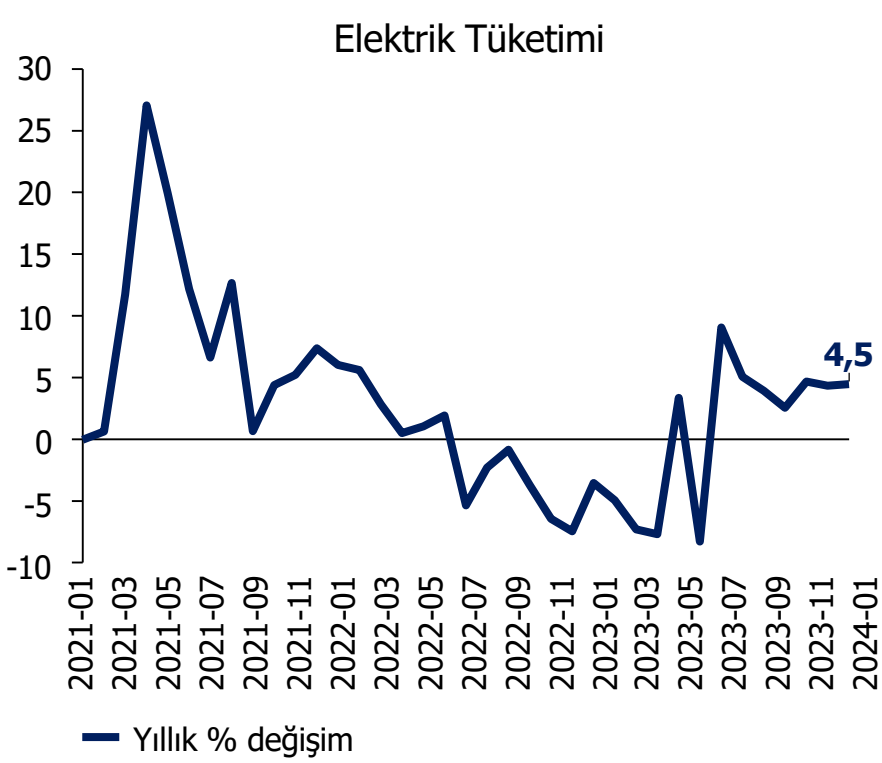
Sektörlere göre perakende satış hacmi (Kasım 2023)

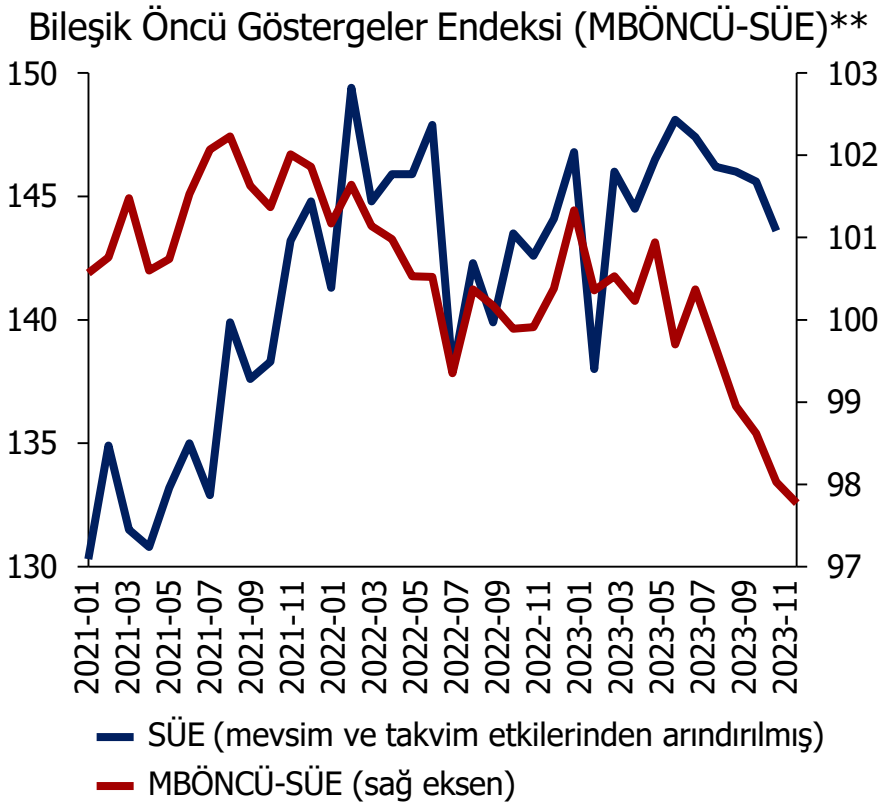

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Öncü göstergeler büyümede ılımlı yavaşlamaya işaret etmektedir.
Elektrik tüketimi üçüncü çeyreğin gerisinde seyrederken, Bileşik Öncü Göstergede keskin düşüş eğilimi gözlenmektedir.

Öncü Göstergeler (Ocak 2021 – Aralık/ Ocak 2023*)

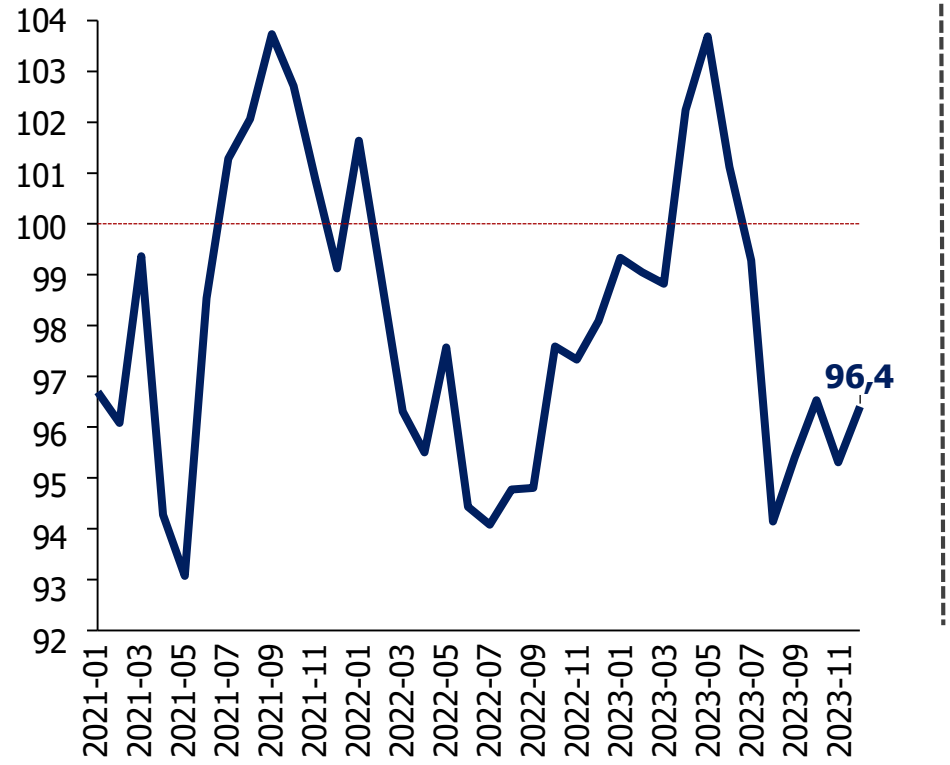

Kaynak: TCMB, TÜİK, TEPAV görselleştirmesi
* MBÖNCÜ-SÜE Aralık ayı, elektrik tüketimi ise 23 Ocak 2024 tarihi itibarıyladır.
** MBÖNCÜ-SÜE'yi oluşturan göstergeler: Elektrik üretim miktarı, satış miktarı ile ağırlıklandırılmış hazine ihalesi faiz oranı, ara malları ithalatı, TCMB İktisadi Yönelim Anketi - mamul mal stok miktarı ile ilgili soru, toplam istihdam miktarı ile ilgili soru, iç piyasadan alınan yeni siparişlerin miktarı ile ilgili soru ve ihracat piyasalarından alınan yeni sipariş miktarı ile ilgili soru

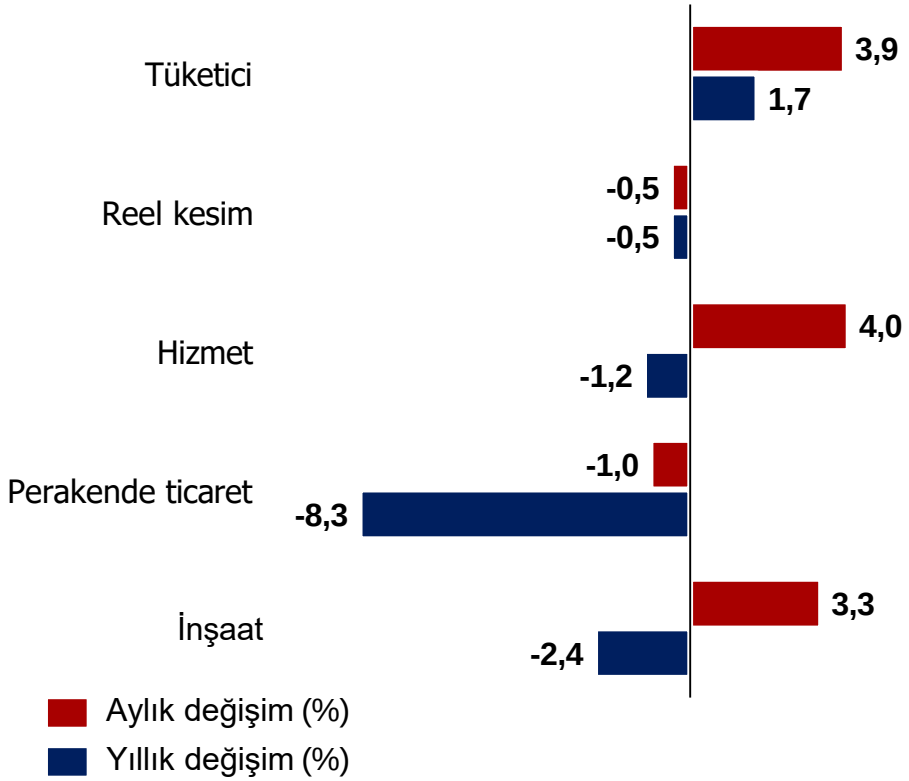
Ekonomik güven endeksi düşük düzeyini korumaktadır.
Ocak ayında güven endeksleri tüketici, hizmet ve inşaat sektörlerinde yükselirken, ticaret sektöründe sınırlı miktarda gerilemiştir.

Ekonomik Güven Endeksi (mevsim etkisinden arındırılmış)

Ekonomik Güven Endeksi (Ocak 2021-Aralık 2023)*

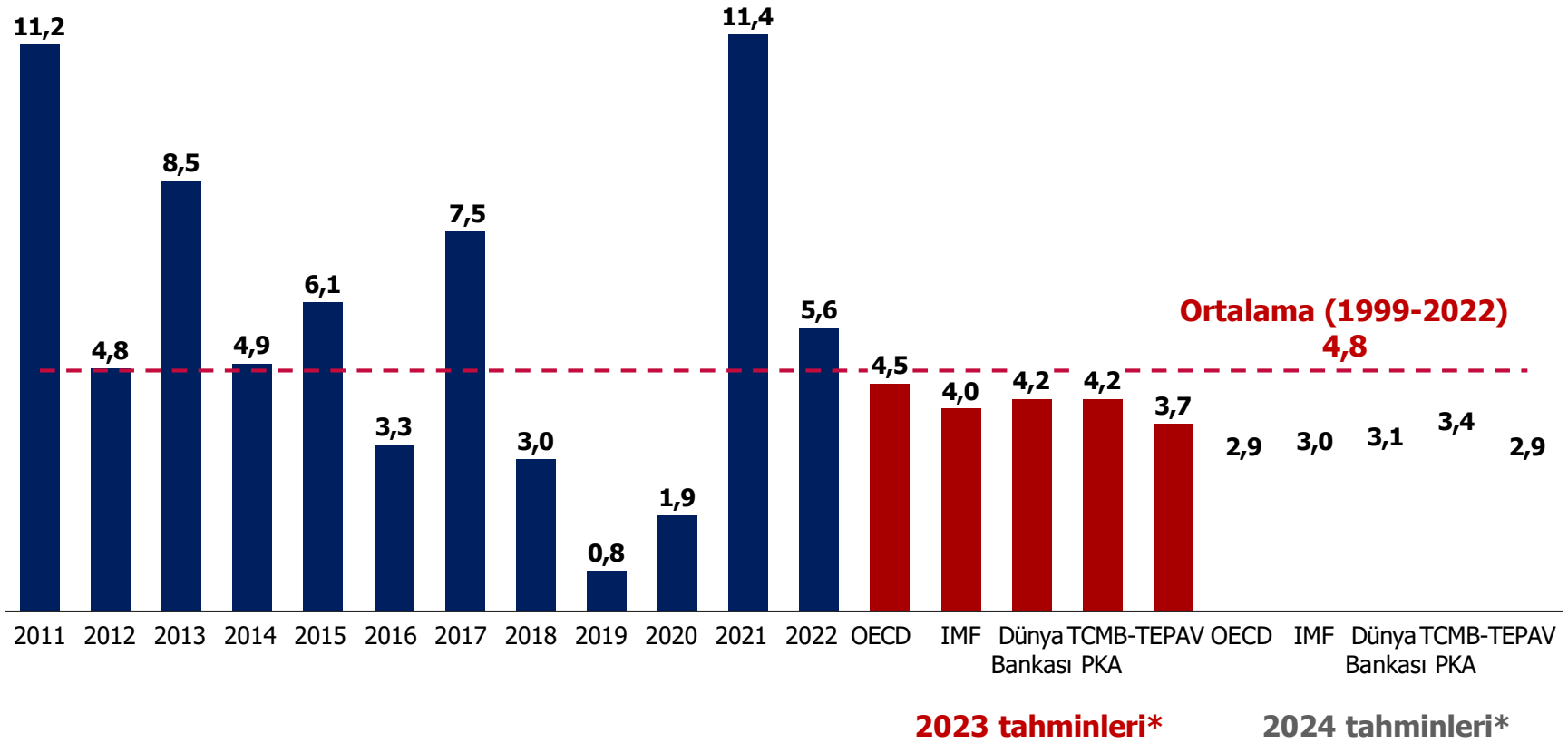
Sektörel Güven Endeksleri Ocak 2024)

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi
* Ekonomik Güven Endeksi Ocak 2024 verisi 30 Ocak 2024 tarihinde açılanacaktır.

2023 yılı büyüme tahminleri %3,7-4,5 aralığındadır.
2024 yılı büyüme tahminleri ise %2,9-3,4 aralığındadır.

GSYİH büyüme oranları (%) 2011 – 2024

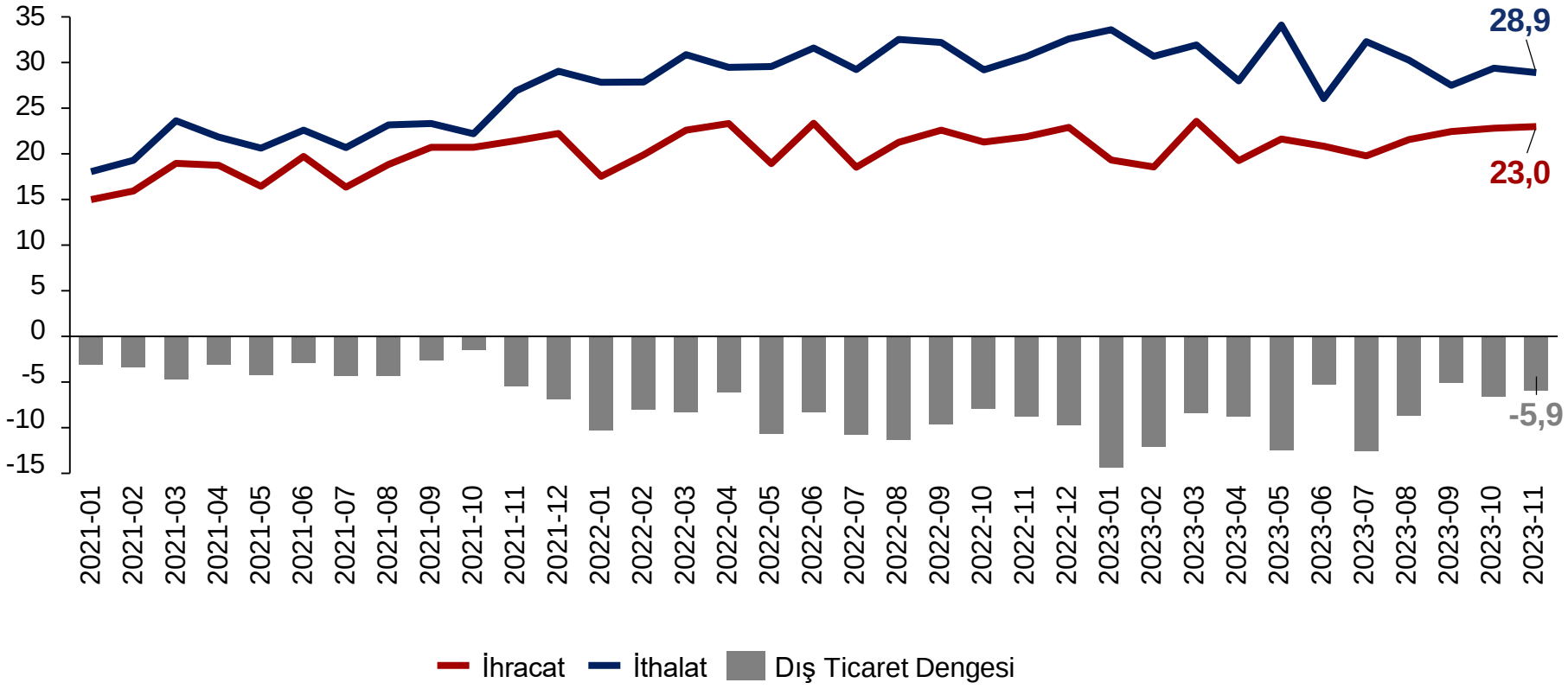
Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi
* IMF – Ekim 2023 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, OECD – Kasım 2023 Ekonomik Görünüm Raporu, Dünya Bankası – Sonbahar 2023 Avrupa ve Orta Asya Güncelleme Raporu, TCMB Aralık 2023 ve Ocak 2024 Piyasa Katılımcıları Anketi (PKA) ve TEPAV - Eylül 2023 Ekonomik Görünüm Raporu verileridir.

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

- Dış ticaret
  - İhracat ve ithalat
  - Karşılama oranı
  - Turizm
- Cari denge ve finansmanı
  - Cari işlemler dengesi
  - Cari işlemler dengesi ve finansman kalemleri
- Merkez Bankası rezervleri
- Cari denge tahminleri

Kasım ayında ihracat %0,8 artmış, ithalat ise %1,6 azalmıştır.
Dış ticaret açığı ise %10 azalarak 5,9 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir.

İhracat, ithalat ve dış ticaret dengesi (milyar dolar) Ocak 2021 – Kasım 2023

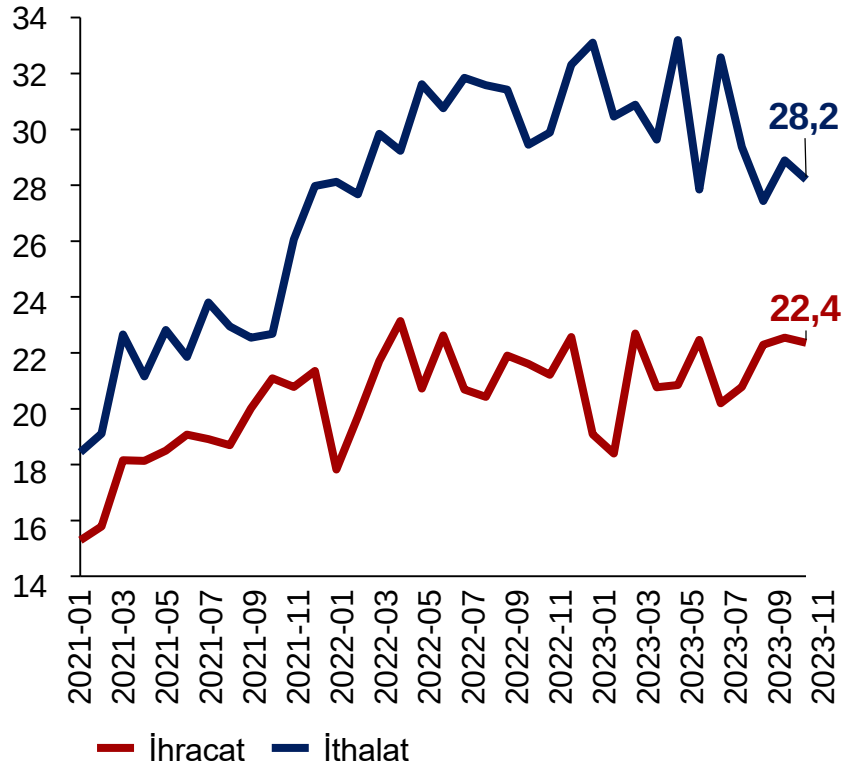

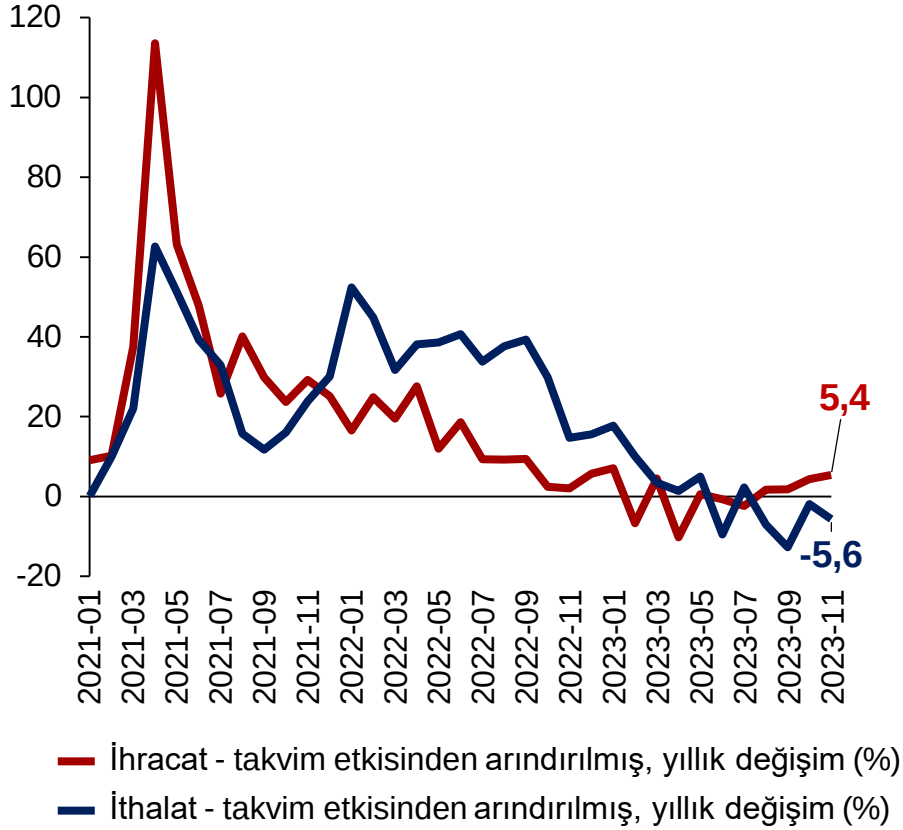
Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

İthalat hız kesmiş, ihracattaki gerileme durmuştur.

Kasım ayı itibarıyla yıllık olarak ithalat %5,6 azalırken ihracat %5,4 artmıştır.

İhracat ve ithalat (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, milyar dolar ve %)
Ocak 2021 – Kasım 2023

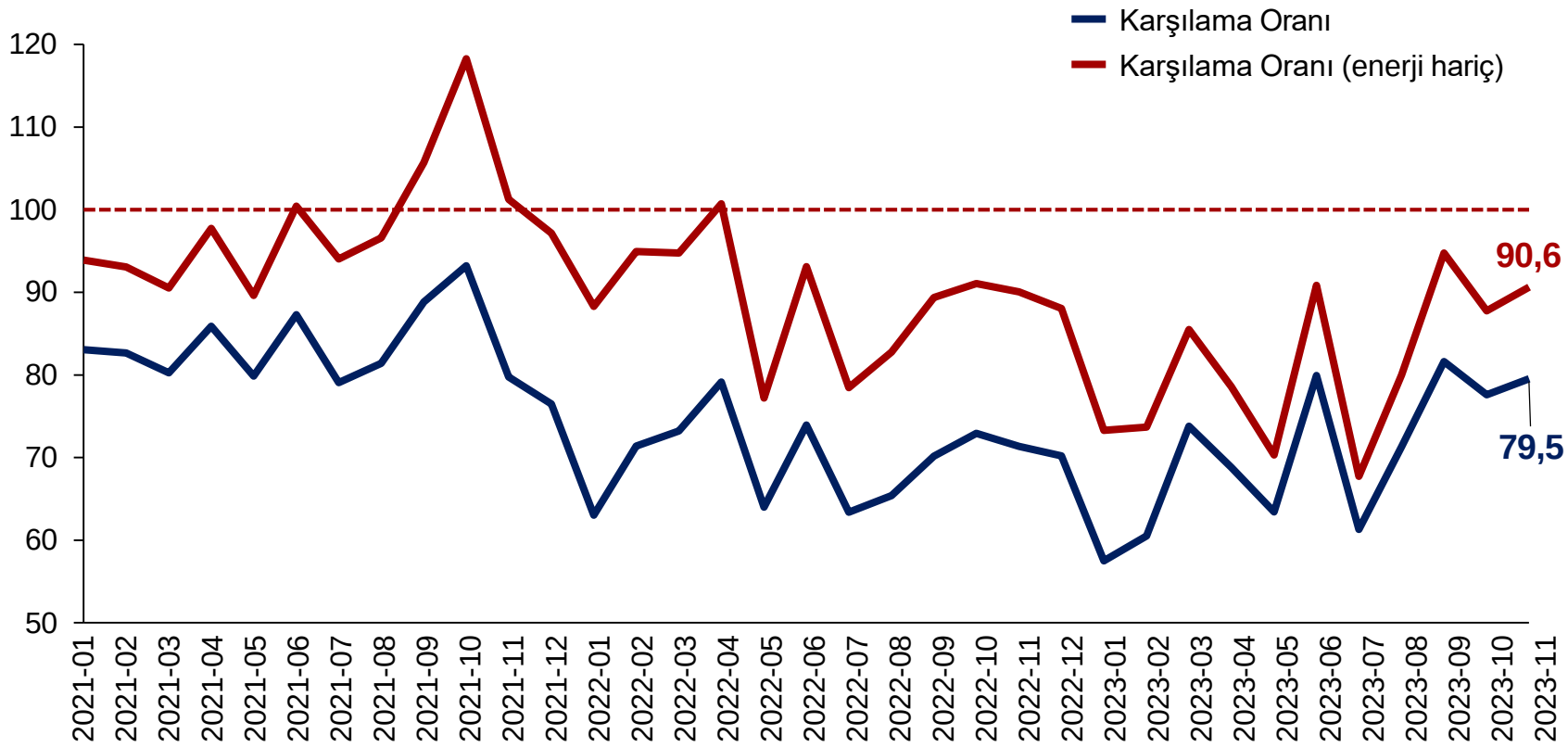

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

İhracatın ithalatı karşılama oranı artmıştır.
Enerji hariç kalemlerde de karşılama oranı %90,6'ya yükselmiştir.

İhracatın ithalatı karşılama oranı (%) Ocak 2021 – Kasım 2023

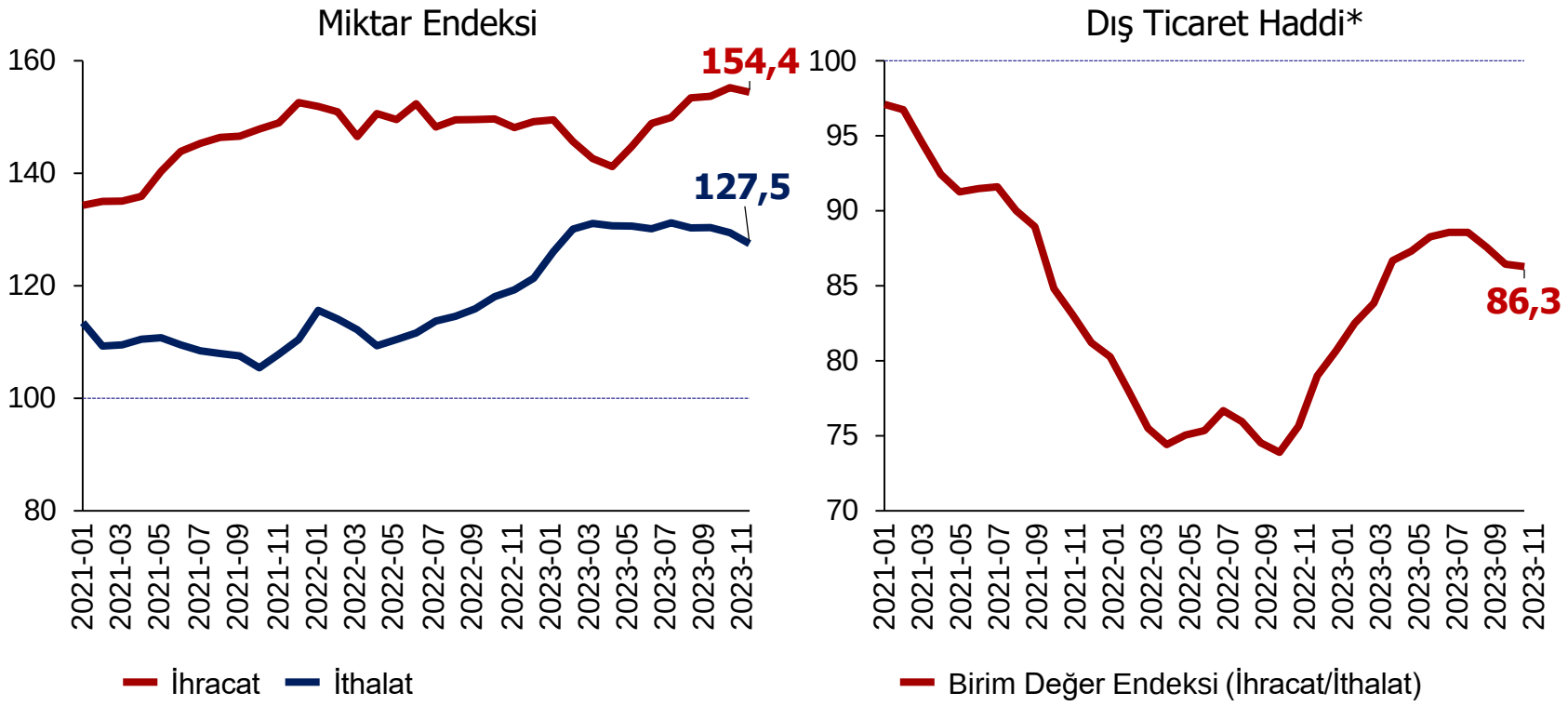

Kaynak: TÜİK, TCMB ve TEPAV görselleştirmesi

Miktar olarak ihracat yükselirken ithalat gerilemektedir.

Kasım ayında dış ticaret haddi 0,2 puan düşmüştür.

Dış ticaret endeksleri (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 3 aylık hareketli ortalama) Ocak 2021 – Kasım 2023

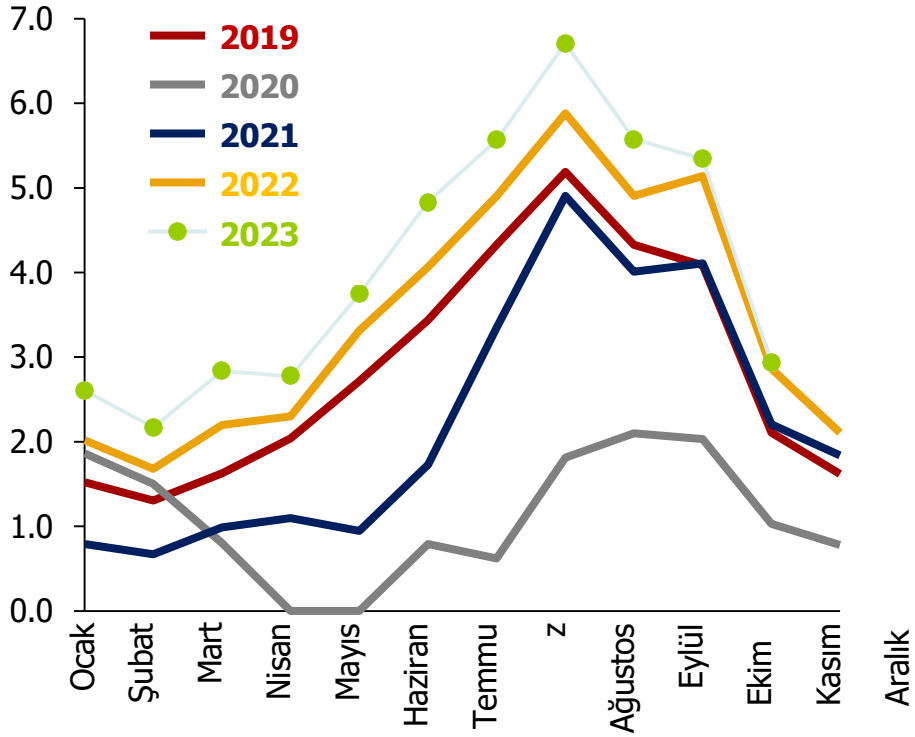
Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi
*Uluslararası Standart Ticaret Sınıflamasına göre aylık dış ticaret hadleri verisidir.

Ocak-kasım döneminde turizm gelirleri bir önceki yılın %14,8 üzerinde gerçekleşmiştir.

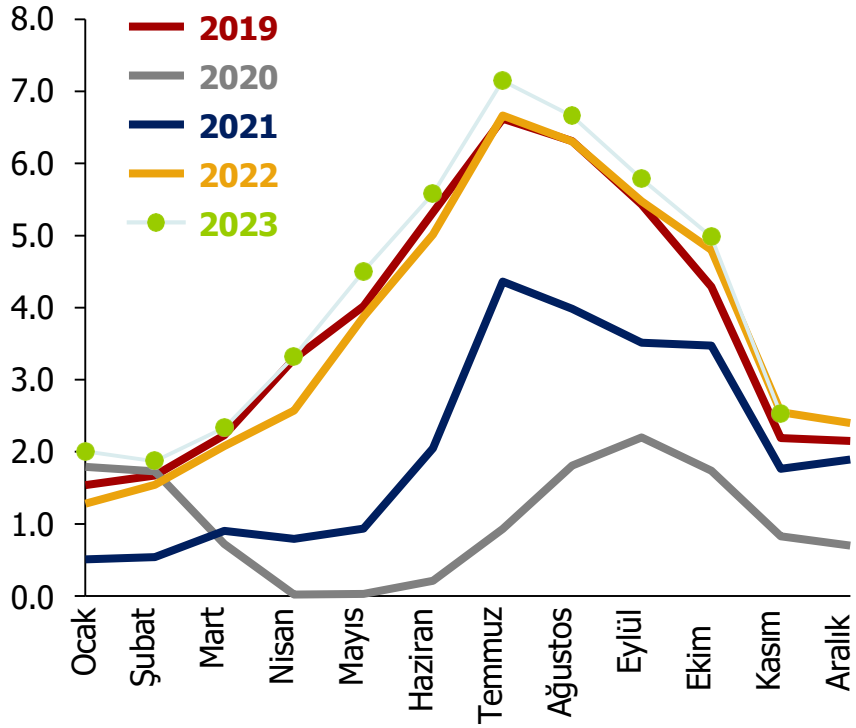
Yabancı ziyaretçi sayılarında son 5 yılın en yüksek düzeylerine ulaşılmıştır.

Turizm geliri ve ziyaretçi sayısı* (Ocak 2019 – Kasım 2023)

Toplam Seyahat Gelirleri (milyar dolar)

Yabancı Ziyaretçi Sayısı (milyon kişi)

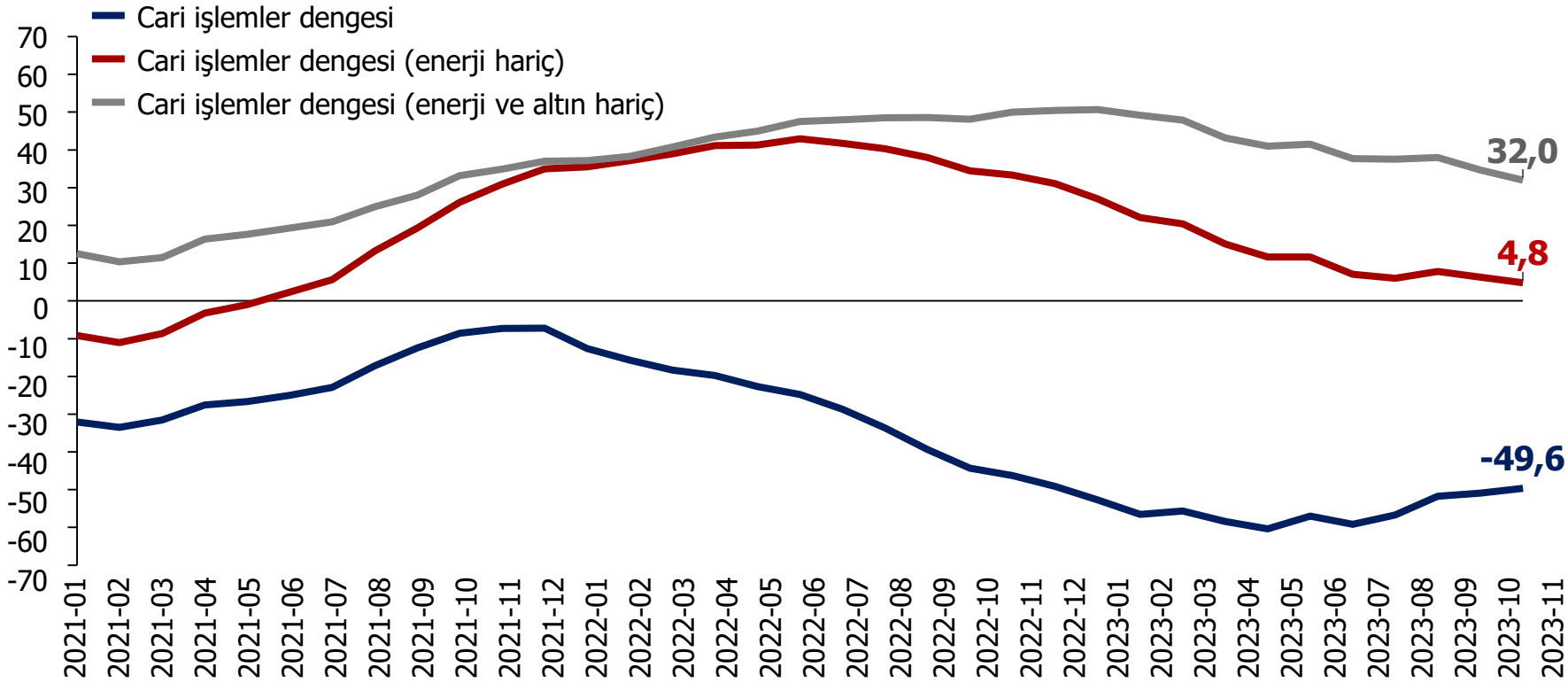

Kaynak: TCMB, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve TEPAV görselleştirmesi

* 2012-2022 dönemini kapsayan turizm verilerinde iyileştirmeler yapılmış ve seyahat gelirleri toplam 22,4 milyar dolar yukarı yönlü güncellenmiştir. Güncellemelerin yaklaşık %80'i son dört yıla aittir. Detaylı bilgi için bakınız: https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/05f36989-b846-4b13-bb85-40c865c066e1/duyuru20221111.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-05f36989-b846-4b13-bb85-40c865c066e1-ohBvgrX

Cari işlemler açığında gerileme eğilimi devam etmektedir.
Kasım ayında cari açık yıllık 49,6 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiş, enerji hariç cari fazla ise 4,8 milyar dolara gerilemiştir.

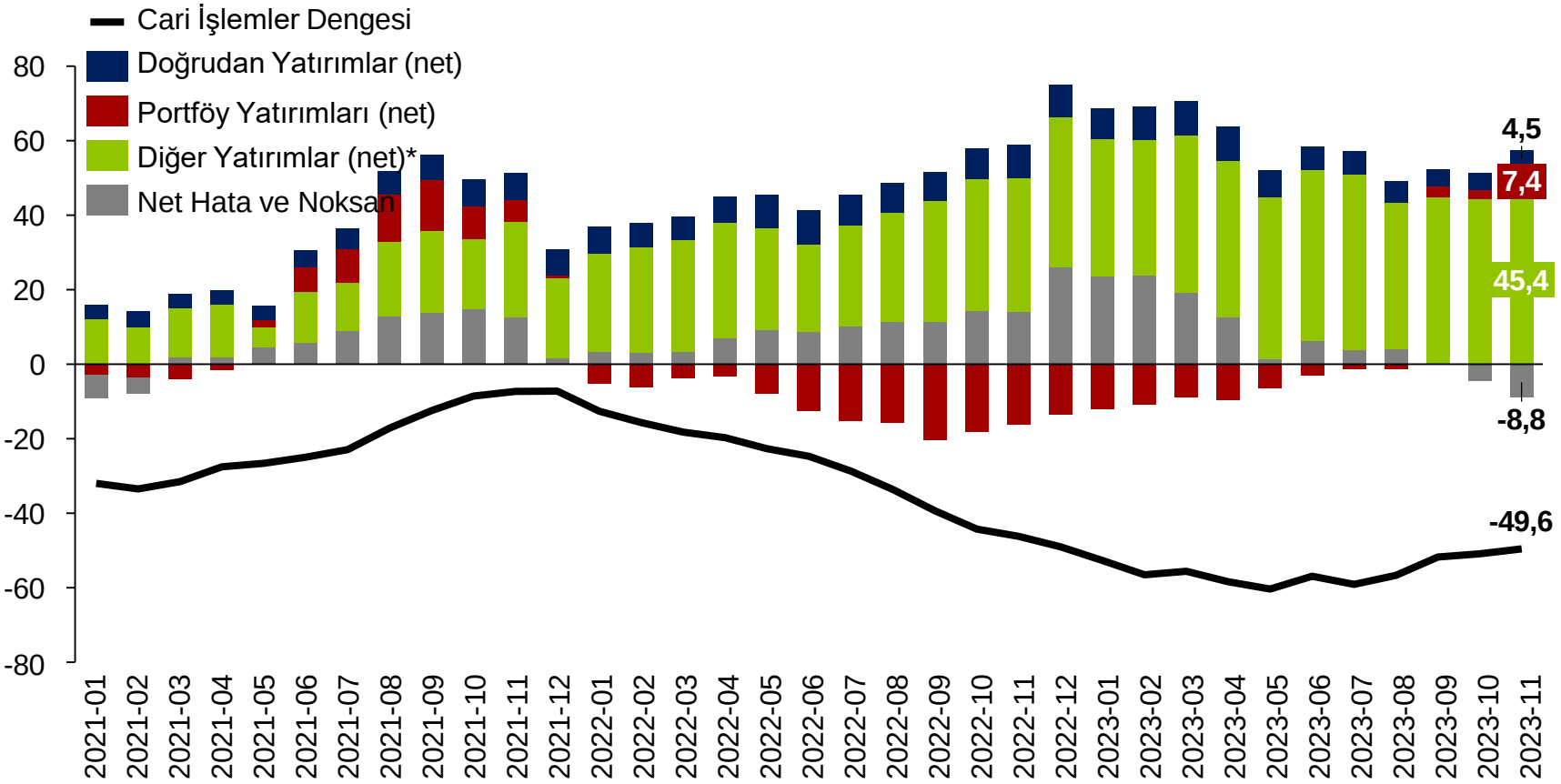
Cari işlemler dengesi (12 aylık birikimli, milyar dolar) Ocak 2021 – Kasım 2023

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

Cari işlemler açığının finansmanında portföy girişlerinin payı artmaktadır.

Cari işlemler dengesi ve finansman kalemleri (12 aylık birikimli, milyar dolar) Ocak 2021 – Kasım 2023

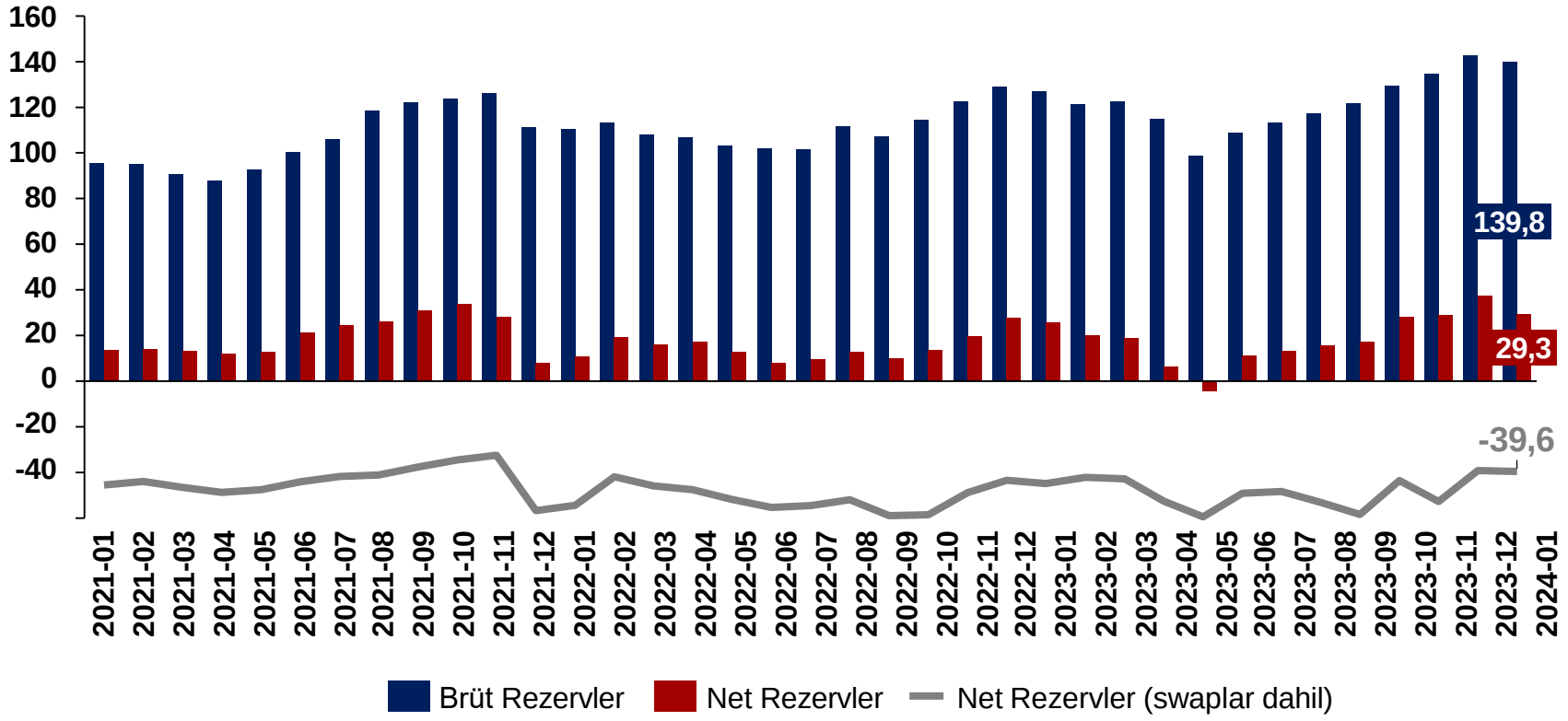

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

* Diğer yatırımlar, doğrudan yatırım, portföy yatırımları ya da rezerv varlık dışında kalan tüm finansal işlemleri içermektedir. Efektif ve mevduatlar, krediler ve ticari krediler ana kalemlerdir.

Merkez Bankası rezervleri ocak ayında gerilemiştir.
Yıl sonuna göre brüt rezervlerde 2,7 milyar dolar, net rezervlerde ise 7,9 milyar dolar düşüş kaydedilmiştir.

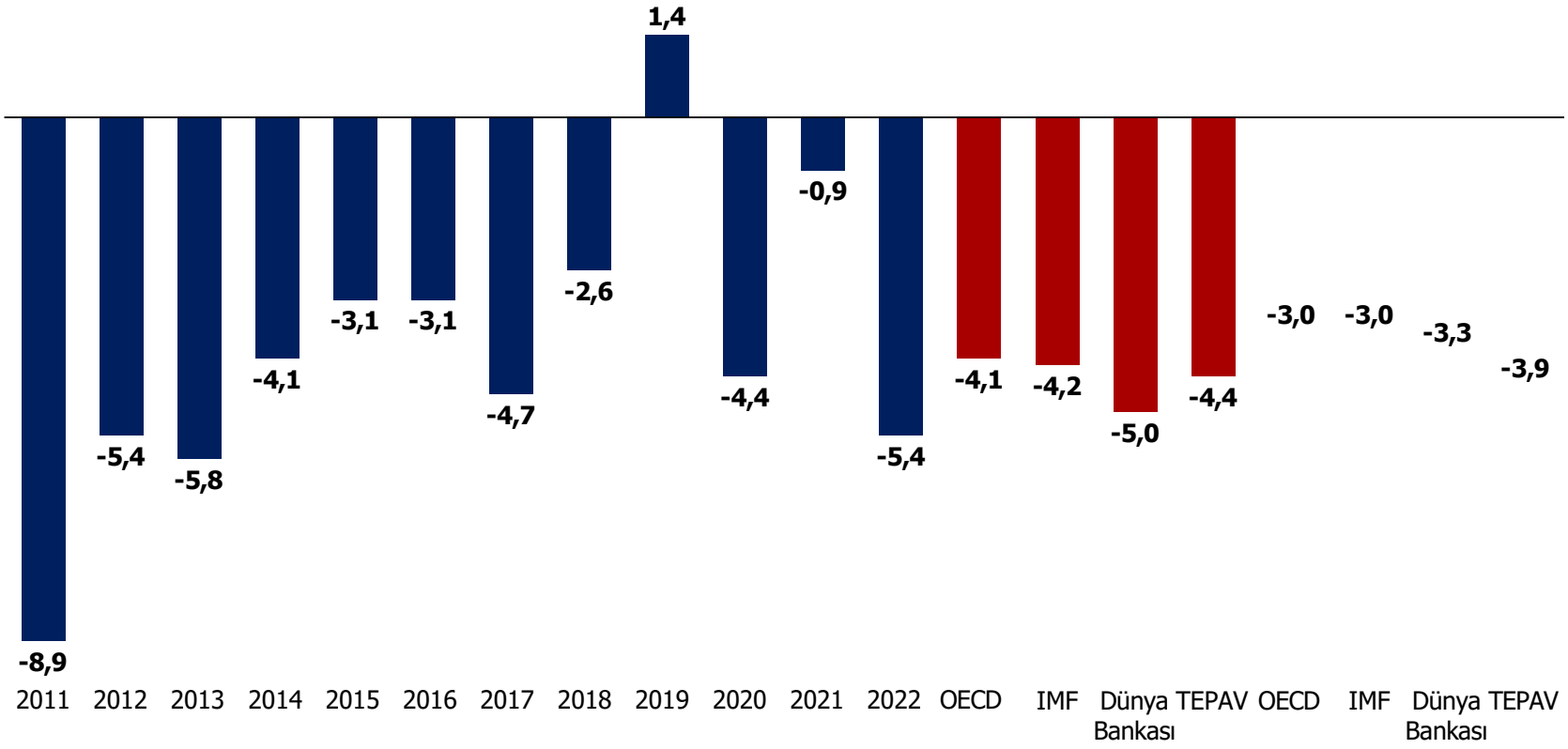
Merkez Bankası rezervleri (milyar dolar) Ocak 2021 – Ocak 2024*

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi
*11 Ocak 2024 tarihi itibarıyladır.

2023 yılı cari açık /GSYİH tahminleri %4,1-5,0 aralığındadır.
2024 yılı cari açık /GSYİH tahminleri ise %3,0-3,9 aralığındadır.

Cari işlemler dengesi / GSYİH (%) 2011 - 2024

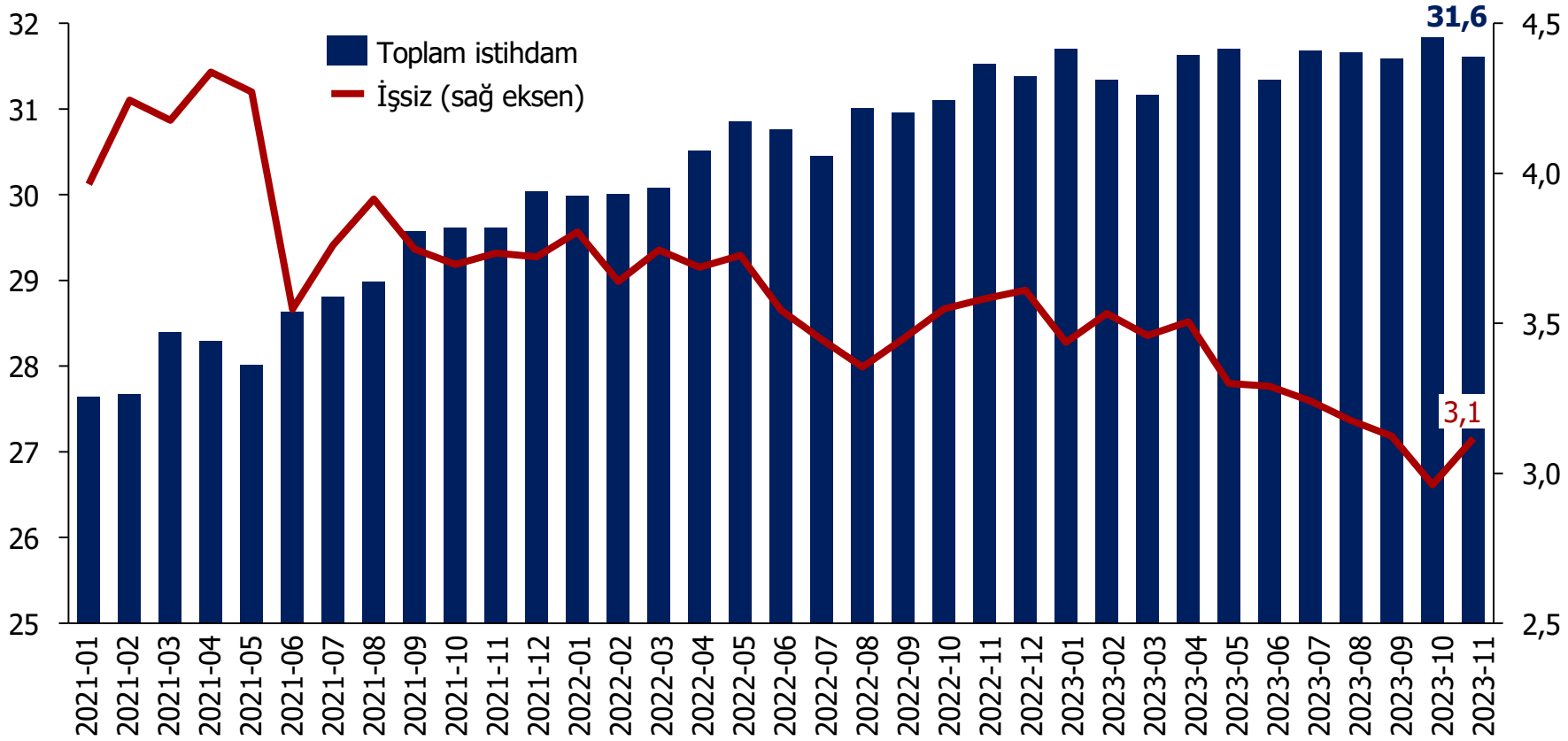
Kaynak: TÜİK, TCMB, TEPAV görselleştirmesi
* IMF – Ekim 2023 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, OECD – Kasım 2023 Ekonomik Görünüm Raporu, Dünya Bankası - Sonbahar 2023 Avrupa ve Orta Asya Güncelleme Raporu ve TEPAV - Eylül 2023 Ekonomik Görünüm Raporu verileridir.

İstihdam ve İşsizlik

- Toplam istihdam ve işsiz sayıları
- İşgücüne katılım ve işsizlik oranları
- Kadın ve genç işsizlik oranları
- Geniş tanımlı işsizlik oranları
  - Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı
  - İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı
  - Atıl işgücü oranı

Kasım ayında istihdam azalırken işsiz sayısı artmıştır.
İstihdam bir önceki aya göre 224 bin azalırken işsiz sayısı ise 155 bin artmıştır.

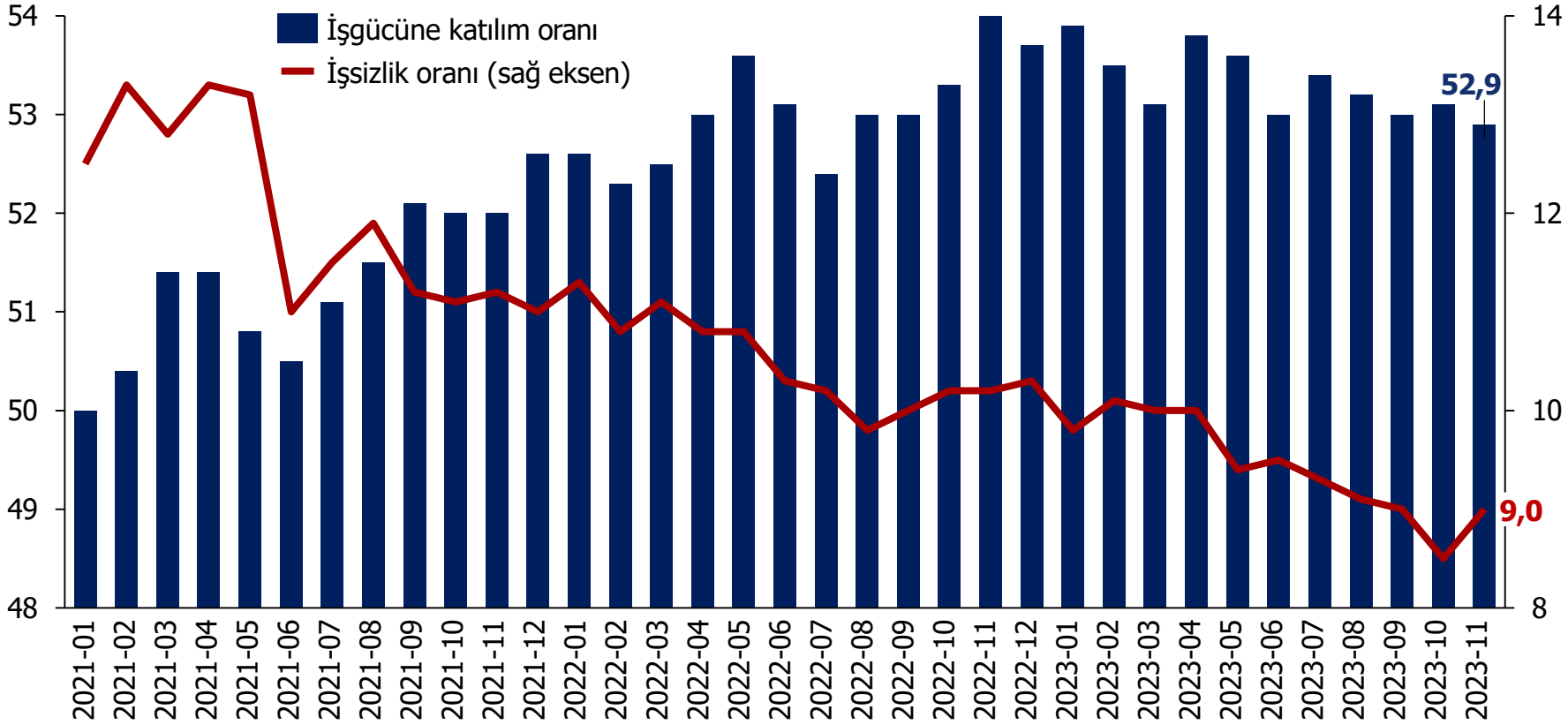
Toplam istihdam ve işsiz (mevsim etkisinden arındırılmış, milyon kişi)
Ocak 2021 – Kasım 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Kasım ayında genel işsizlik oranı 0,5 puan artarak %9 olmuştur.
İşgücüne katılım oranı ise %52,9'a gerilemiştir.

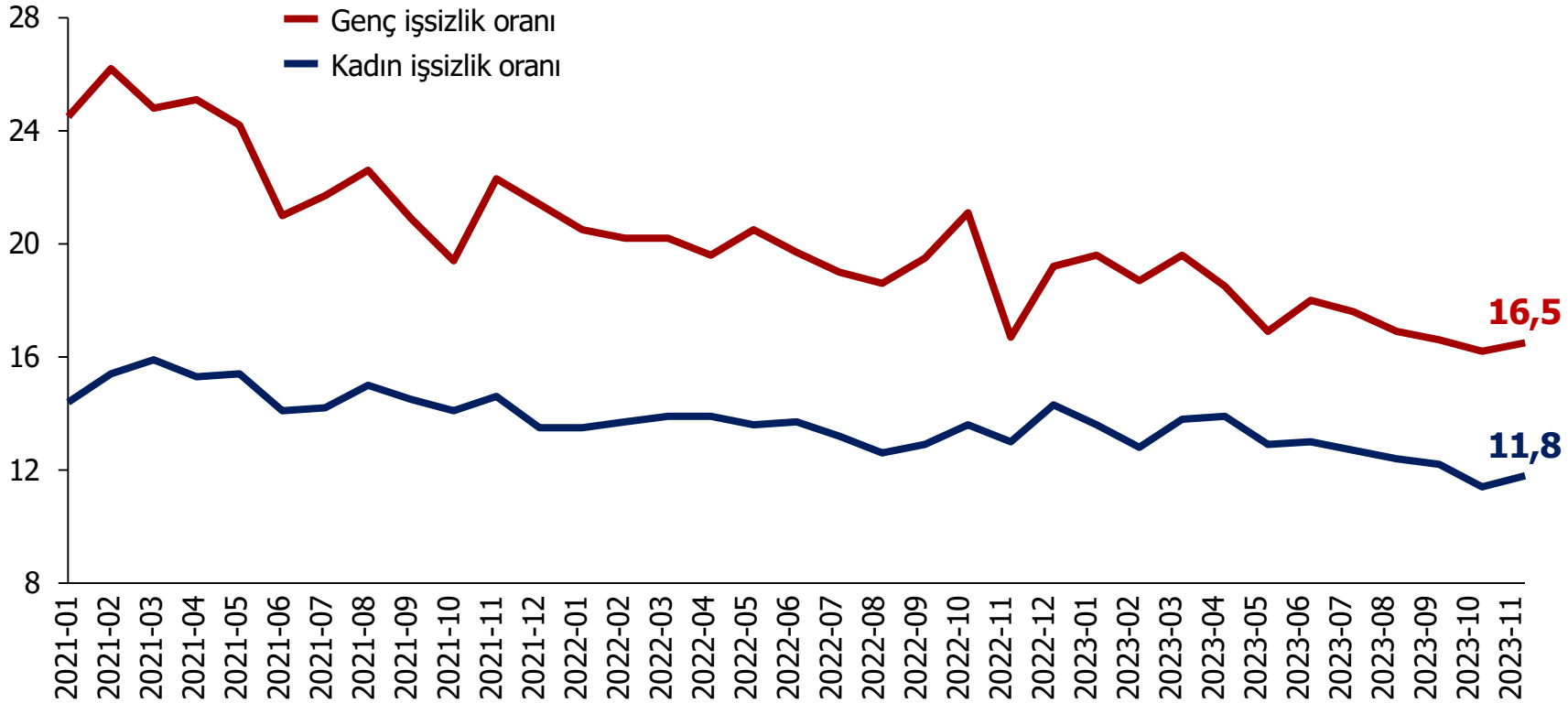
İşsizlik ve işgücüne katılım oranı (mevsim etkisinden arındırılmış, %)
Ocak 2021 – Kasım 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Kadın ve gençlerde de işsizlik oranları yükselmiştir.
Kasım ayında işsizlik oranları kadınlarda 0,4, gençlerde ise 0,3 puan artmıştır.

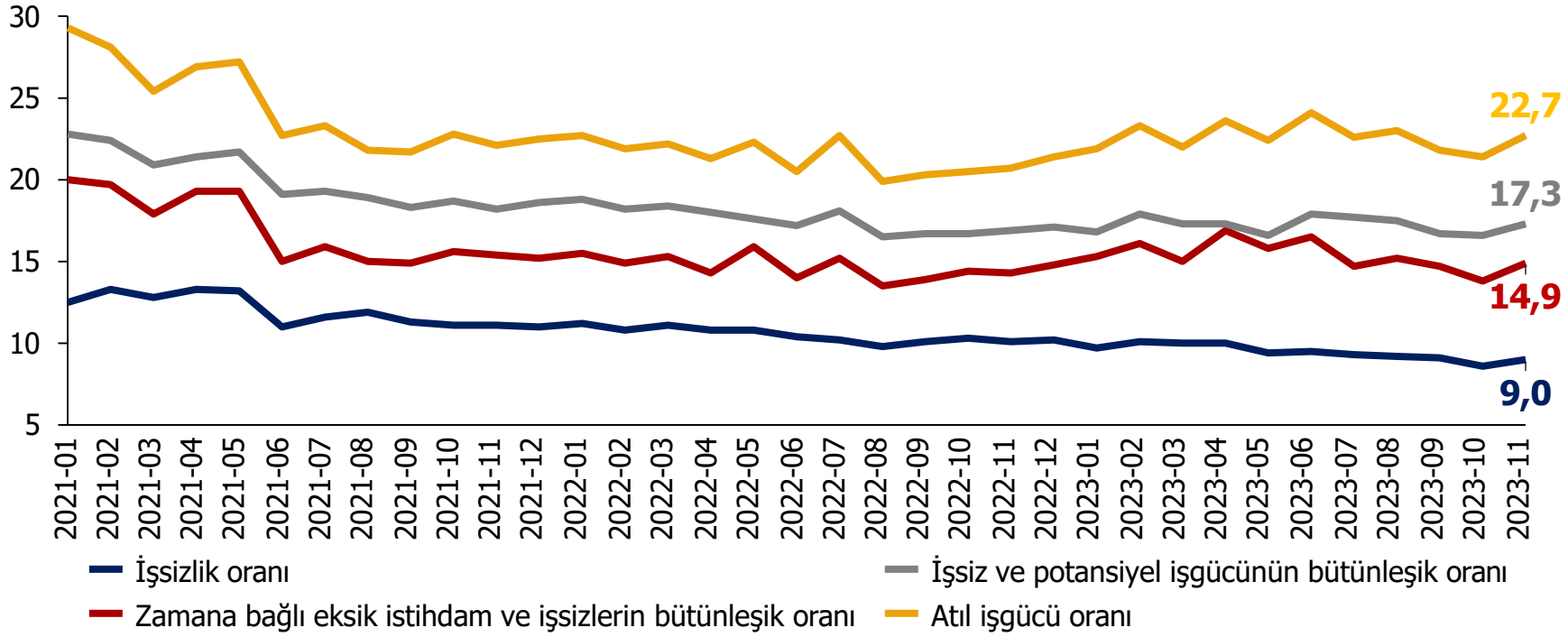
Genç ve kadın işsizlik oranları (mevsem etkisinden arındırılmış, %)
Ocak 2021 – Kasım 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Kasım ayında geniş tanımlı işsizlik oranlarının tümü artmıştır.
Bir önceki aya kıyasla atıl işgücü oranı 1,3 puan artarak %22,7 düzeyinde gerçekleşmiştir.

İşgücüne ilişkin tamamlayıcı göstergeler* (mevsim etkisinden arındırılmış, %)
Ocak 2021 – Kasım 2023

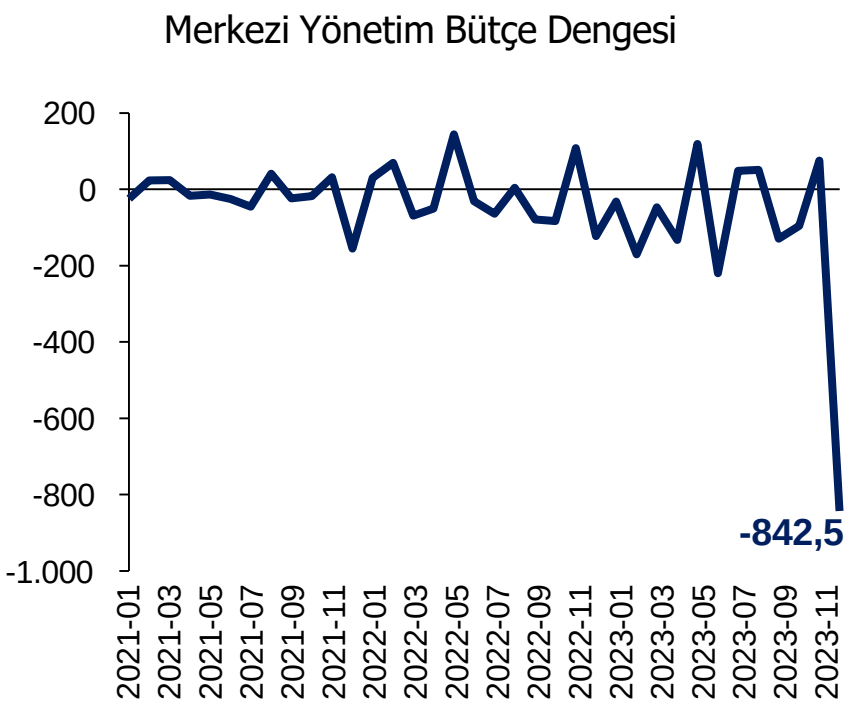
Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi
* Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde fiili olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.
Potansiyel işgücü: Referans haftasında ne istihdamda ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişilerden; iş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olmayanlarla, iş aramadığı halde çalışma isteği olan ve kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerdir.
Atıl işgücü: Zamana bağlı eksik istihdam, işsiz ve potansiyel işgücünün toplamıdır.

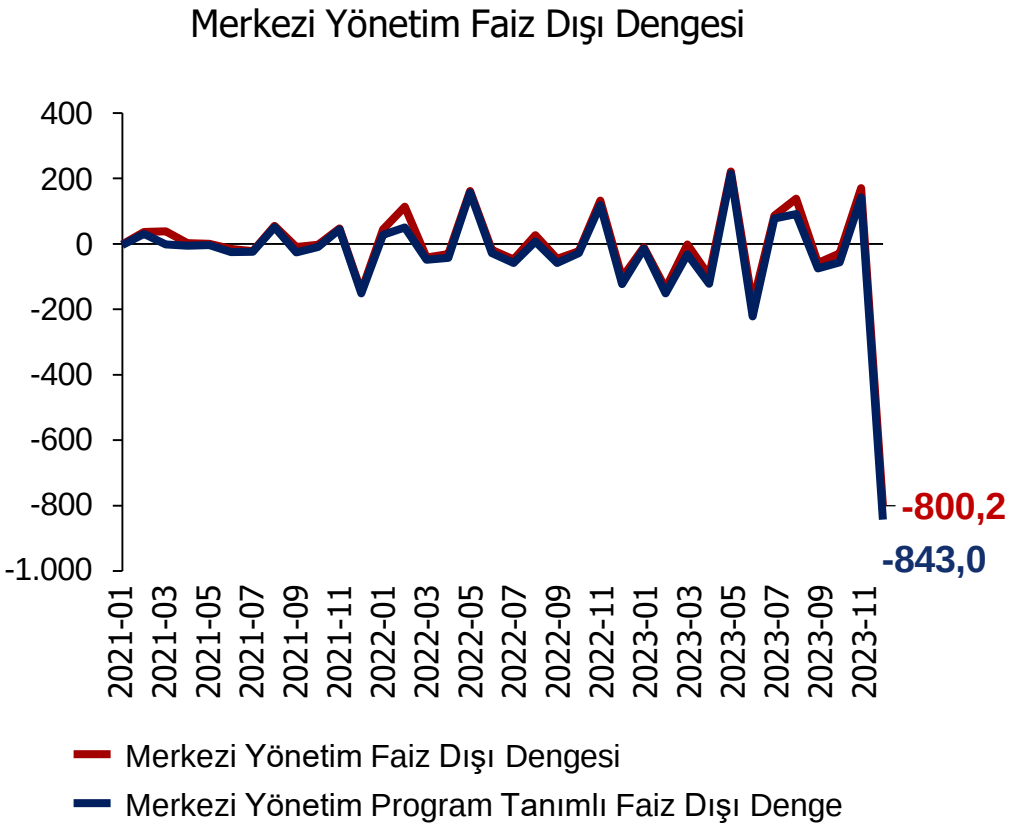
Kamu Maliyesi

- Merkezi Yönetim bütçe dengesi
- Merkezi Yönetim faiz dışı denge
  - Program tanımlı faiz dışı denge
- Merkezi Yönetim borç stoku
  - Döviz cinsi borç stoku
  - Merkezi Yönetim borç stoku / GSYİH

Aralık ayında bütçe dengesi temelde fiilen gerçekleştirilmeyen deprem harcamalarının tahakkuk ettirilmesiyle çarpıcı şekilde bozulmuştur.
Bütçe dengesi aralık ayında 842,5 milyar TL açık vermiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (milyar TL) Ocak 2021 – Aralık 2023

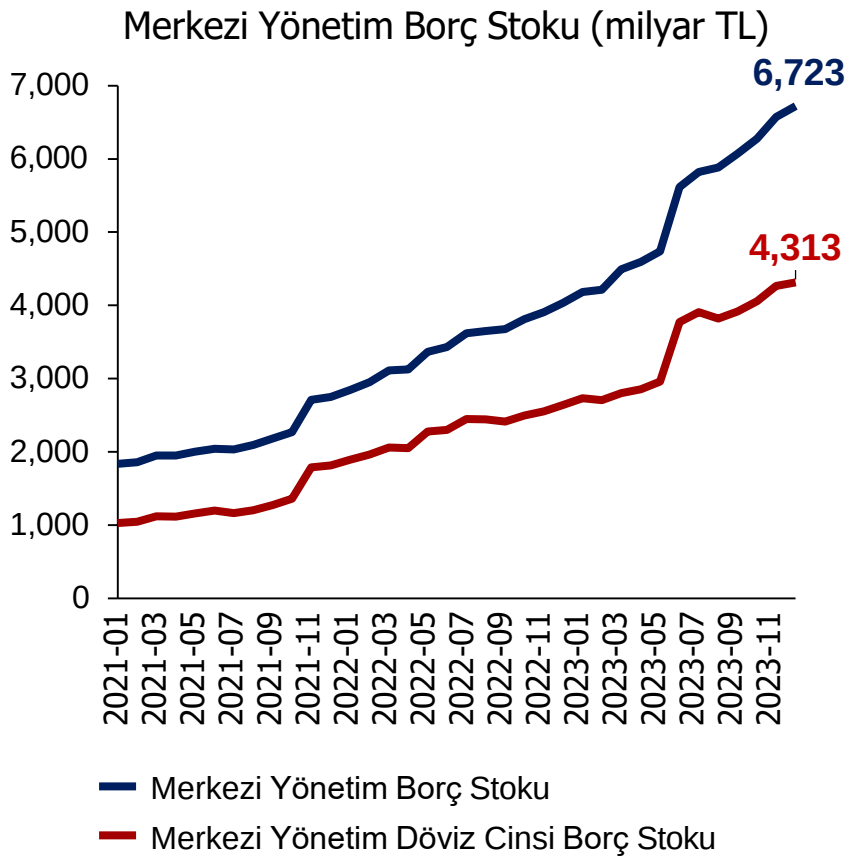

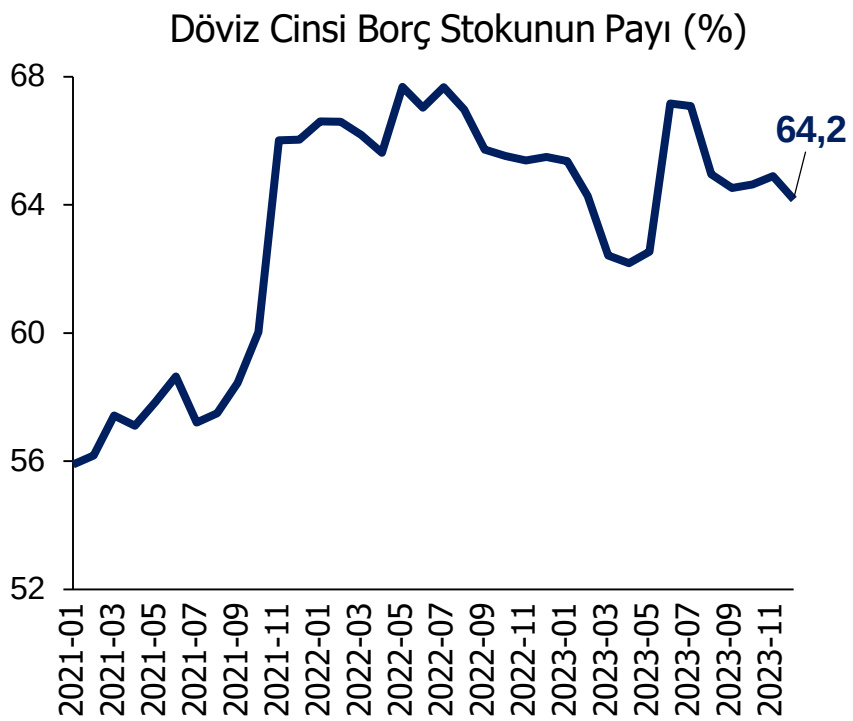
Kaynak: HMB, TEPAV görselleştirmesi

Aralık ayında Merkezi Yönetim borç stoku bir önceki yıla göre %66,6 artarak 6,7 trilyon TL'yi aşmıştır.

Döviz cinsi borçların payı 0,7 puan azalarak %64,2 olmuştur.

Merkezi Yönetim Borç Stoku (Ocak 2021 – Aralık 2023)

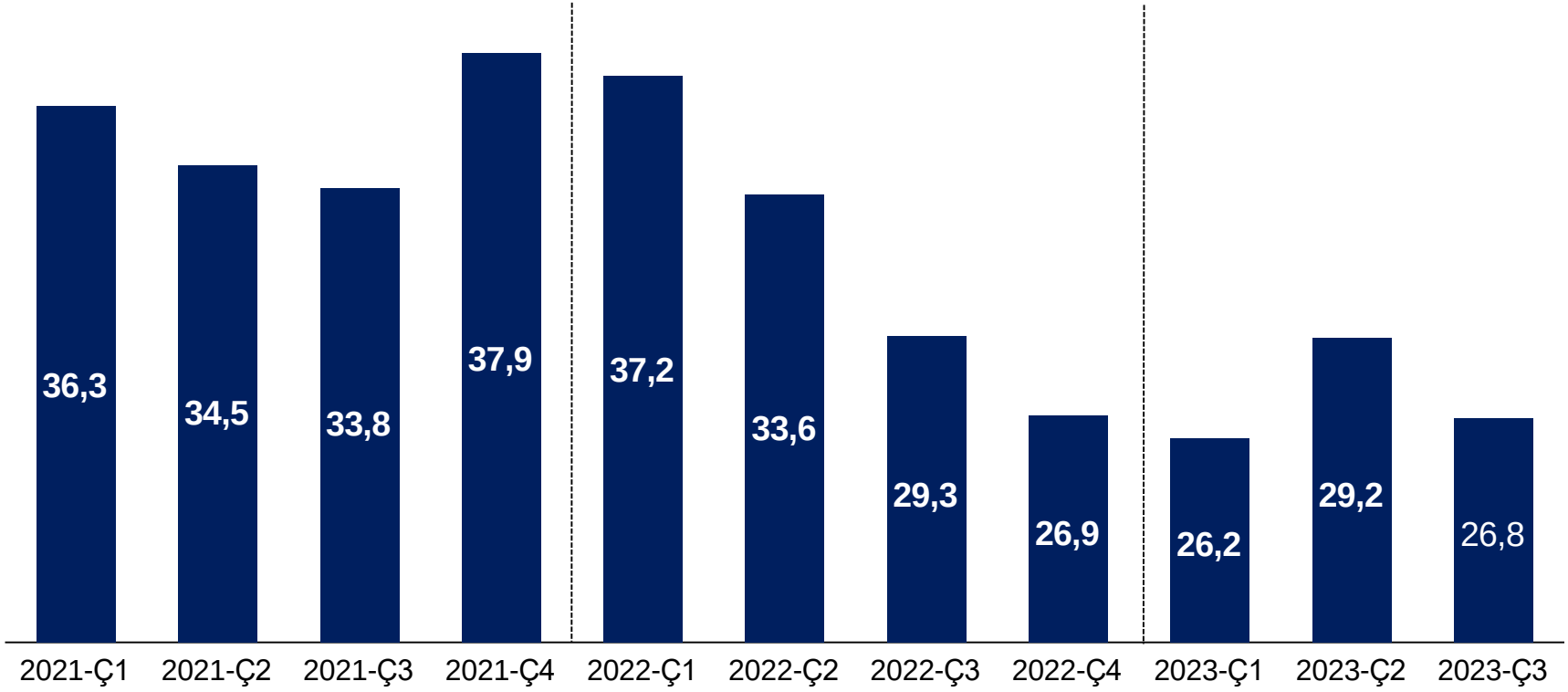

Kaynak: HMB, TEPAV görselleştirmesi

2023 üçüncü çeyreği itibarıyla Merkezi Yönetim borç stoku/GSYİH oranı %26,8'e gerilemiştir.

Merkezi Yönetim Borç Stoku / GSYİH (%) 2021 Ç1 – 2023 Ç3

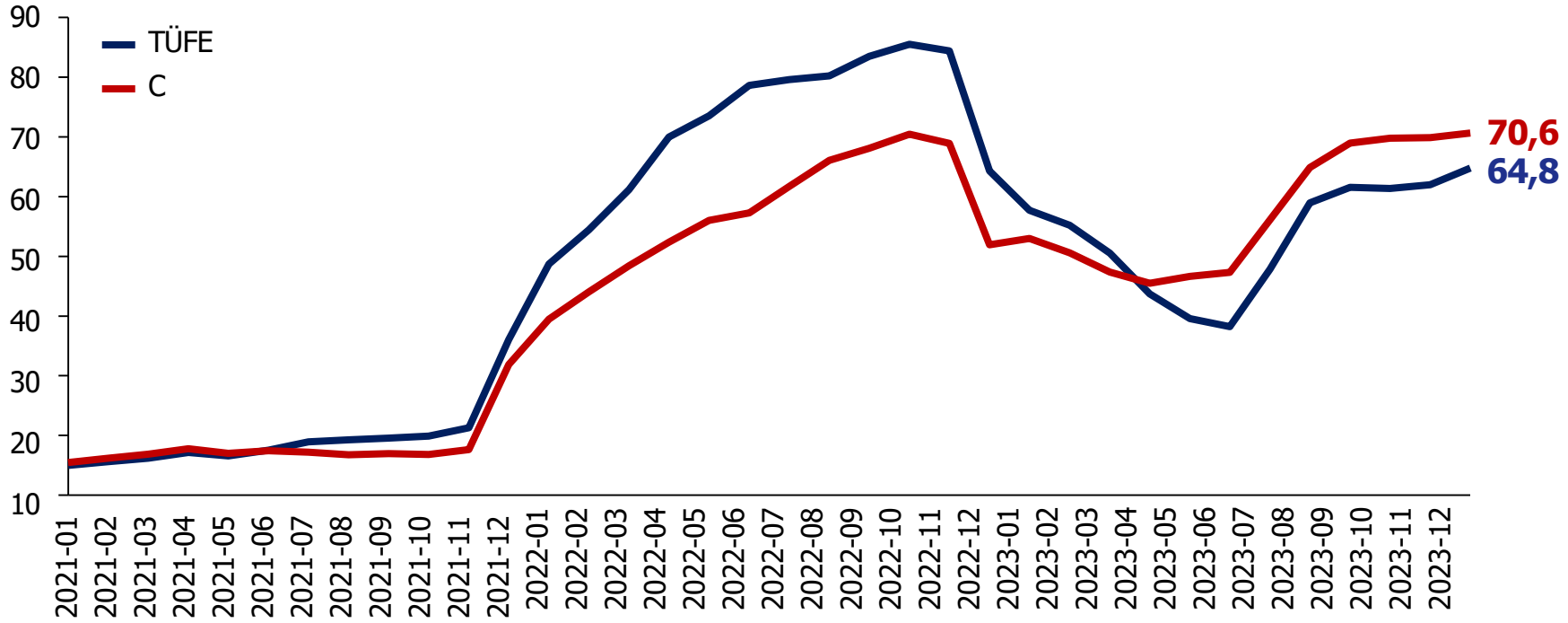
Kaynak: HMB, TEPAV hesaplamaları

Enflasyon

- Tüketici enflasyonu
  - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve özel kapsamlı gösterge - C
  - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve alt kalemler
- Üretici enflasyonu
  - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve enerji alt endeksi
  - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve alt kalemler

2023 yılı sonunda tüketici enflasyonu %64,8 düzeyinde gerçekleşmiştir.
TÜFE-C endeksi ise manşet enflasyonun üzerinde seyretmektedir.

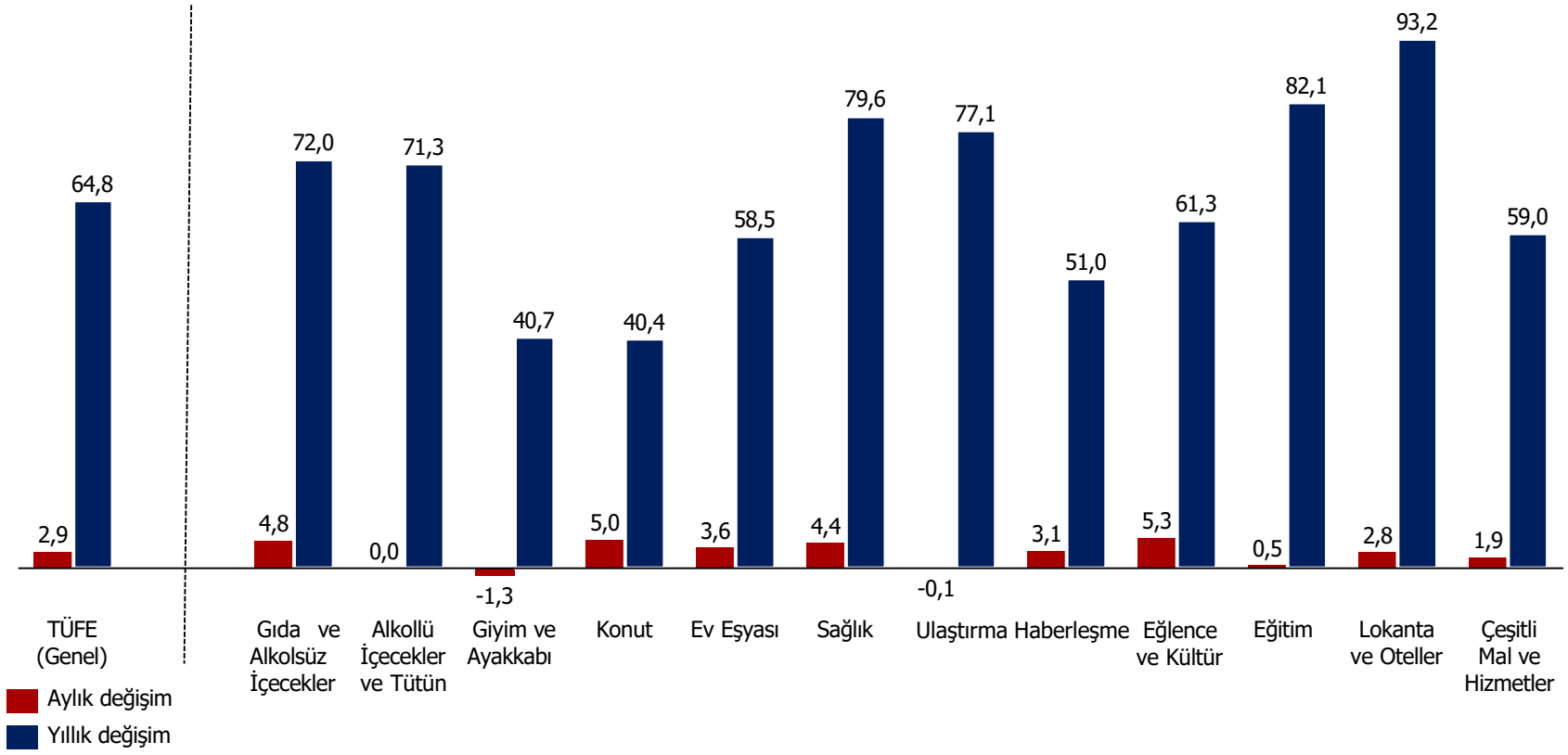
TÜFE ve özel kapsamlı enflasyon göstergesi - C* (yıllık değişim, %)
Ocak 2021 – Aralık 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi
* Enflasyonun temel eğilimini göstermek amacıyla hesaplanan özel kapsamlı göstergelerden TÜFE-C, enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE'yi göstermektedir.

Aralık ayında aylık tüketici enflasyon oranı %2,9'dur.
En yüksek aylık artış %5,3 ile eğlence ve kültür ve %5 ile konut gruplarında gerçekleşmiştir.

TÜFE ve alt kalemler (%) Aralık 2023

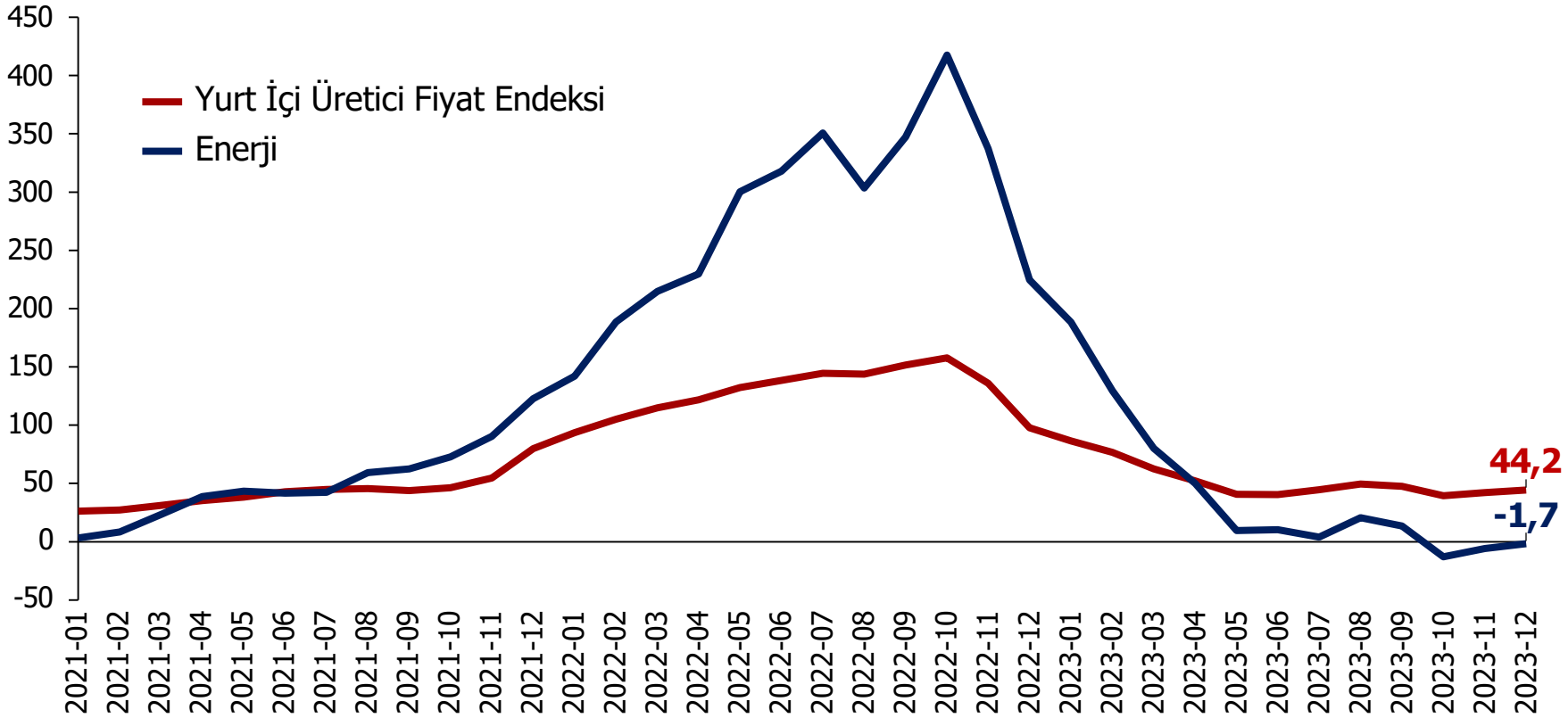

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

2023 yılı sonunda yurt içi üretici enflasyon oranı %44,2 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Enerji maliyetlerindeki yıllık düşüş ise %1,7'dir.

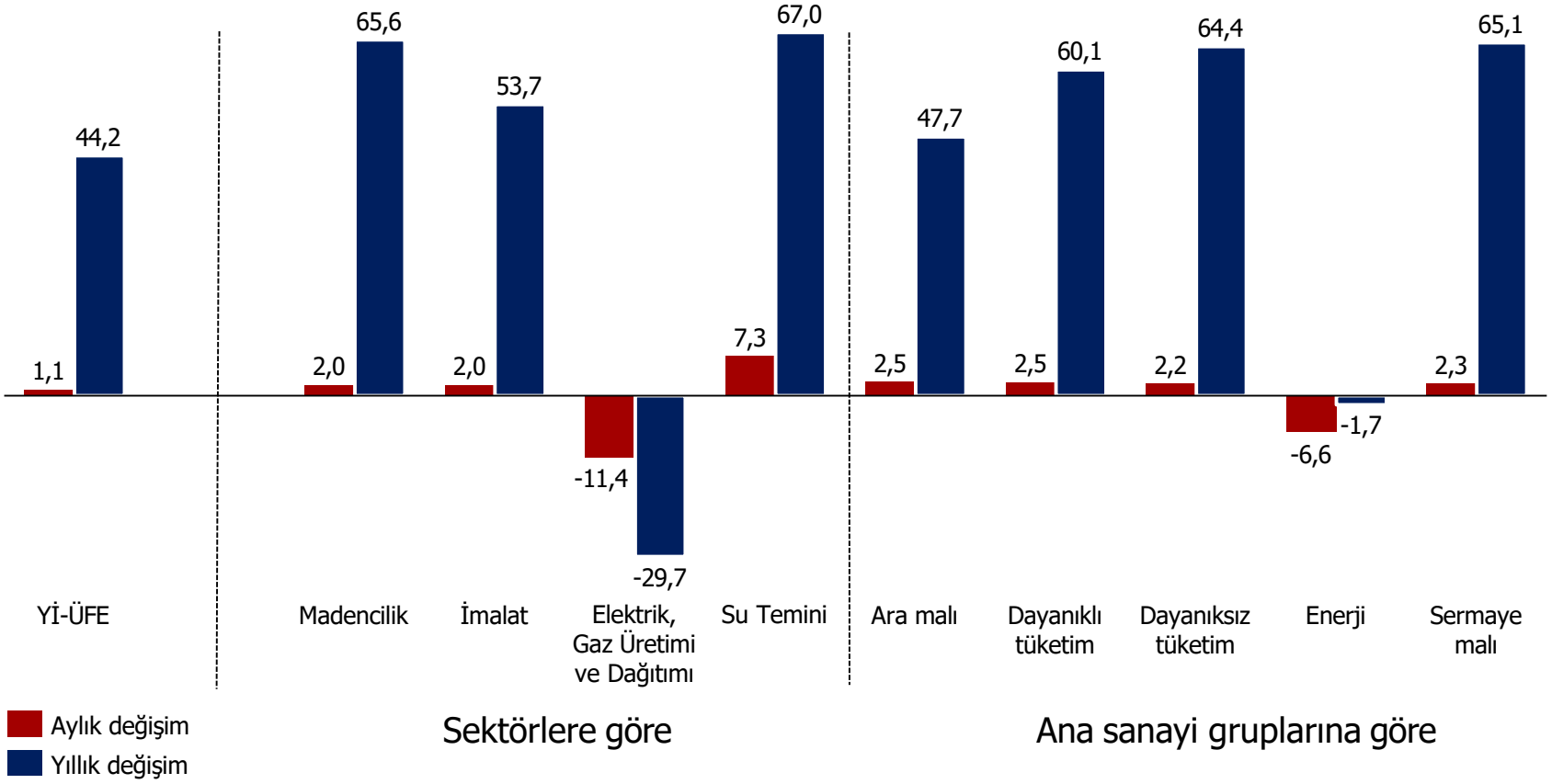
Yİ-ÜFE ve imalat (yıllık değişim, %) Ocak 2021 – Aralık 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Aralık ayında aylık üretici enflasyon oranı %1,1'dir.
Su temininde %7,3 oranında aylık fiyat artışı gerçekleşmiştir.

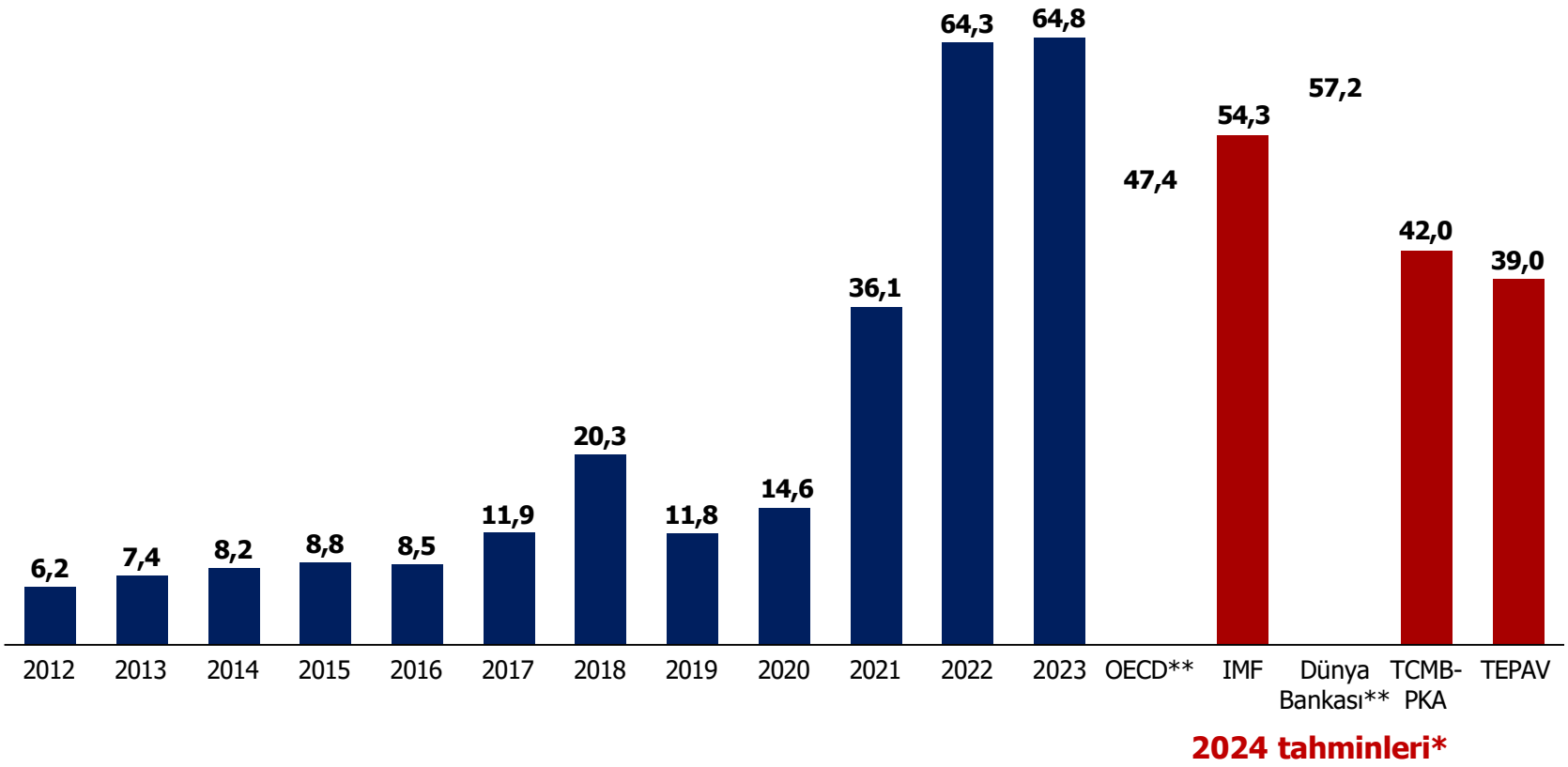
Yİ-ÜFE ve alt kalemler (%) Aralık 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

2024 yıl sonu tüketici enflasyonu tahminleri %39,0-54,3 aralığındadır.

Enflasyon (TÜFE, %) 2011 - 2024

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi
* IMF – Ekim 2023 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, OECD – Kasım 2023 Ekonomik Görünüm Raporu, Dünya Bankası - Sonbahar 2023 Avrupa ve Orta Asya Güncelleme Raporu, , TCMB – Ocak 2024 Piyasa Katılımcıları Anketi ve TEPAV – Eylül 2023 Ekonomik Görünüm Raporu verileridir.
** Yıl ortalaması tahmnleridir.

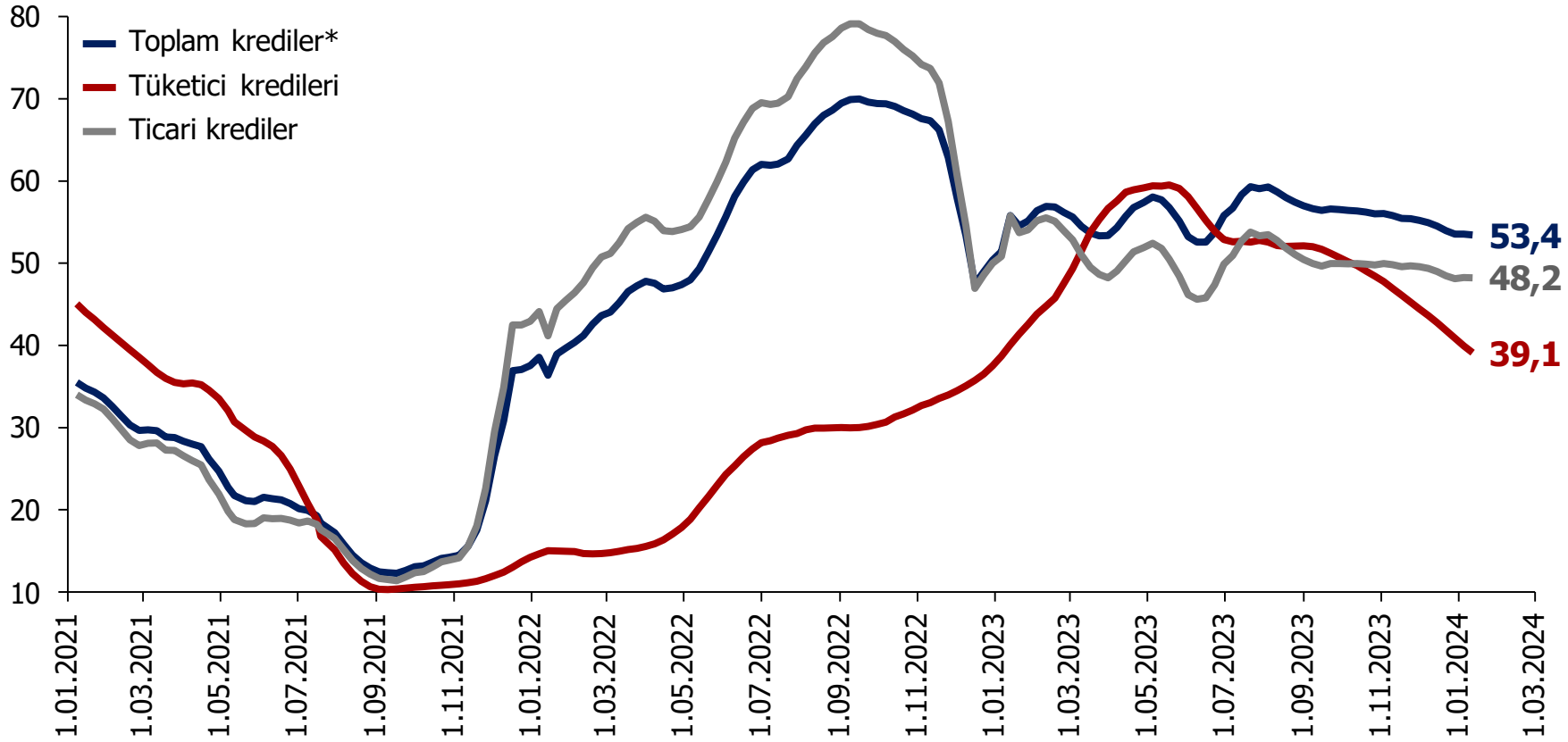
Kredi ve Mevduat

- Kredi gelişmeleri
  - Kredi büyüme hızları
  - Tüketici kredi büyümesi
- Tahsili gecikmiş alacaklar ve karşılıksız senetler
  - Takipteki alacaklar
  - Karşılıksız çek oranı
- Mevduat gelişmeleri
  - Toplam mevduat
  - TL ve YP mevduat
- Faiz oranları
  - Ticari kredi ve mevduat faizi
  - Tüketici kredi faizleri

Kredi kullanımlarında artışlar hız kesmektedir.

Ticari kredilerin yıllık artış oranı %48,2, tüketici kredilerinin yıllık artış oranı %39,1'dir.

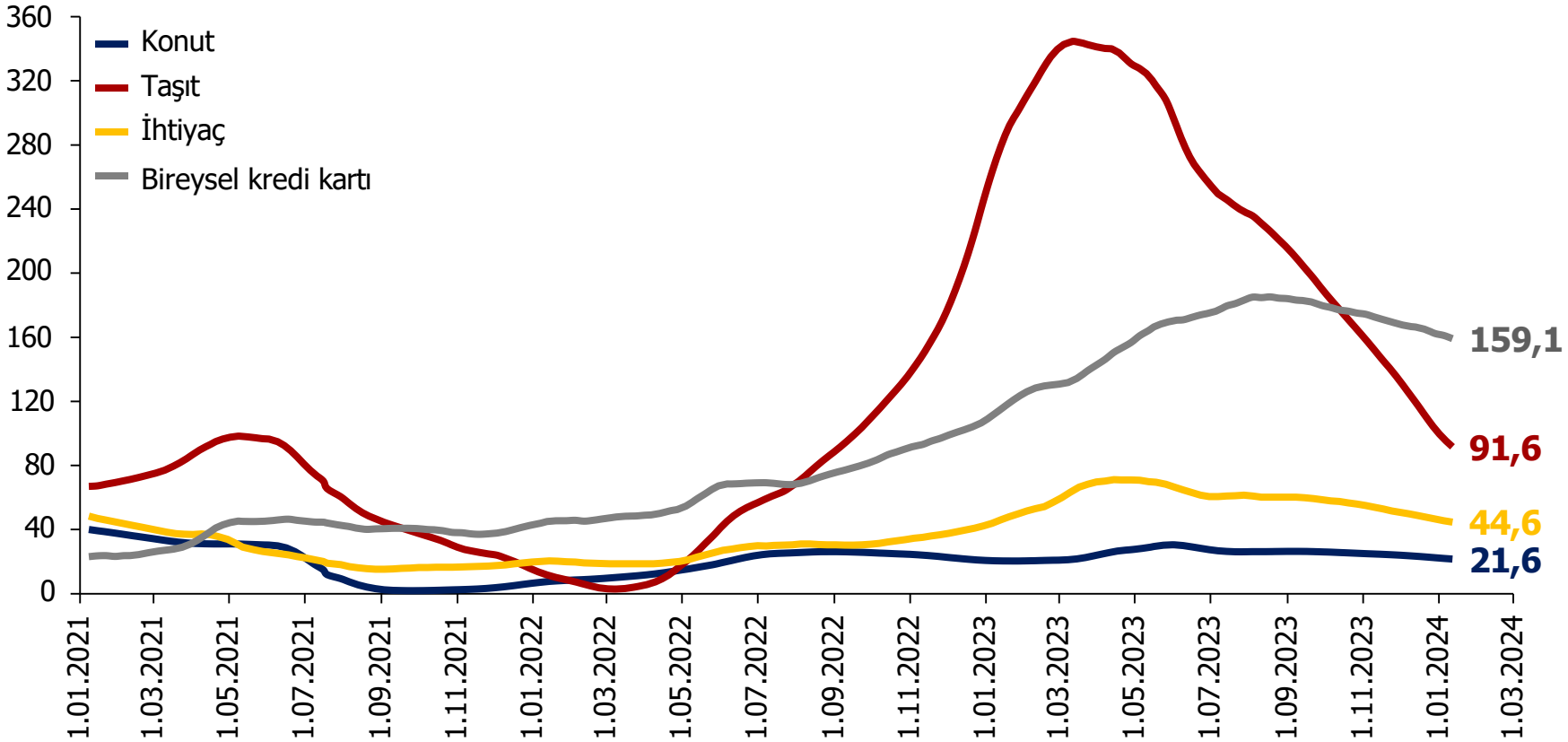
Kredi büyümesi (4 haftalık hareketli ortalama, yıllık değişim, %)
8 Ocak 2021 – 12 Ocak 2024

Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları
* Tüketici, bireysel kredi kartları, ticari ve diğer kredileri kapsamaktadır.

Taşıt kredilerinde artışlar %91,6 seviyesine gerilemiştir.
İhtiyaç kredilerinde yıllık artış oranı %44,6, konut kredilerinde ise %21,6 olmuştur.

Tüketici kredi büyümesi (4 haftalık hareketli ortalama, yıllık % değişim)
8 Ocak 2021 – 12 Ocak 2024

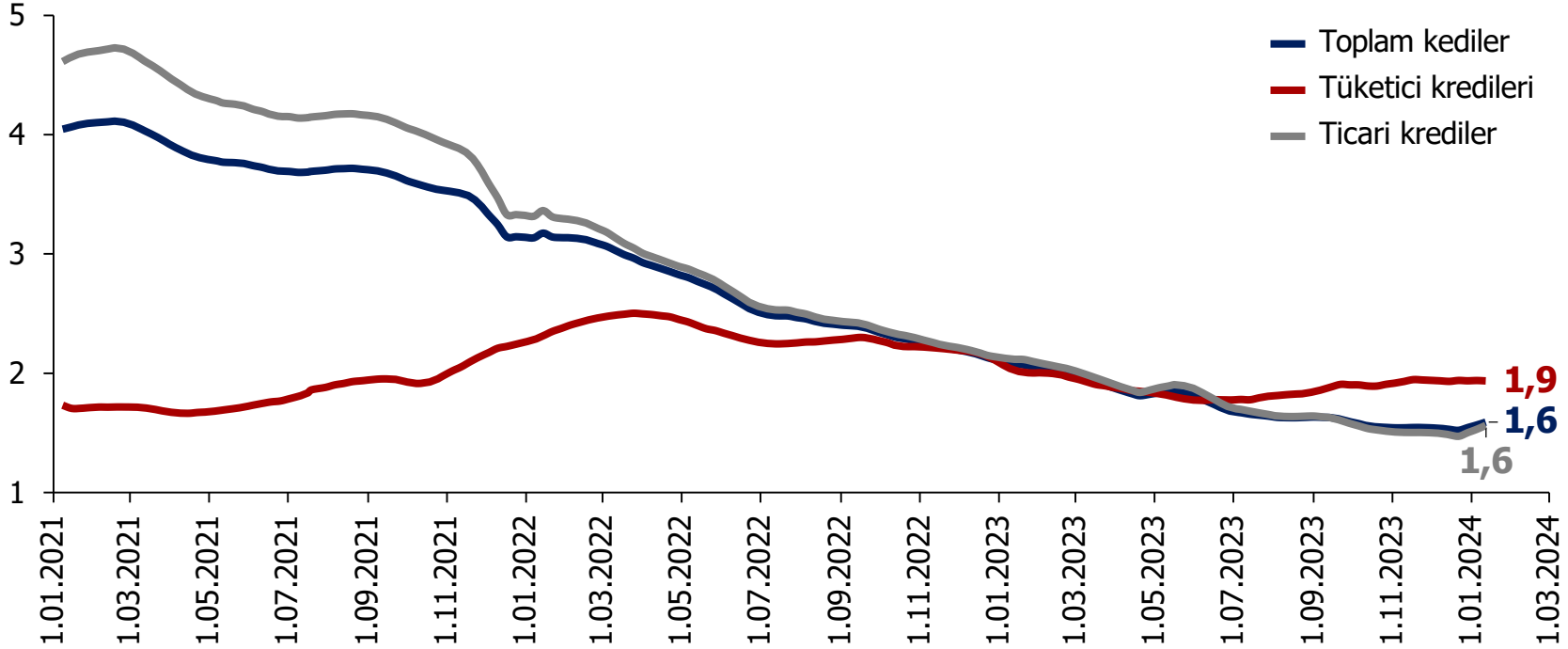

Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

Takipteki alacaklar oranı tüketici kredilerinde daha yüksektir.

Ocak ayı itibarıyla takipteki alacaklar oranı ticari kredilerinde %1,6, tüketici kredilerinde %1,9'dur.

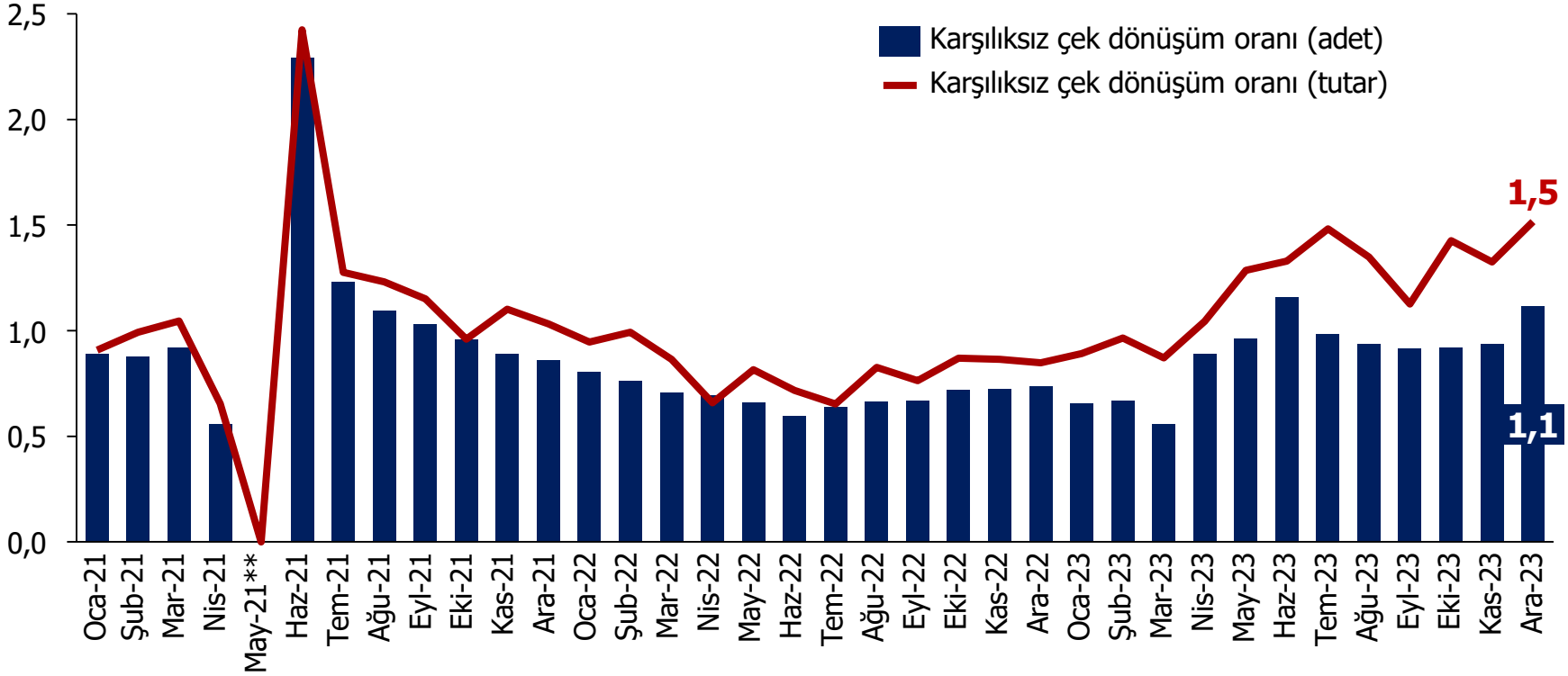
Takipteki kredi oranları* (4 haftalık hareketli ortalama, %)
8 Ocak 2021 – 12 Ocak 2024

Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları
*Takipteki kredi oranı, takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payını göstermektedir.
**BDDK, salgınının ardından işletmelerin yaşayacakları nakit akışı sorununun finansal bir probleme dönüşmemesi için Mart 2020'de aldığı kararla, 31 Aralık'a kadar 2. grup krediye (yakın izlemedeki krediler-sorunlu krediler) geçiş süresini 30 günden 90 güne, 3. grup krediye (takipteki krediler) geçiş süresi de 90 günden 180 güne çıkarmıştır. İlgili uygulama bazı istisnalar tanınarak 30 Eylül 2021'e kadar uzatılmıştır.

Karşılıksız çeklerin dönüşüm oranı artış eğilimindedir.
Karşılıksız çeklerde dönüşüm oranları tutar olarak %1,5, adet olarak %1,1 seviyesindedir.

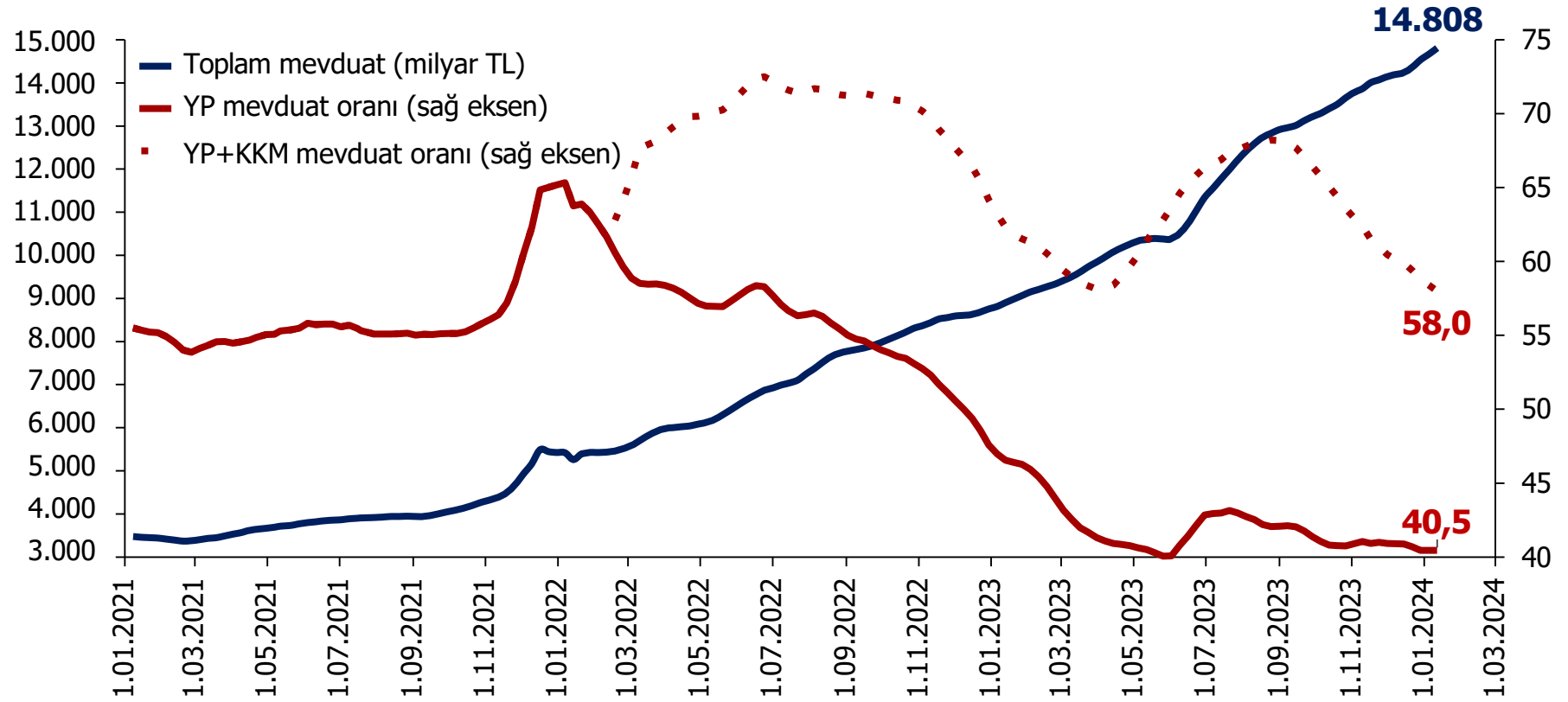
Karşılıksız çek dönüşüm oranı* (%) Ocak 2021 – Aralık 2023

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları
*Karşılıksız çek dönüşüm oranları, takas odalarına ibraz edilen ve karşılıksız kalan çek adet ve tutarının toplam takasa ibraz edilen çek adet ve tutarı içindeki oranıdır.
** 2021 yılı mayıs ayında karşılıksız çek işlemlerine ilişkin düzenleme nedeniyle veri açıklanmamıştır.
https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210430M1-1.htm

Ocak ayı itibarıyla toplam mevduatlar 14,8 trilyon TL'yi aşmıştır.
Kur Korumalı Mevduatlar (KKM) dahil mevduat dolarizasyon oranı son beş ayda 10 puan gerilemiştir.

Toplam mevduat tutarı ve dövize endeksli mevduatların oranı (4 haftalık hareketli ortalama, %) 8 Ocak 2021 – 12 Ocak 2024

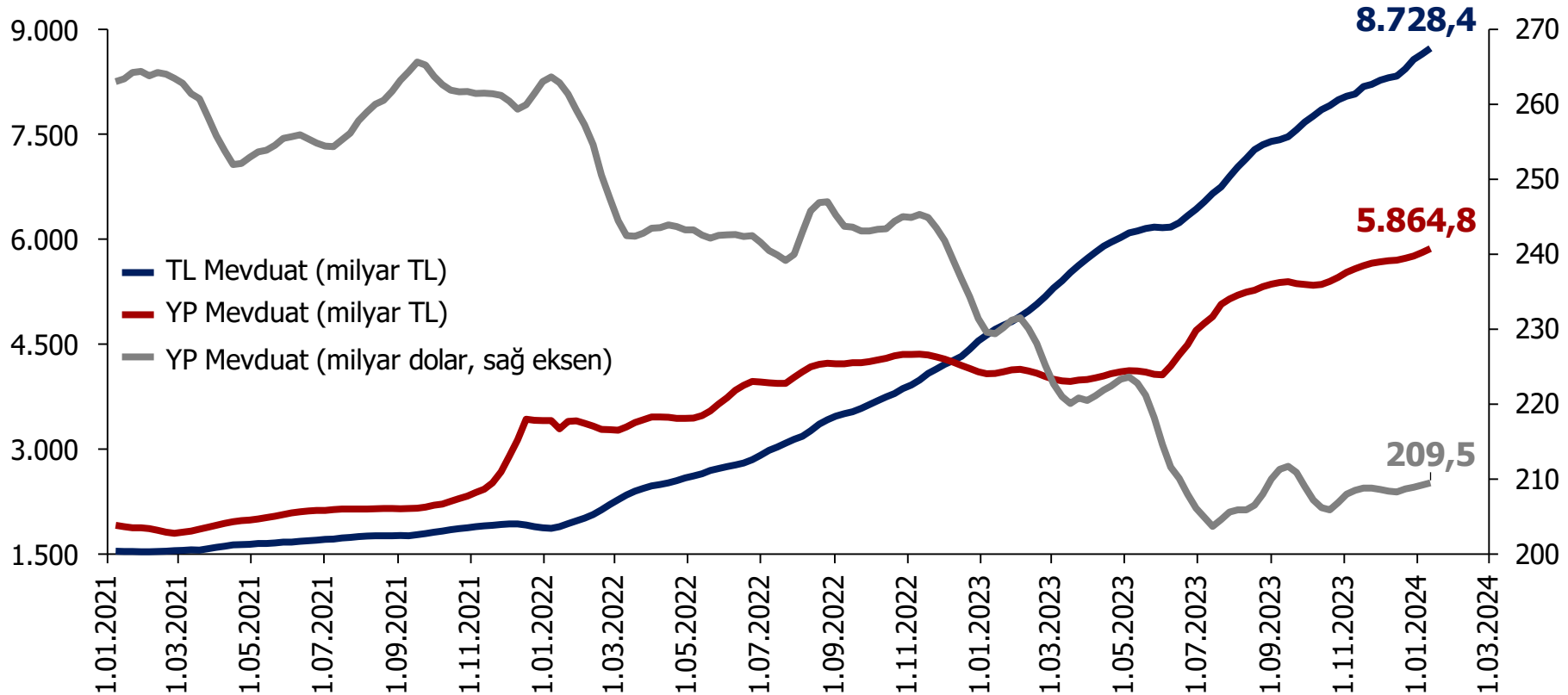

Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

Yabancı para mevduatlar artmaktadır.

Yabancı mevduatlar son dört haftada 1,2 milyar dolar, TL karşılığı ise %2,9 artmıştır.

TL ve YP mevduat (4 haftalık hareketli ortalama) 8 Ocak 2021 – 12 Ocak 2024

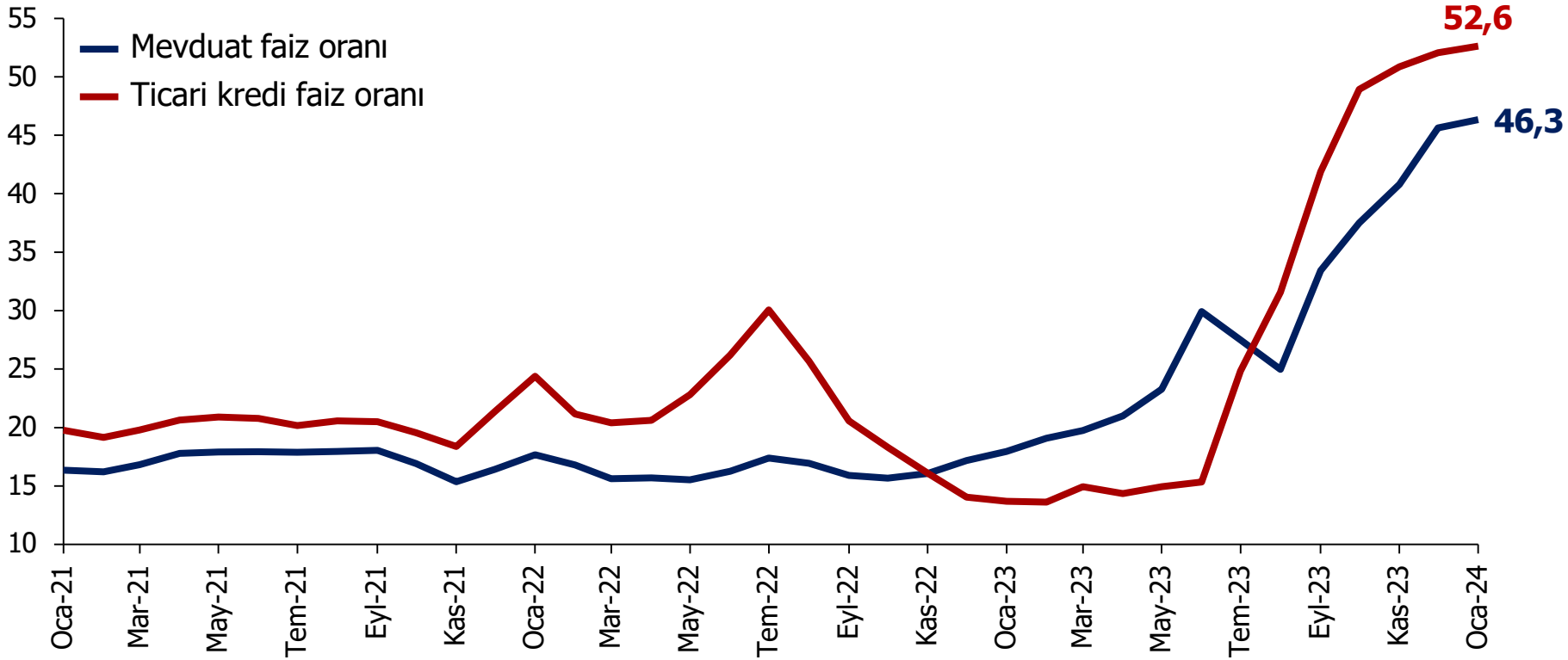

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Ticari kredi ve mevduat faizleri yükselmektedir.

Ocak ayı itibarıyla ticari kredi faizleri %52,6, mevduat faizleri ise %46,3 düzeyindedir.

Ticari kredi* ve mevduat faizi (TL üzerinden açılan, akım veri, %) Ocak 2021 – Ocak 2024**

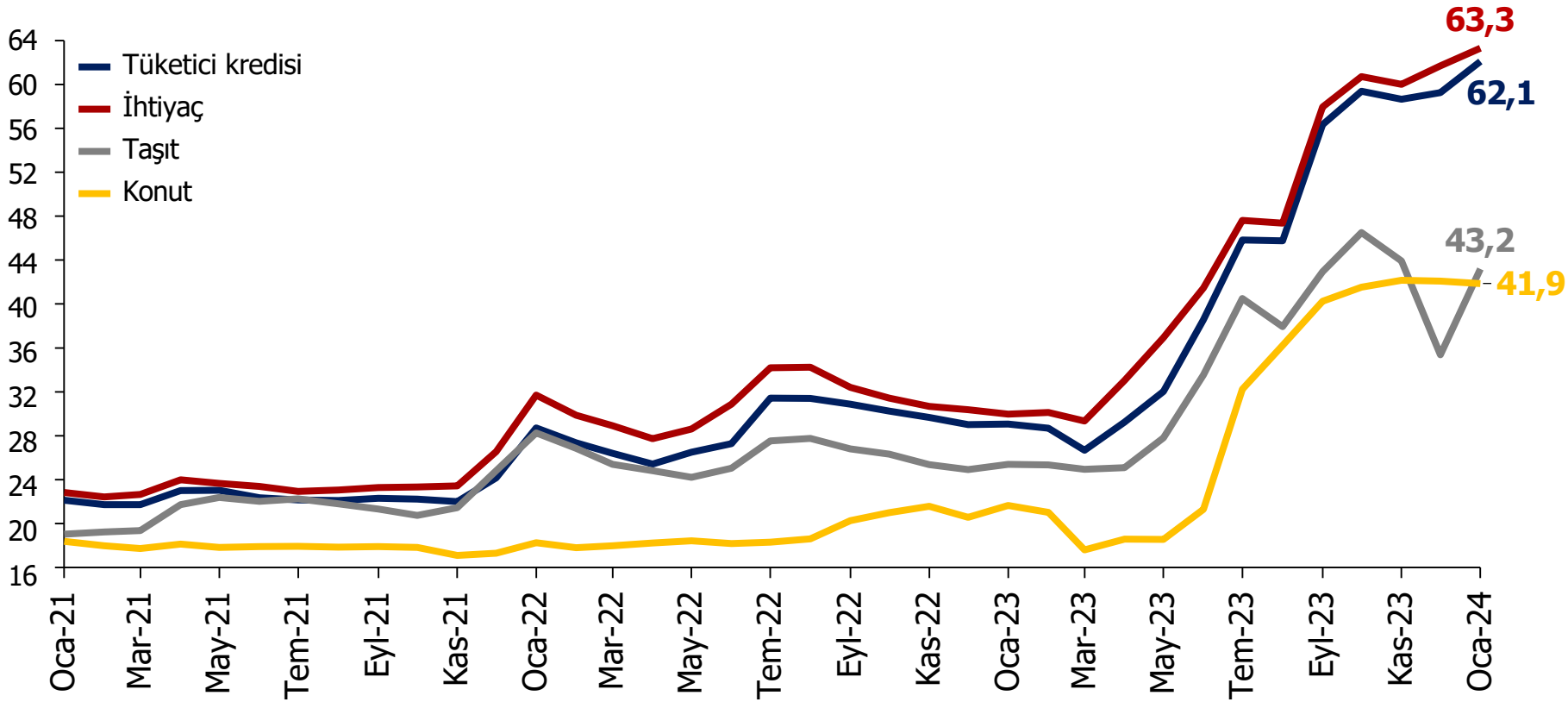

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları
*Tüzel kişi Kredili Mevduat Hesabı ve kurumsal kredi kartları hariçtir.
** 12 Ocak 2024 tarihi itibarıyladır.

Tüketici kredilerinde faiz oranı yüksek seyrini korumaktadır.

Ocak ayı itibarıyla kredi faiz oranları ihtiyaç kredilerinde %63,3, taşıt kredilerinde %43,2, konut kredilerinde ise %41,9'dur.

Tüketici kredi faizleri (TL üzerinden açılan, akım veri, %) Ocak 2021 – Ocak 2024*

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi
* 12 Ocak 2024 tarihi itibarıyladır.

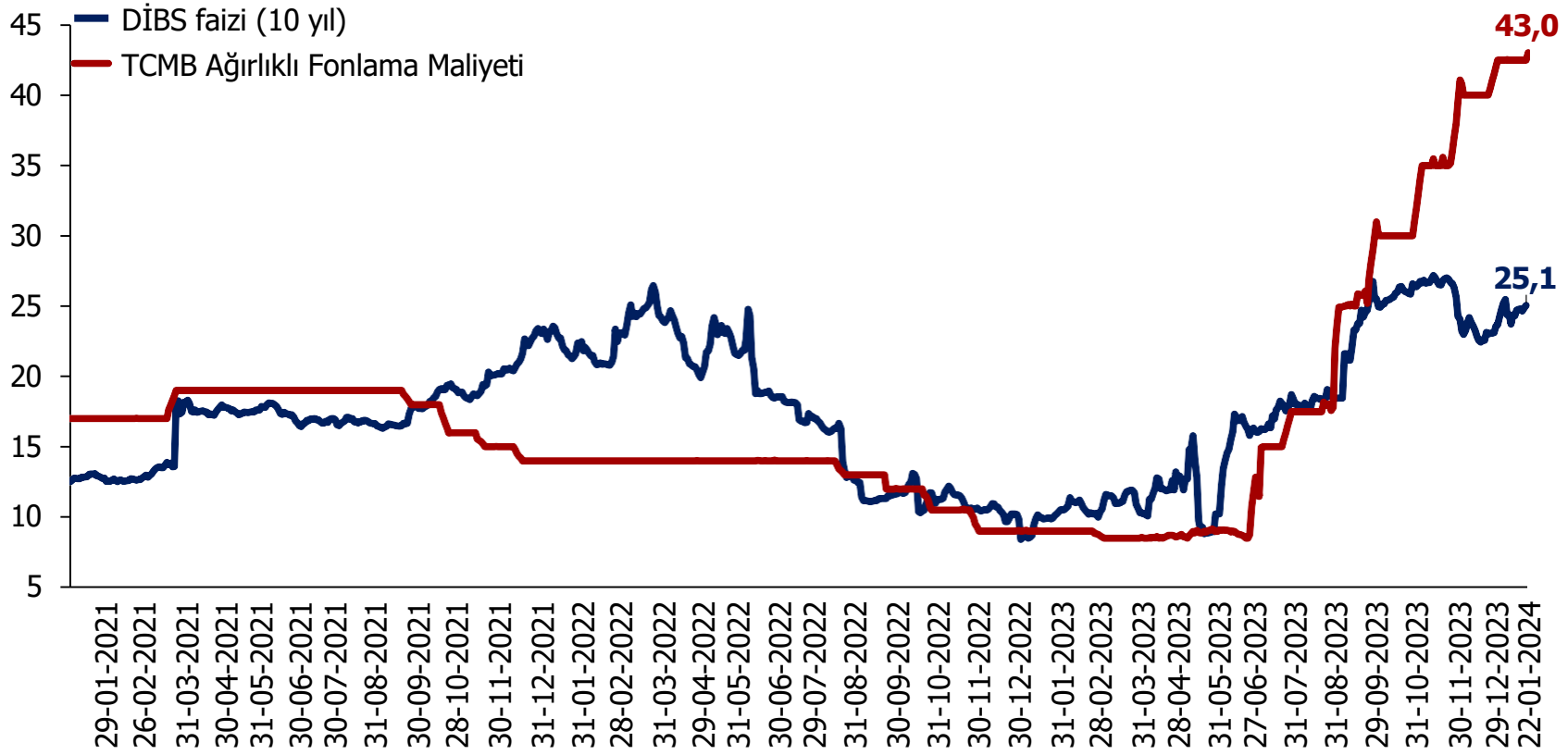
Finansal Piyasa Göstergeleri

- TCMB ortalama fonlama faizi
- Tahvil faizleri
- ABD tahvil faizi
- Türkiye risk primi (CDS)
- Döviz kurları

Para Politikası Kurulu politika faiz oranını ocak ayında %45 seviyesine yükseltmiştir.

Ocak ayı itibarıyla TCMB ağırlıklı fonlama maliyeti %43, devlet iç borçlanma faizleri %25,1 düzeyindedir.

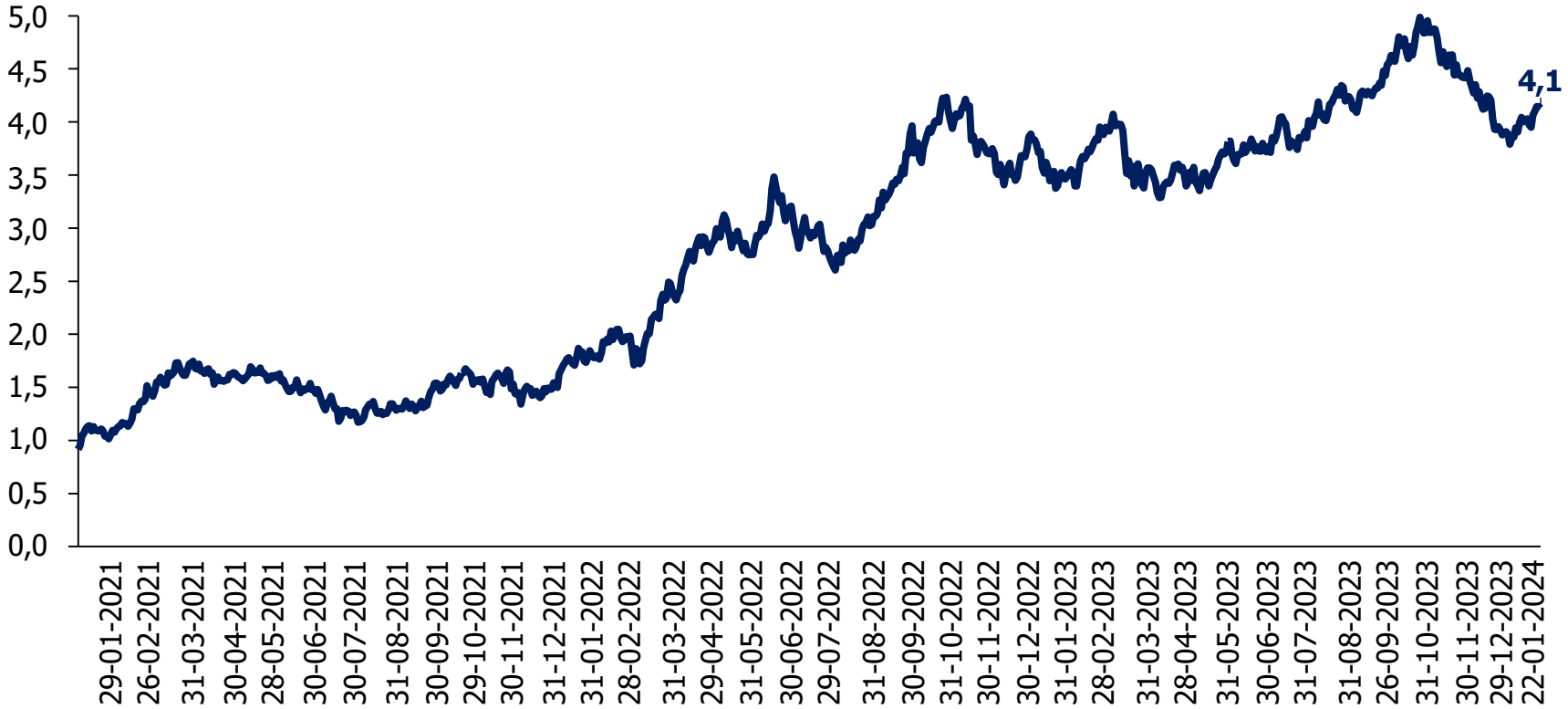
TCMB ortalama fonlama faizi ve Devlet iç borçlanma faizleri (günlük, %)
1 Ocak 2021 – 22 Ocak 2024

Kaynak: TCMB, Reuters, TEPAV görselleştirmesi

ABD Merkez Bankası (Fed) Aralık ayında politika faizini değiştirmeyerek 22 yılın en yüksek seviyesi olan yüzde 5,25-5,50 aralığında sabit tutmuştur.
ABD 10 yıllık devlet iç borçlanma faizi Ocak ayı itibarıyla %4,1'dir.

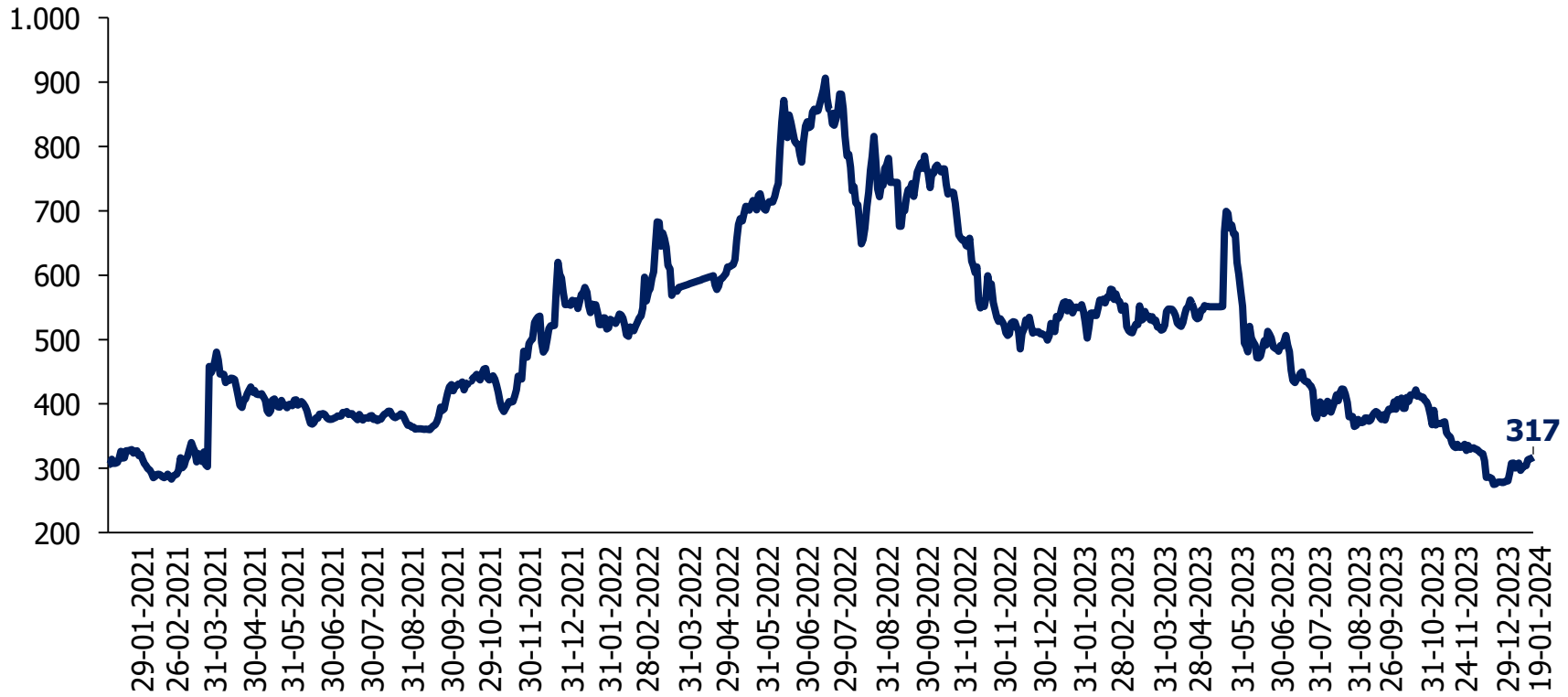
Devlet iç borçlanma faizleri – ABD 10 yıl (günlük, %) 1 Ocak 2021 – 22 Ocak 2024

Kaynak: Reuters, TEPAV görselleştirmesi

Türkiye'nin risklilik göstergesi yeni yılın ilk ayında 300 seviyelerindedir.
Temmuz 2022'de 906 seviyelerini gören Kredi Temerrüt Takas (CDS) oranı 2023 aralık ayında 278'e kadar gerilemiş, ocak ayında 317'ye yükselmiştir.

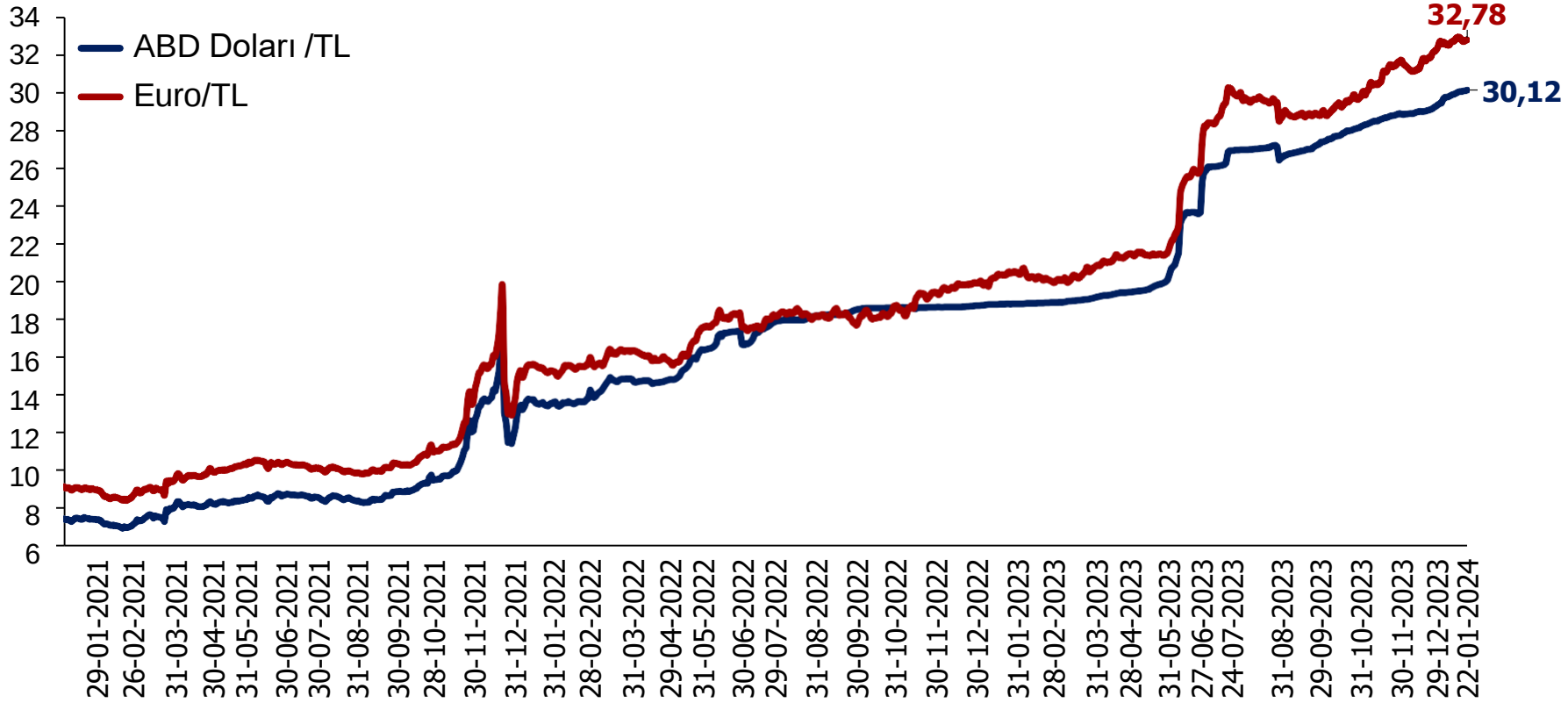
Kredi Temerrüt Takası – CDS* (günlük) 1 Ocak 2021 – 19 Ocak 2024

Kaynak: Reuters, TEPAV görselleştirmesi
* Tahvil ve benzeri yatırım enstrümanlarında borçlunun ödeyememe riskine karşı alacaklının hakkını garanti eden sigortadır.

Türk lirasında değer kaybı devam etmektedir.
Son bir ayda döviz kurundaki değişim ABD Doları/TL'de %3,5, Euro/TL'de ise %2,9'dur.

Döviz kurları (günlük) 1 Ocak 2021 – 22 Ocak 2024

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

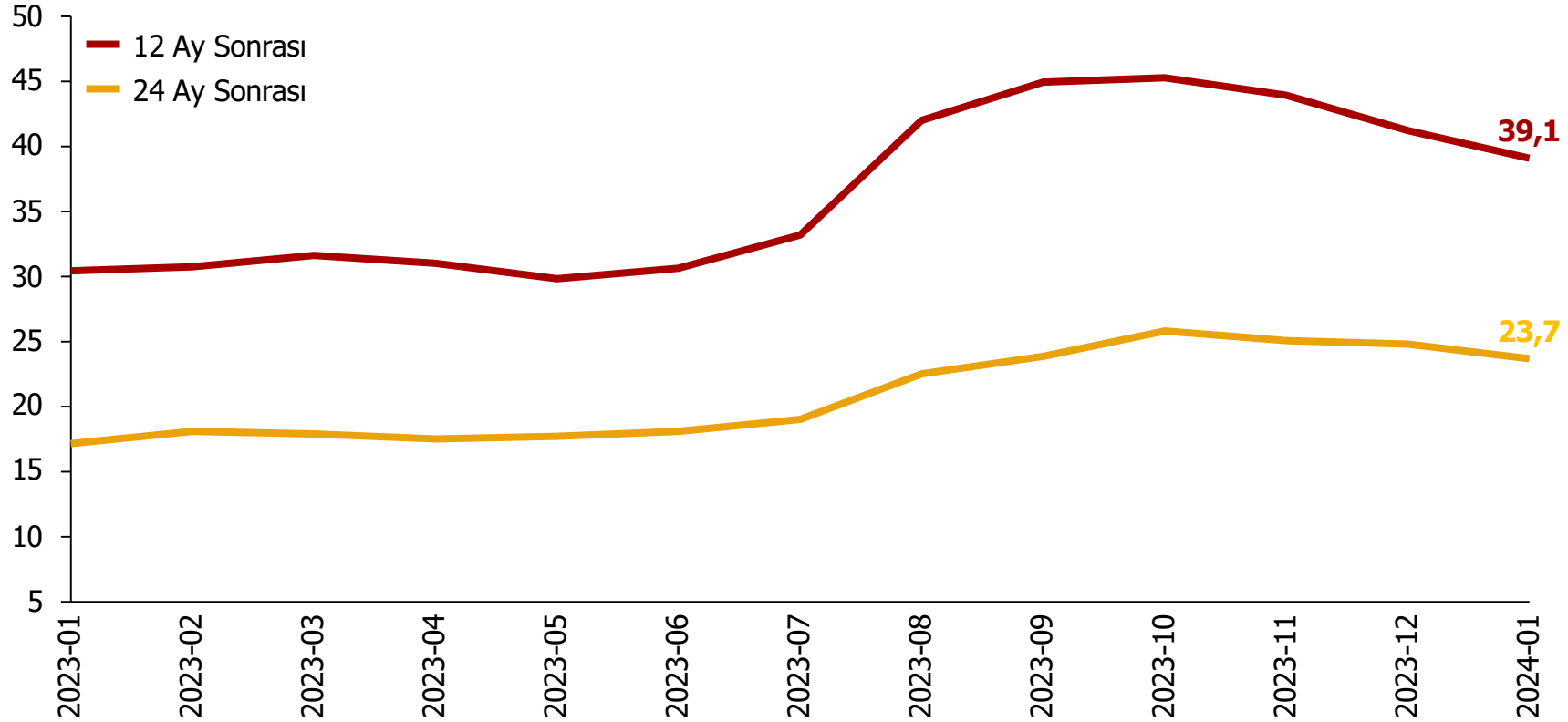
TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler*

- Enflasyon beklentileri
  - 12 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
  - 24 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
- Döviz kuru beklentileri
  - 12 ay sonrasının ABD dolar kuru beklentisi
- Büyüme beklentileri
  - Cari yılın yıllık GSYİH büyüme beklentisi
  - Gelecek yılın yıllık GSYİH büyüme beklentisi

* TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, 19 Ocak 2024 tarihinde yayımlanmıştır. İlgili tarihten sonraki gelişmeler beklentilere yansımamaktadır.

Enflasyon beklentilerinde düşüş sınırlıdır.
Ocak ayında 12 ay sonrası enflasyon beklentisi %39,1'dir.

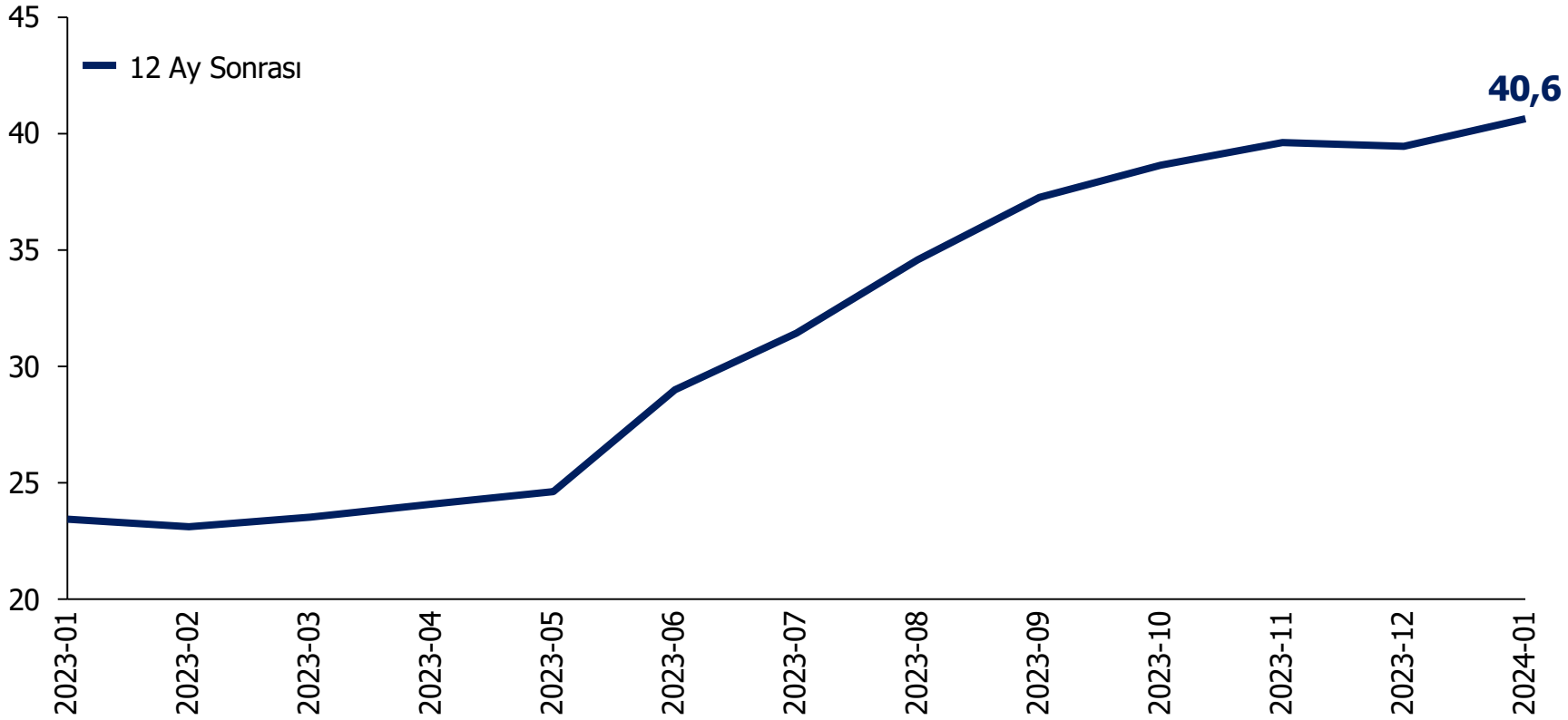
Yıllık TÜFE beklentileri (%) Ocak 2023 – Ocak 2024

Kaynak: TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, TEPAV görselleştirmeleri

Anket katılımcıları döviz kurunun (ABD doları/TL) yıl sonunda 40,6 TL olmasını beklemektedir.

Döviz kuru beklentileri (ABD doları/TL) Ocak 2023 – Ocak 2024

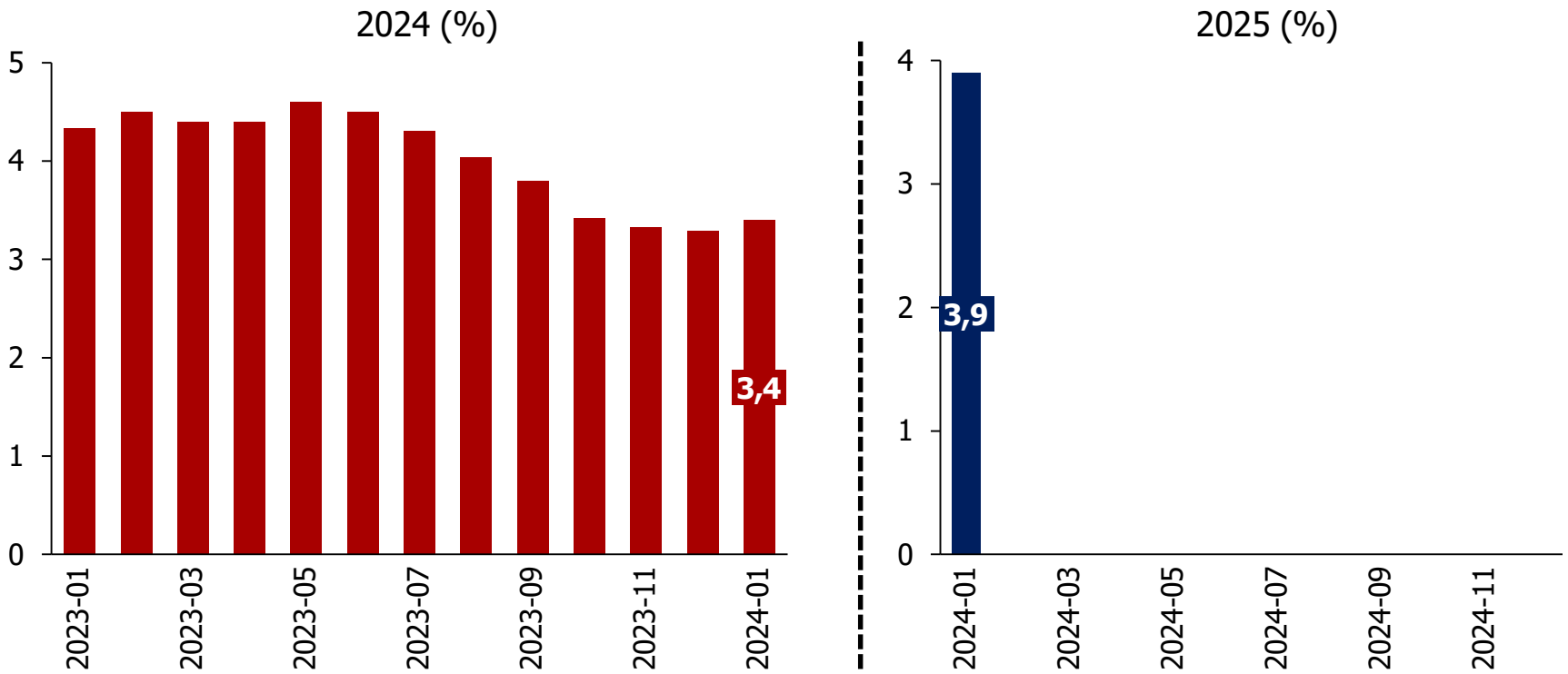

Kaynak: TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, TEPAV görselleştirmeleri

Ocak ayında piyasa katılımcılarının 2024 yılı büyüme beklentisi %3,4'e yükselmiştir.

2025 yılı beklentisi ise %3,9'dur.

GSYİH Büyüme beklentileri (%) Ocak 2023 – Ocak 2024

Kaynak: TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, TEPAV görselleştirmeleri

Genel Değerlendirme -1

- 2023 yılı üçüncü çeyrek büyüme oranı yüzde 5,9 oranında gerçekleşmiştir. Sanayi, inşaat ve finans sektörleri üretim tarafından büyümeyi yukarı çekerken, harcamalar tarafında da özel ve kamu tüketimi ile yatırım harcamaları büyümeye pozitif katkı vermiştir.
- Öncü göstergeler ılımlı yavaşlama eğiliminin devamına işaret etmektedir. Sanayi üretimi zayıf dış talep nedeniyle sınırlı büyüme kaydetmiş, kapasite kullanım oranı gerilemiş ve elektrik tüketimi dördüncü çeyrek ve ocak ayında hız kesmiş, bileşik öncü gösterge de keskin şekilde düşmüştür. Bunun yanı sıra, perakende satışlar temelde enflasyon bekleyişlerinin kırılamaması nedeniyle göreli olarak canlı seyrini korumaktadır.
- Cari açık Temmuz 2023'ten başlayarak düşüş eğilimine girmiştir. Ancak, Avrupa kaynaklı dış talebin zayıflığı ihracatı olumsuz etkilerken, göreli güçlü iç talep altın başta olmak üzere ithalatı desteklemekte, dolayısıyla cari işlemler açığındaki iyileşmeyi sınırlamaktadır.
- Cari açığın finansman tarafında portföy girişleri artmaktadır. Diğer taraftan, 2023 yılının ikinci yarısından itibaren yükselmekte olan Merkez Bankası rezervleri son haftalarda gerileme eğilimine girmiş, net rezervlerdeki düşüş 7,9 milyar dolara ulaşmıştır.

Genel Değerlendirme -2

- Merkezi Yönetim bütçesi, yüksek enflasyonun yarattığı vergi geliri artışına ve tahsilat oranlarındaki yükselişe bağlı olarak Aralık 2023'e kadar olumlu seyretmiş ancak, aralık ayında başta gerçekleştirilmeyen deprem harcamalarının tahakkuk ettirilmesiyle açık çarpıcı şekilde artmıştır. Söz konusu tahakkukların harcamaya dönüşmesi ve 2024 yılı harcamaları ile birleşmesi, piyasaya önemli likidite çıkışına neden olacak ve enflasyon ile mücadeleyi zorlaştıracaktır.
- Parasal koşulların sıkılaşmaya devam etmesiyle mevduat ve kredi faiz oranları yükselmiş, kredi kullanımları önemli oranda hız kesmiştir. Kur Korumalı Mevduatlar (KKM) çözülmekle birlikte, yabancı para mevduatlar hala 2021 düzeyinin ve 2018 öncesindeki uzun vadeli eğilimin oldukça üzerindedir. Mevduat dolarizasyon oranı KKM'nin eğilimine bağlı olarak gerilemekte ancak, yüzde 60'a yakın yüksek düzeyini korumaktadır.
- 2023 yılı sonunda manşet enflasyon ve çekirdek göstergeler yükselirken önümüzdeki dönemde kurlardaki kontrollü artışın daha düşük enflasyon eğilimini desteklediği değerlendirilmektedir. Ancak, yüzde 49 oranında belirlenen asgari ücret zammı ve kamunun belirlediği hizmet - ürün fiyatlarında yeniden değerleme oranına endeksli artışlar 2024 yılı ilk aylarında enflasyon eğiliminde hızlanmaya neden olaktır. Ayrıca, yüksek enflasyon beklentileri ve tahminleri dikkate alındığında, para politikasındaki sıkılaşma devam ederken fiyatlama davranışlarındaki bozulmanın ve başta hizmet enflasyonu olmak üzere enflasyondaki katılığın sürdüğü gözlenmektedir.

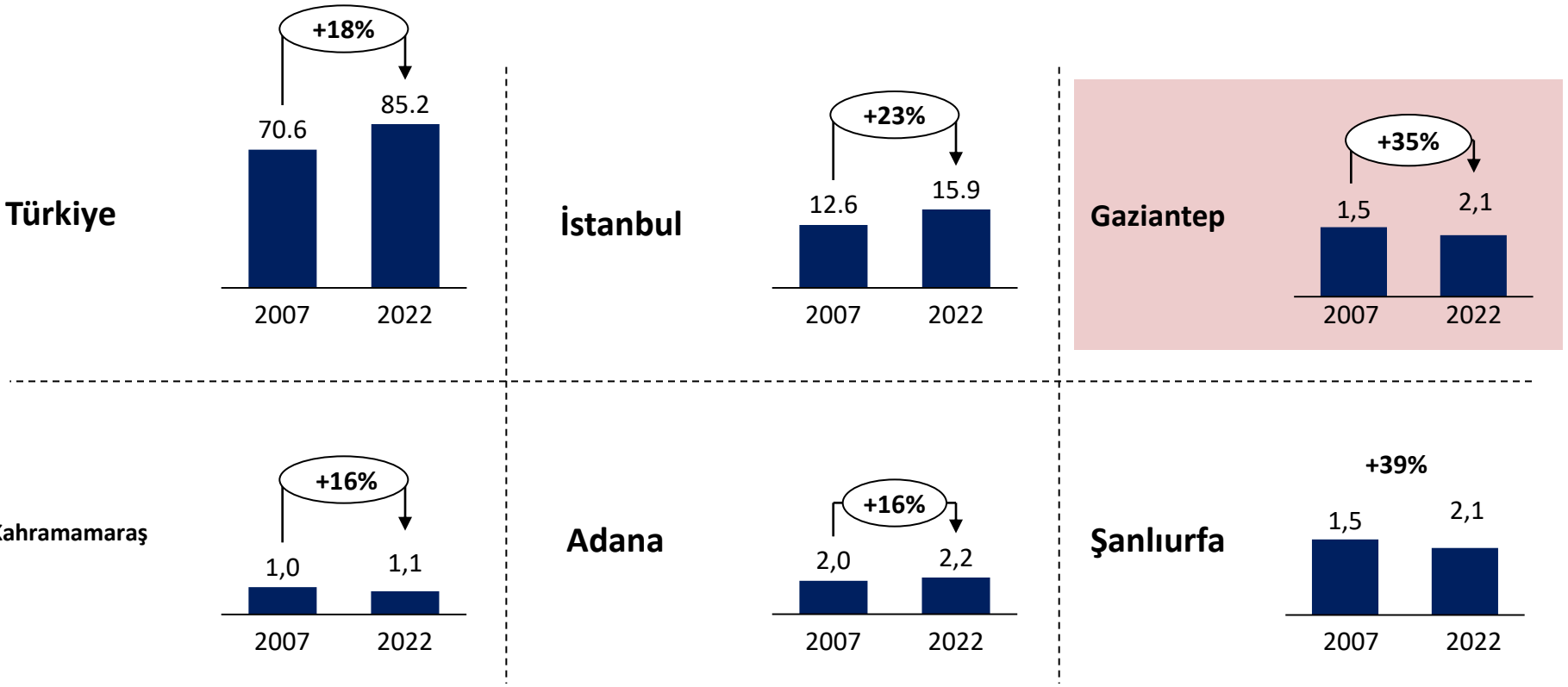
Gaziantep İli
Sosyal ve ekonomik yapı

- Nüfus ve göç
- Büyüme
- Dış ticaret
- İstihdam

Gaziantep ili toplam nüfus sayısı 2022 yılında 2,1 milyon

Toplam nüfus 10 yılda Türkiye ortalamasının üzerinde arttı

Nüfus, milyon, 2007-2022

Kaynak: TÜİK, Nüfus İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

Gaziantep ili en fazla göçü Şanlıurfa'dan alırken en fazla göçü İstanbul'a verdi.

2022 yılında Gaziantep'in verdiği toplam göç 29.879 kişi

Gaziantep ilinin diğer illere verdiği-aldığı göç, kişi, 2022

	Gaziantep'in diğer illerden aldığı göç, kişi		Gaziantep'in diğer illere verdiği göç, kişi	
1	Şanlıurfa	8650	İstanbul	5985
2	İstanbul	4360	Şanlıurfa	5028
3	Kilis	2586	Kahramanmaraş	3037
4	Kahramanmaraş	2897	Antalya	2157
5	Adıyaman	1943	Hatay	2810
6	Hatay	2696	Ankara	2865
7	Adana	1797	Mersin	2658
8	Mersin	1899	İzmir	1018
9	Ankara	2158	Adana	2456
10	Antalya	1553	Adıyaman	1865

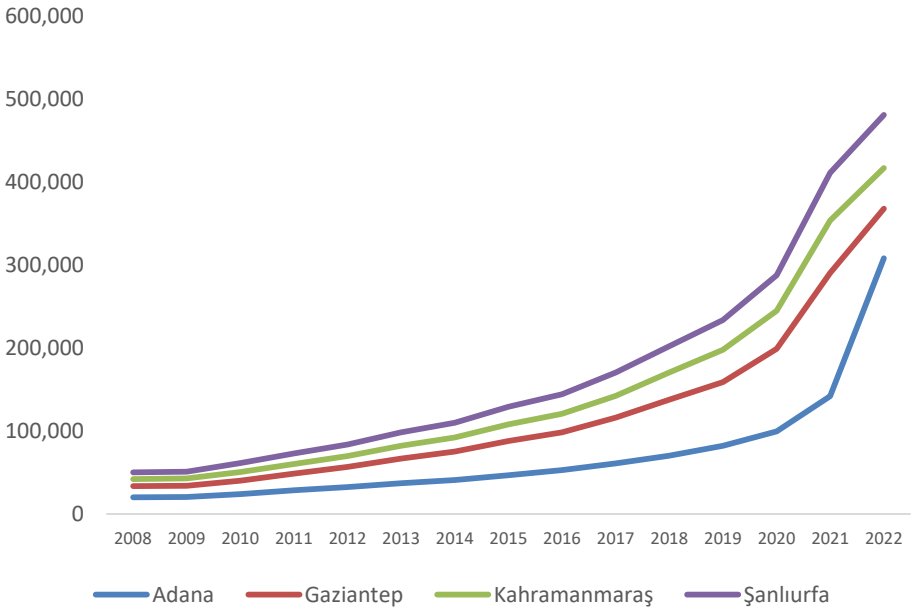
Kaynak: TÜİK, Göç İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

2008 yılında Gaziantep'in GSYH'si 13 milyon TL iken bu rakam 2022 yılında 308 milyar 090 milyon TL

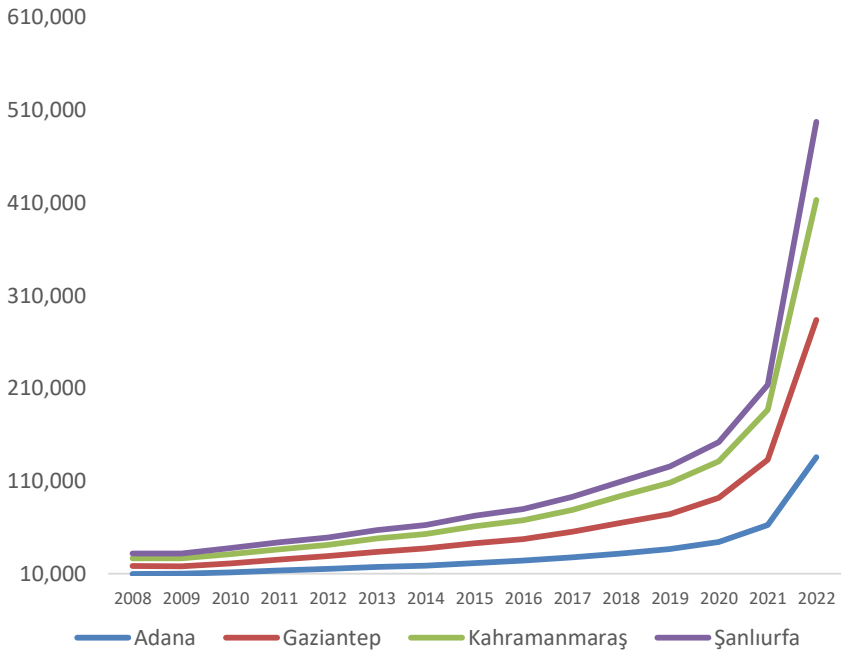
Kişi başı milli gelirde Gaziantep, Şanlıurfa, Kahramanmaraş'tan daha iyi konumda

Gaziantep ve seçili illerin yıllık GSYH ve kişi başı GSYH değerleri, 2008-2022

GSYH, milyar TL

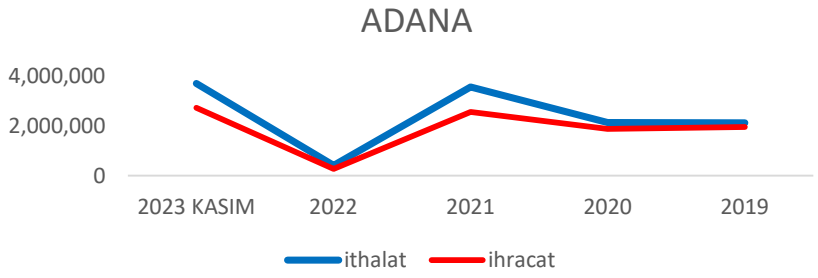
Kişi başı GSYH, bin TL

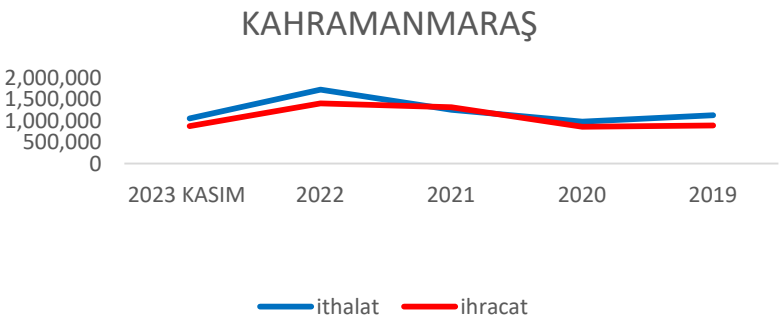

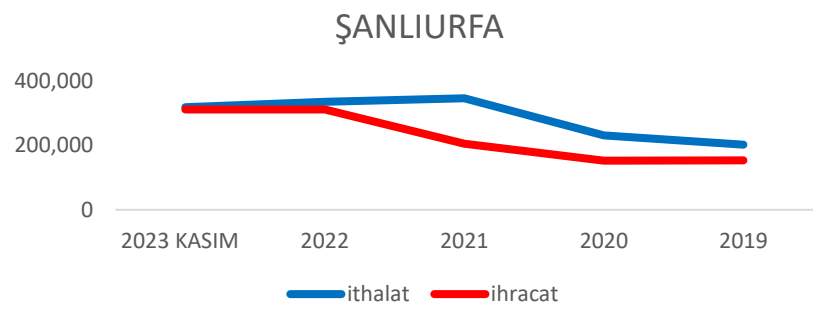
Kaynak: TÜİK, Bölgesel Hesaplar, TEPAV görselleştirmesi

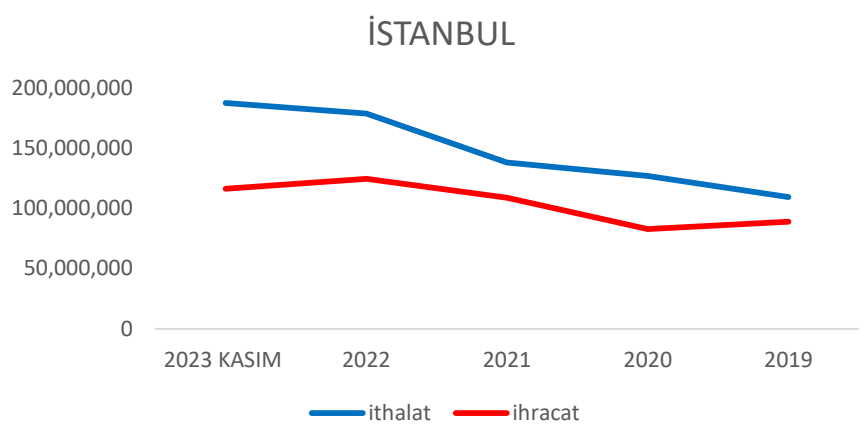
Gaziantep, dış ticarette rekabet gücünü artırabilir

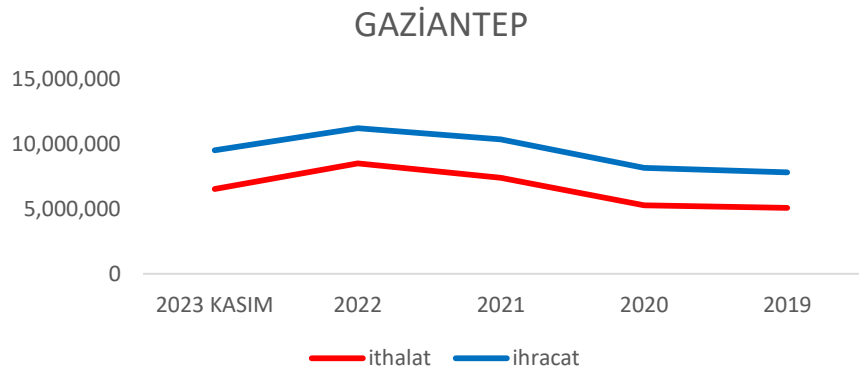
İhracat-İthalat, milyon dolar, aylık, 2019-2023 EKİM

Gaziantep'de sektörel krediler içerisinde en büyük payı tekstil sektörü aldı

Kredi performans oranı en yüksek olan sektörler: İnşaat ve Toptan Ticaret ve Komisyonculuk alanlarıdır

Gaziantep'de sektörel kredi dağılımı, 2023-09

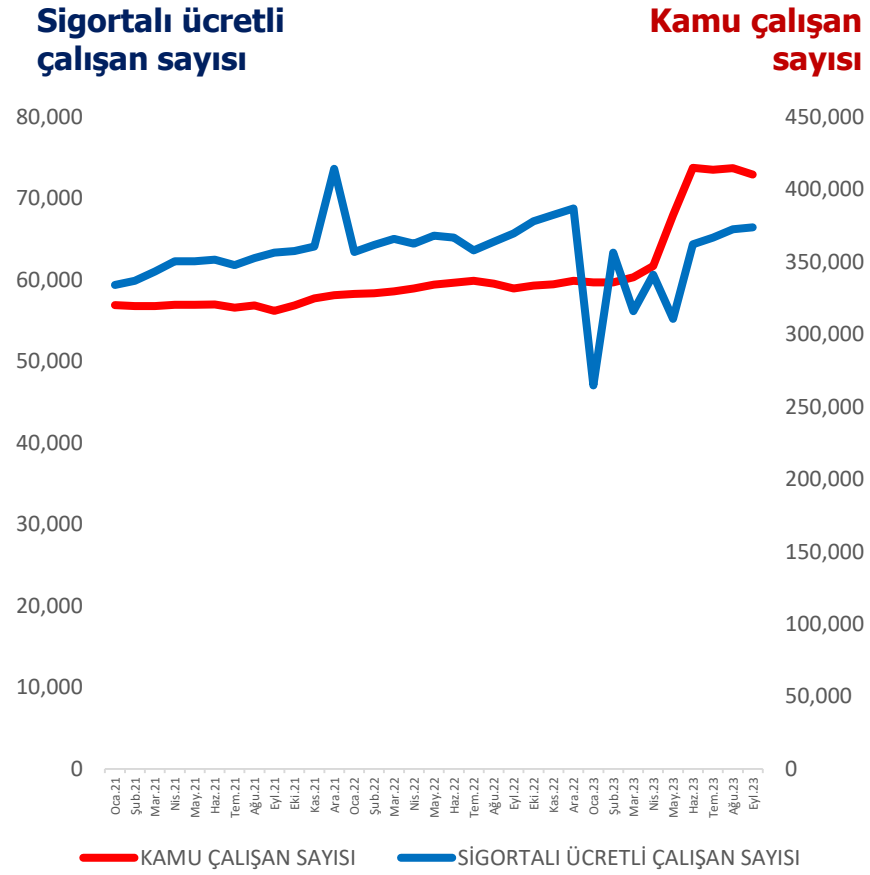
	Kredi Tutarı, bin TL	Takipteki kredi tutarı, bin TL	Kredi Performans Oranı, %
Gıda Meşrubat ve Tütün	18.255.293	659.976	3.49
İnşaat	4.546.963	107.117	7,64
Metal ve İşlenmiş Maden	1.429.218	13.850	0,96
Finansal Kuruluşlar	265.738	2.304	0,86
Tekstil ve Tekstil Ürünleri	96.926.810	1.100.329	1,12
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	20.063.835	828.237	3,96
Turizm	724.032	98.857	12.02
Ziraat ve Balıkçılık	910.335.225	86.683	0,83
Enerji	21.335.225	69.860	0,33
Denizcilik	16.912	17	0,10

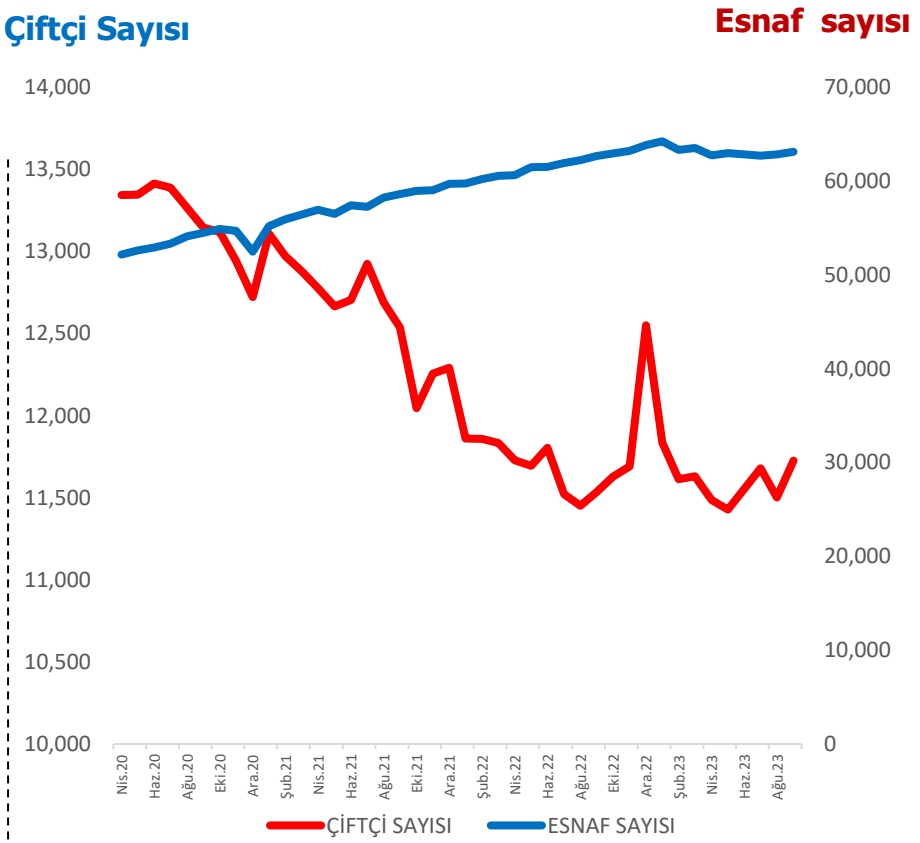
Kaynak: BDDK Fintürk, TEPAV görselleştirme

Not: Performans oranı (Takibe dönüşüm oranı): Takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payını göstermektedir.

Ücretli çalışan istihdamında pandeminin olumsuz etkisi telafi edildi

Çalışan sayısı, Gaziantep, bin kişi, aylık, Ocak 2021– Eylül 2023

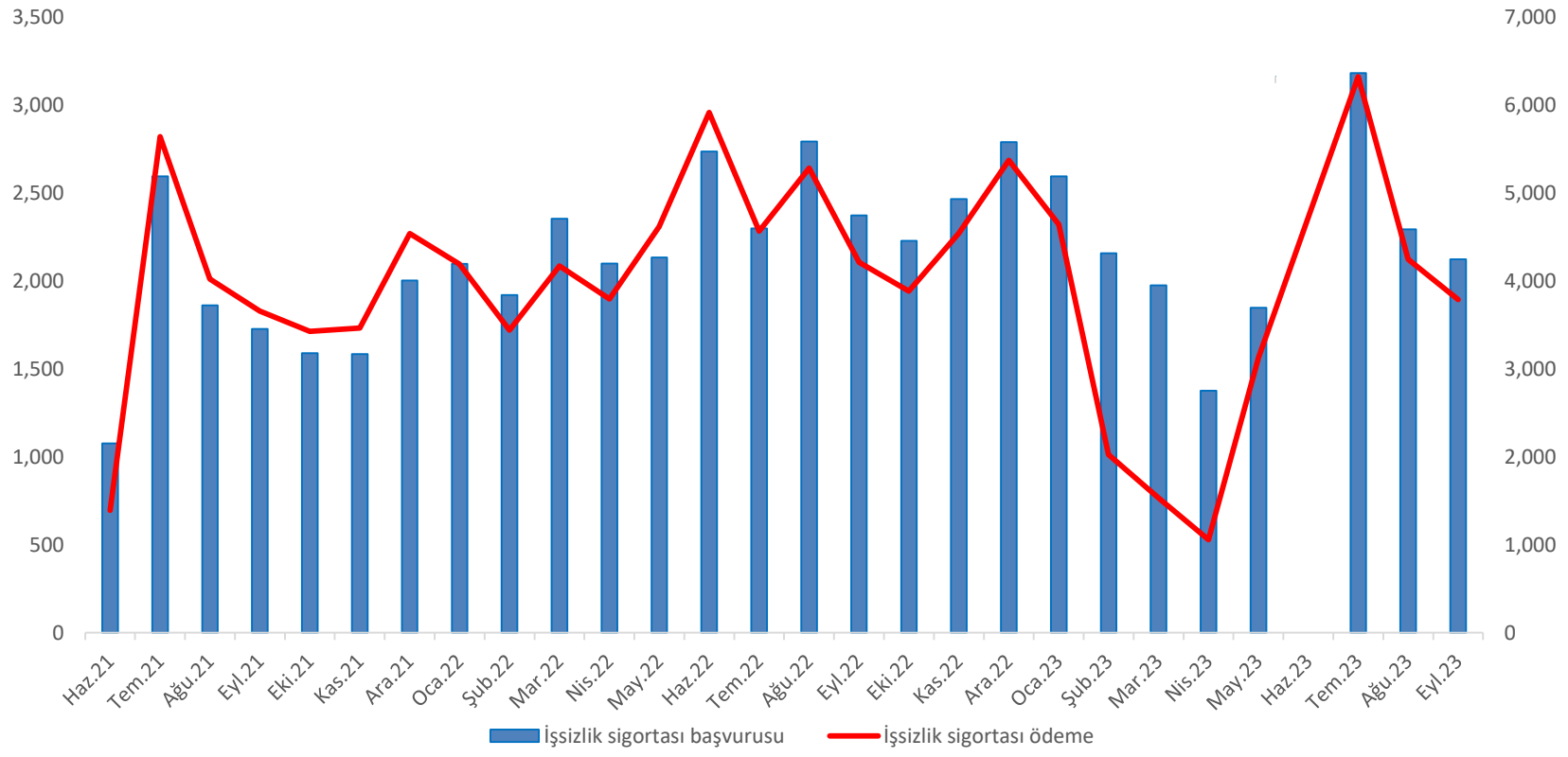

Kaynak: SGK

İşsizlik ödeneğine başvurular COVID-19 etkisiyle Nisan'da en yüksek seviyesini görse de Kasım itibarıyla 3100 seviyesinde gerçekleşti.

Çalışan sayısı, Gaziantep, bin kişi, aylık, Haziran 2021 – Ağustos 2023

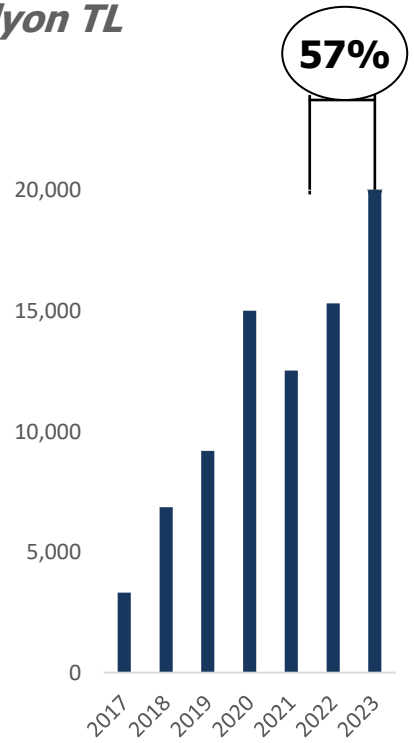

Kaynak: İŞKUR

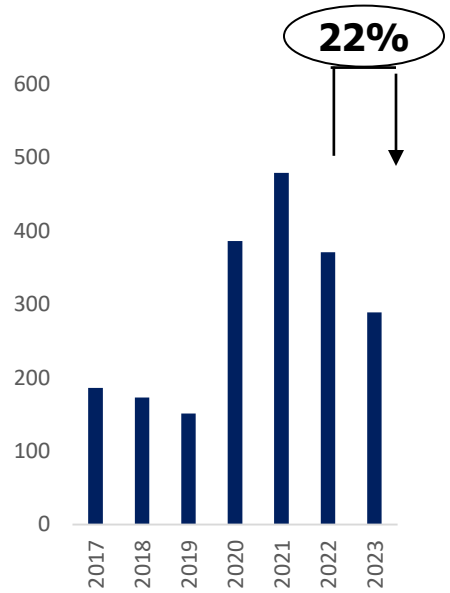
Gaziantep, yatırım ve teşviklerden 2021'de daha çok yararlandı

01.01.2017 - 31.07.2023 tarihleri arasında düzenlenen yatırım teşvik belgeleri, sabit yatırım tutarı, 2017 –Eylül 2023

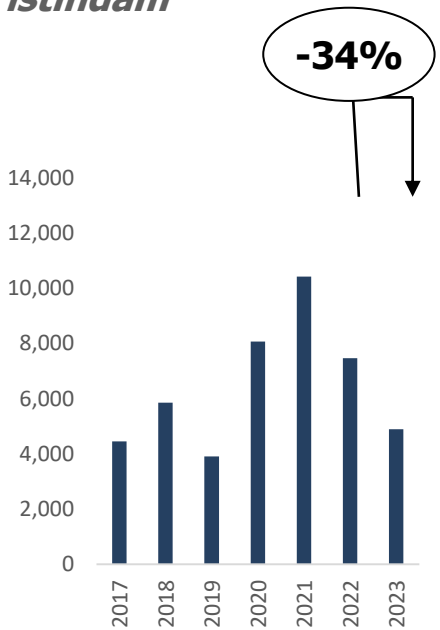
Sabit yatırım tutarı, milyon TL

Yatırım teşvik belgeleri, belge adedi

Yatırım teşvik belgeleri, istihdam

Kaynak: Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü, TEPAV görselleştirmesi

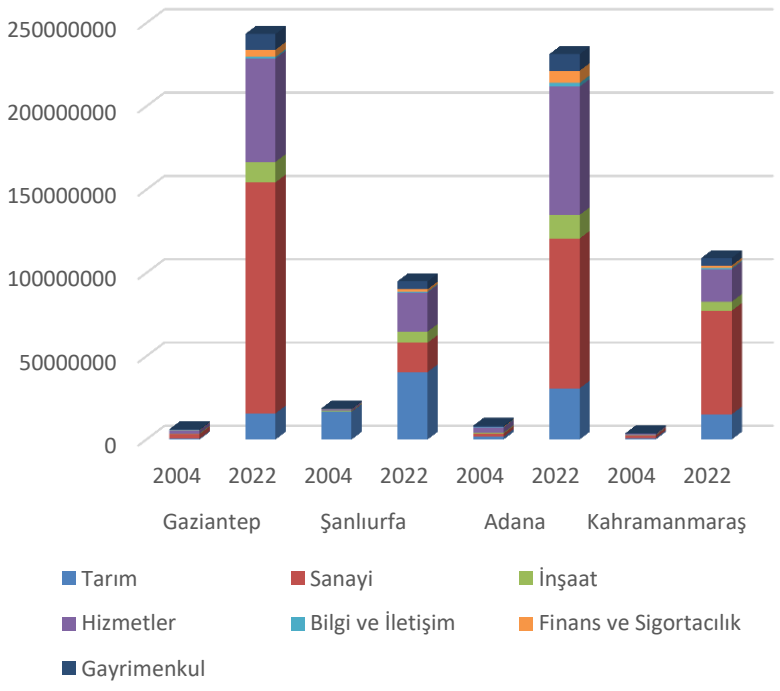
Gaziantep İli
Sektör bazlı analizler

- Sektörel dağılım
- Tarım
- Turizm
- Eğitim
- Sağlık

Çevre illerine kıyasla Gaziantep'te Sanayi ve İmalat sektörleriyle ön plana çıkıyor.

Gaziantep İnşaat ve Gayrimenkul sektörlerinin GSYH'deki payı daha düşük.

GSYH'nin sektörlere göre dağılımı, %, Türkiye ve Gaziantep, 2004 ve2022

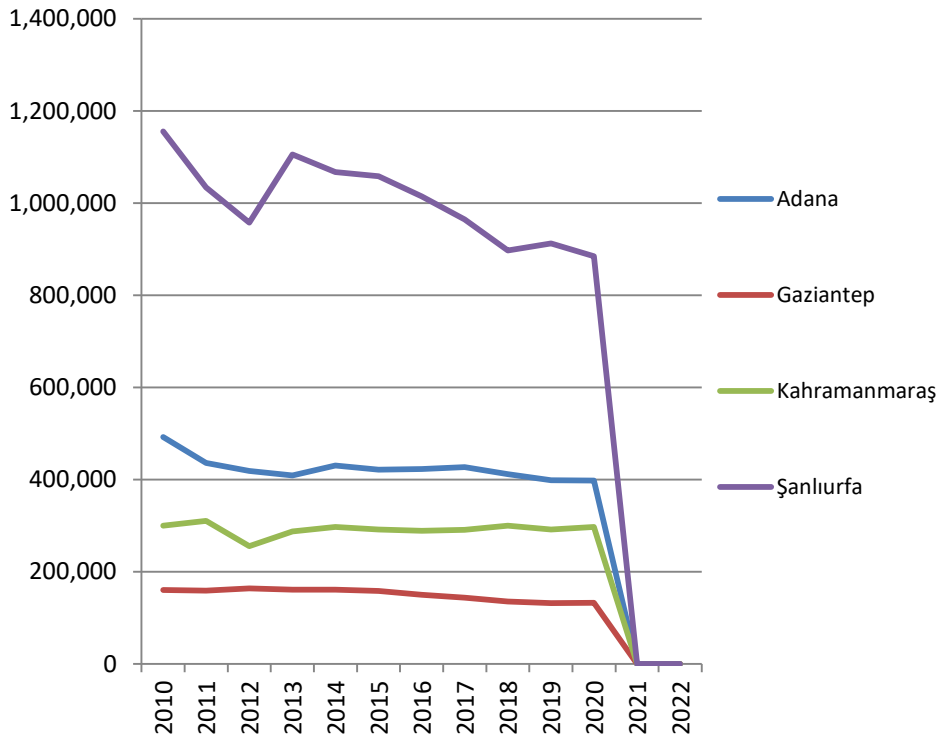
	Yıl	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler	Bilgi ve İletişim	Finans ve Sigortacılık	Gayrimenkul
Gaziantep	2004	551677	2721486	363420	1861044	80752	109373	409556
	2022	15738366	138674487	12294998	62047418	955083	4297715	9420974
Şanlıurfa	2004	16665571	294373	310905	885351	61353	36560	404065
	2022	40524003	17609344	6652343	23487569	483076	1497066	4665614
Adana	2004	1683450	1928102	516925	3110184	181732	259507	664989
	2022	30767180	89912027	14138491	77037541	2206665	7280342	10002035
Kahramanmaraş	2004	898157	1531161	238897	632056	37967	46609	368102
	2022	15138634	62157232	5421452	19536042	678028	1534011	4498415

Tarım alanı bakımından Şanlıurfa Gaziantep'in önünde

Meyveler, içecek ve baharat üretimine ayrılan tarım alanları ile sebze bahçeleri alanı oranlarında, Gaziantep'te Şanlıurafa'dan daha yüksek

İşlenen tarım alanı istatistikleri, Gaziantep ve emsal iller, 2004-2022

İşlenen tarım alanı

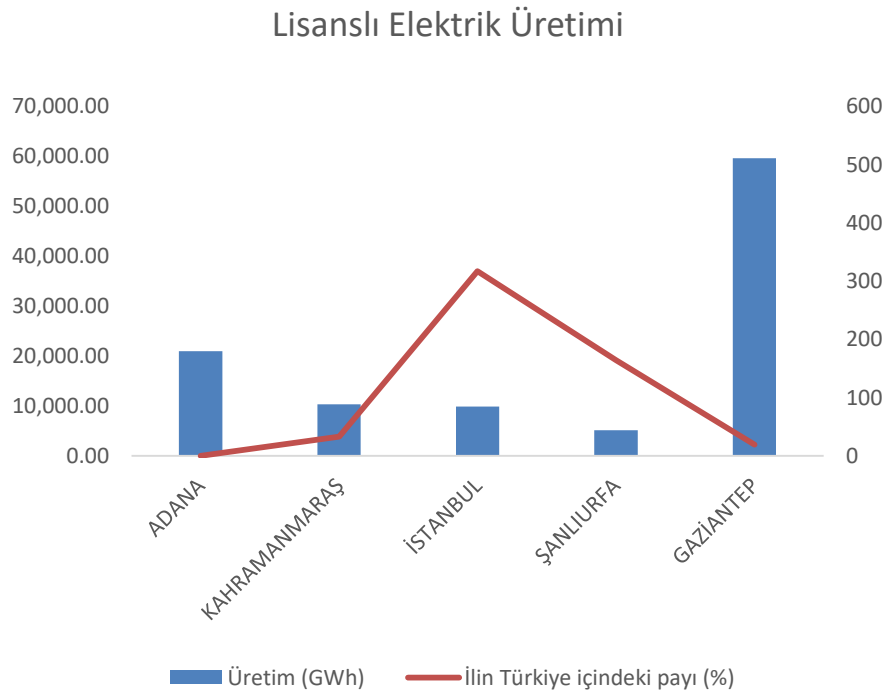
Bitkisel üretim faaliyetine göre işlenen tarım alanı, ilin kendi içerisindeki toplam tarım alanlarından alınan pay, %

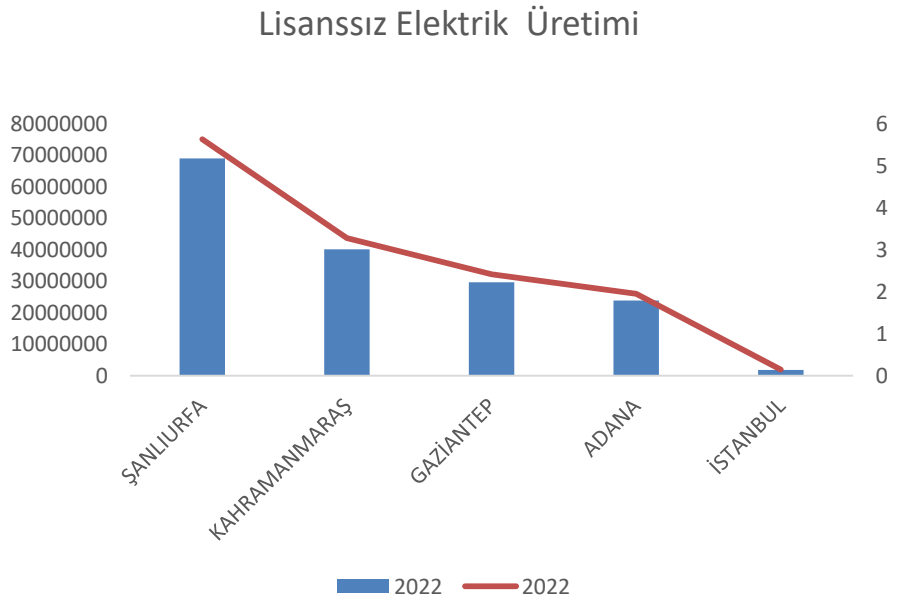
	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	Sebze bahçeleri alanı	Meyveler,içecek ve baharat bitkileri alanı	Süs bitkileri alanı
Gaziantep	105	3,412	62,051	0,000
Şanlıurfa	68,963	1,126	15,749	0,000
Kahramanmaraş	71,110	2,641	17,406	0,000
Adana	73,746	6,839	17,509	0,029

Kaynak: TÜİK

Çevre illerine kıyasla Gaziantep'te lisanslı elektrik üretim sektörünün payı düşük

Lisanslı ve lisanssız Elektrik üretim dağılımı, %

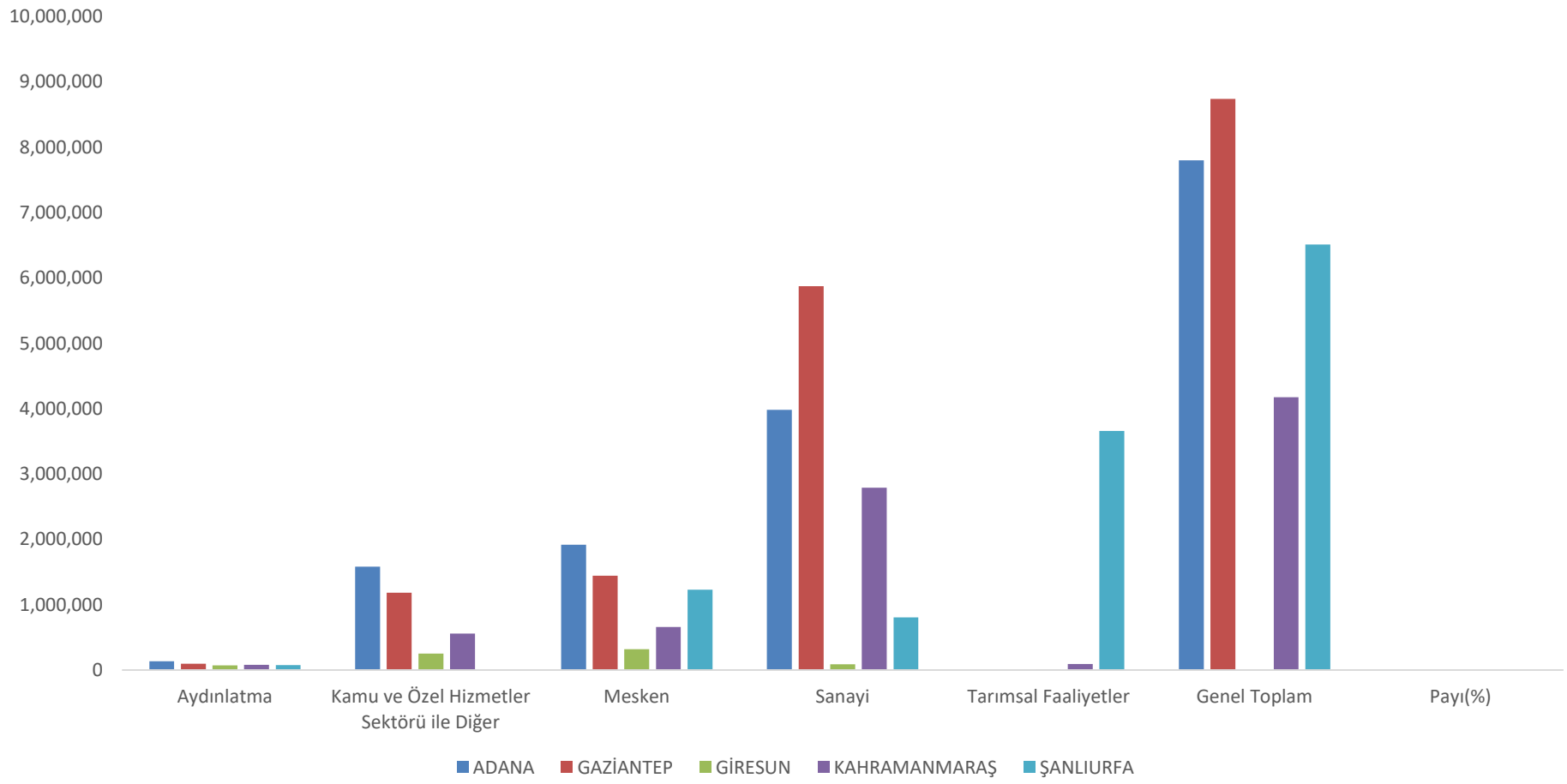

Kaynak: TÜİK, Bölgesel Hesaplar, TEPAV görselleştirmesi

Çevre illerine kıyasla Gaziantep'te elektrik tüketimi sanayide odaklanmıştır

Elektrik tüketim dağılımı,2022 %

2022 yılında Gaziantep'te bulunan turizm belgeli konaklama tesislerine geliş sayısı 430 bin oldu

İlçelere göre turizm işletme belgeli konaklama tesislerinde tesislere geliş, geceleme, ortalama kalış süresi ve doluluk oranlarının dağılımı, 2022

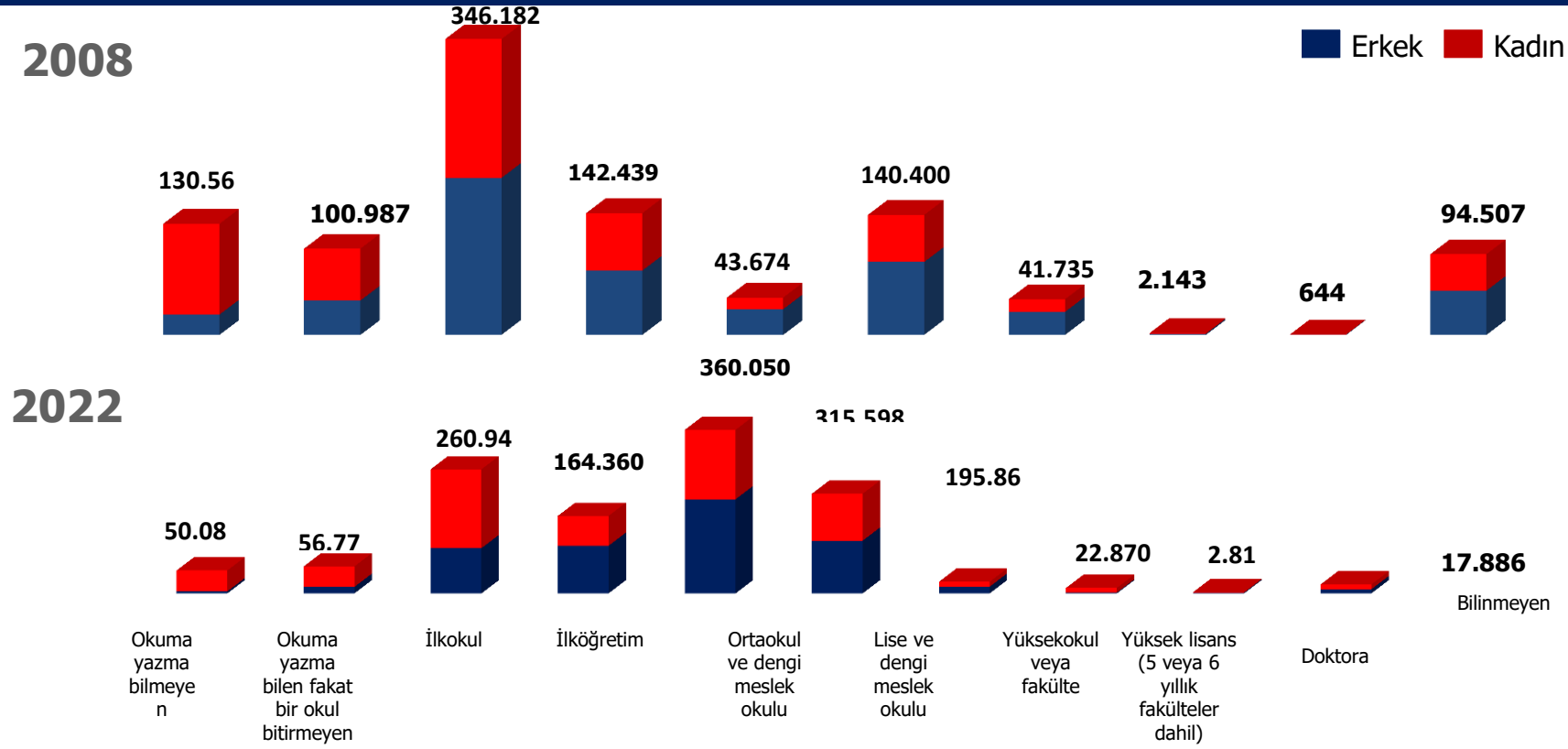
İLLER	İLÇELER	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ			DOLULUK ORANI(%)		
		YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
Gaziantep	İslahiye		2 652	2 652		3 070	3 070	0,00	1,16	1,16	0,00	24,37	24,37
	Nizip	963	8 105	9 068	1 399	12 951	14 350	1,45	1,60	1,58	3,47	32,12	35,59
	Şahinbey	75 496	399 127	474 623	126 514	612 318	738 832	1,68	1,53	1,56	8,15	39,44	47,59
	Şehitkamil	87 991	424 788	512 779	170 198	674 205	844 403	1,93	1,59	1,65	9,81	38,87	48,68
	Toplam	164 450	834 672	999 122	298 111	1 302 544	1 600 655	1,81	1,56	1,60	8,93	39,00	47,93

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, TEPAV görselleştirmesi

2008 yılı ile kıyaslandığında Gaziantep'in nüfusun eğitim seviyesi yükselmiş

2020 yılında bitirilen eğitim durumu açısından lise ve dengi meslek okulu ön plana çıkıyor

Bitirilen eğitim durumu, 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus, 2008-2022

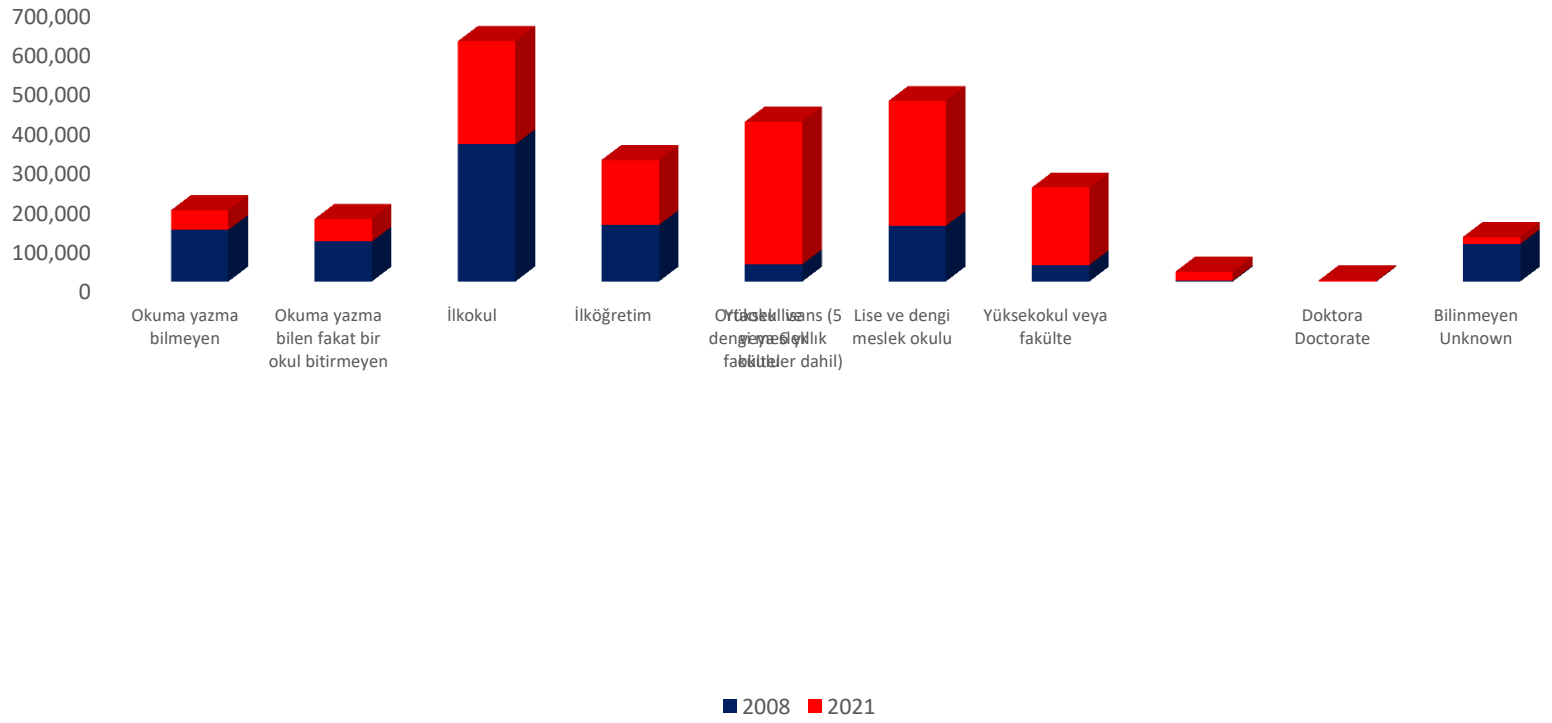

Kaynak: TÜİK, Eğitim İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

2008 yılı ile kıyaslandığında Gaziantep'te nüfusun eğitim seviyesi yükselmiş

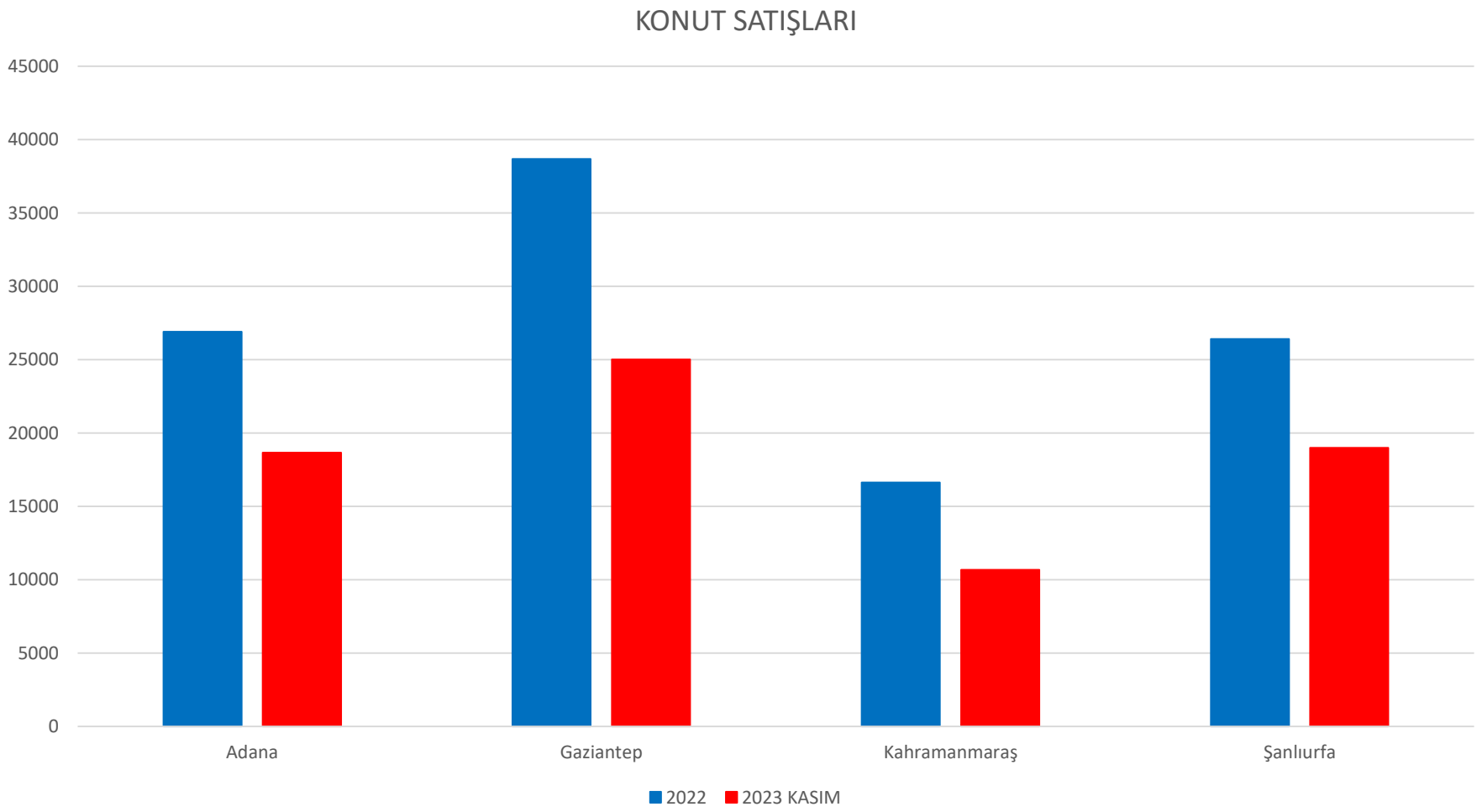
2008'de nüfusun yüzde 7'si yüksekokul veya fakülte seviyesinde eğitime sahipken 2021'da bu oran yüzde 16'ya çıktı

Bitirilen eğitim durumu, 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus, %, 2008-2021

Kaynak: TÜİK, Eğitim İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

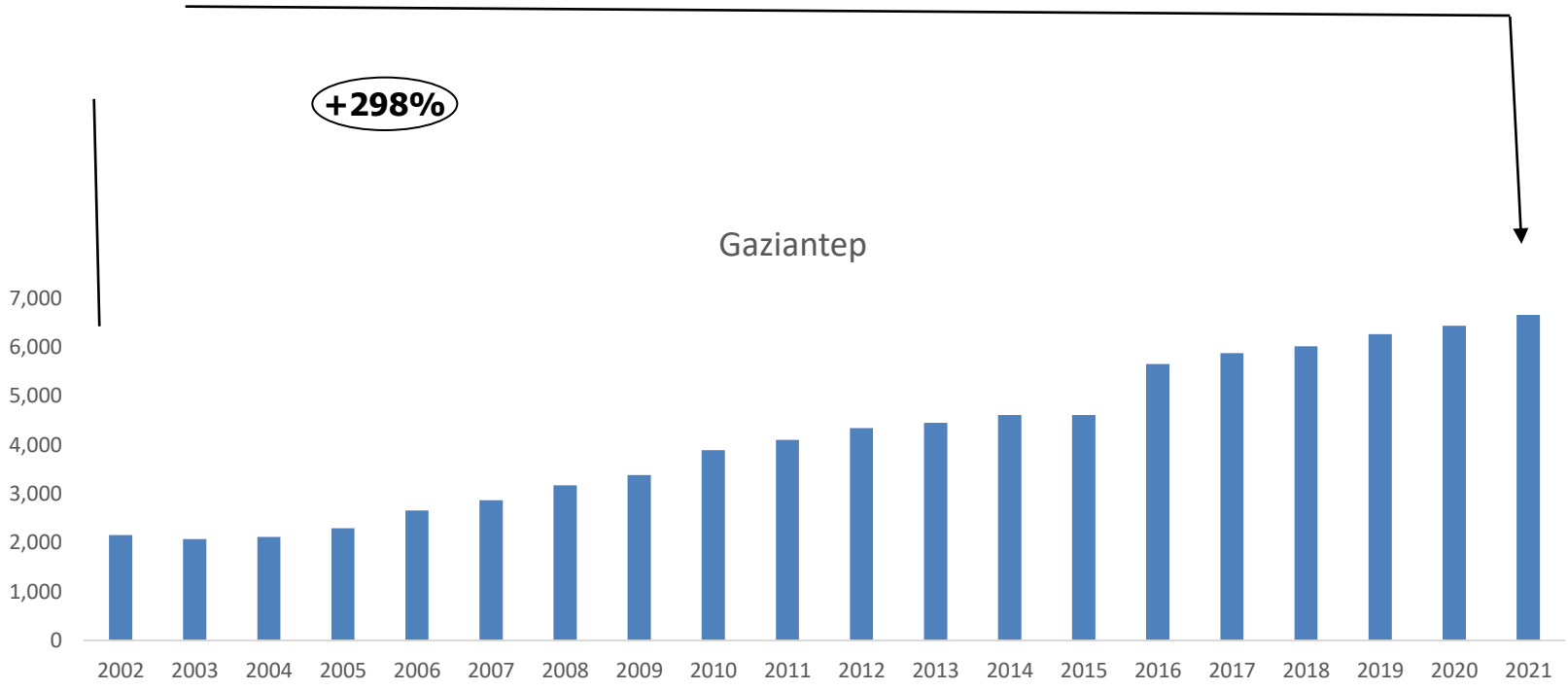
2022 yılı 2023 HAZİRAN KONUT SATIŞ SAYILARI

Hastane yatak sayısı artış eğilimde

2002'den bu yana yatak sayılarında yüzde 64'lik bir artış var

Hastane yatak sayısı, 2002-2021

Kaynak: TÜİK, Sağlık İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi